Dzisiaj 16 stron

Wydanie wieczorne

Cena 20 groszy

KURJER POZNANSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannem i wydaniu wieczornem, — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — natomiast w dni poświąteczne tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chełmikowski. wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor-naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 152

Poznań, czwartek dnia 2 kwietnia 1931

Rok XXVI

Pożyczka czy koncesja?

Wiadomość o ostatecznem zawarciu i podpisaniu umowy w sprawie pożyczki na budowę kolei Górny Śląsk — Gdynia została nieco zmodyfikowana przez p. ministra skarbu, który wyjaśnił. że narazie uzgodniono warunki techniczne, natomiast pertraktacje finansowe rozpoczną się dopiero po świętach Ponieważ jednak z charakteru całej tej transakcji wynika, że punkt ciężkości jej leży właśnie w owych warunkach technicznych, przeto można stwierdzić. że prasa niebardzo się pomyliła, gdyż — jak powiedział w wywiadzie p. minister Zaleski — zakończenie sprawy jest tylko kwestją czasu.

Jakkolwiek warunki tej transakcji nie są w całości znane. to jednak z tego. co w ciągu przewlekłych rokowań rozmaitemi drogami przedostało się na zewnątrz, wynika, że warunki te są dla nas ciężkie. Niewiadomo wogóle, czy termin: „pożyczka" jest tu właściwie użyty. Albowiem Francuzi mają nietylko dać pieniądze, nietylko dokończyć rozpoczętą budowę, ale także eksploatować nową kolej na uprzywilejowanych warunkach. Ma być mianowicie utworzona spółka akcyjna, do której rząd polski wniesie swój dotychczasowy wkład na budowę kolei śląsko - morskiej w sumie około 150 miljonów zł, a grupa francuska resztę kosztów. Po tem wyjaśnieniu zrozumiałem się staje, że najważniejsze były w tej sprawie momenty „techniczne", a zatem wzajemny stosunek współwłaścicieli w administracji z jednej, a stosunek mającej powstać spółki do państwowego zarządu kolei z drugiej strony. Jak te rzeczy „uzgodniono", tego jeszcze w tej chwili nie wiemy. A to właśnie jest — najważniejsze.

Jak widzimy, istotną kwestją jest tutaj koncesja na budowę i eksploatację kolei. Sprawa pożyczki jest zagadnieniem drugorzędnem, ograniczonem do tego, że po pewnym czasie państwo wykupi udziały grupy francuskiej przy określonej cenie i oprocentowaniu. Tak ujęta sprawa nie różni się zasadniczo od słynnej koncesji Harrimana. I tu i tam szło o monopoliczne uprawnienie, — i tu i tam państwo miało prawo odkupu po pewnym czasie.

Zachodzi także pewna analogja ze znanemi a niefortunnemi pożyczkami ullenowskiemi, zaciągniętemi przez szereg nieoględnych miast. Albowiem podobnie jak Ullen sam budował inwestycje miejskie, tak grupa francuska będzie budowała kolej, zarabiając potrójnie: jako kapitalista, przedsiębiorca i dostawca materjałów. Natomiast różni się transakcja kolejowa od koncesji Harrimana korzystnie pod względem politycznym.

Z przebiegu rokowań, bardzo przewlekłych i ciągle przerywanych, wynika, że po stronie polskiej były w tej sprawie zastrzeżenia i wątpliwości. Wiadomem jest, że wszystkie rządy dotychczasowe. a także i rządy pomajowe, niechętnie odnosiły się do udzielania prywatnym kapitałom koncesji na budowę kolei. Najwięcej zastrzeżeń podnosiły ministerstwa: spraw wojskowych i komunikacji. Pierwsze ze względu na znaczenie kolei na wypadek wojny, drugie w obronie własnych atrybucyj. Z tego to powodu sprawa komercjalizacji kolei tak długo była wałkowana i została załatwiona dopiero w zeszłym roku — powiedzmy otwarcie, w sposób zupełnie niekomercjalny — właśnie ze względu na omawianą kolej Górny Śląsk — Gdynia.

Jeśli ostatecznie czynniki rządowe zgodziły się na wyłom w dotychczasowej polityce kolejowej, to stało się to pod naciskiem konieczności. Od szeregu lat pokrywano inwestycje kolejowe z bieżących dochodów, co wprawdzie nie było zdrowe pod względem gospodarczym, co się jednak jako tako udawało. W ten sposób rozpoczęto także budowę kolei Śląsk — Bałtyk.

Tymczasem atoli przyszedł kryzys Już rok 1928/9 przyniósł kolejom znaczny deficyt. Nie wiele lepszy był rok następny i obecny. Przewozy towarowe, główne źródło dochodów, zmalały ogromnie i maleją ciągle dalej. Niedawno obradowała Państwowa Rada Kolejowa, która po dokładnem zbadaniu budżetu, orzekła, że jest on o 180 miljonów za wysoki. (To samo pisaliśmy jeszcze w grudniu — przyp. red.)

W tych warunkach nietylko wpłata kolei do skarbu w sumie 46 miljonów ale także plany inwestycyjne są zupełnie nierealne. Pozostało zatem do wyboru: albo zaniechać na nieokreślony czas budowy kolei Śląsk — Bałtyk, albo szukać na nią pieniędzy poza budżetem.

Wybrano to drugie. Decyzja sama ze względu na znaczenie tej kolei jest słuszna. Nie znaczy to jeszcze, że także i warunki transakcji na ślepo akceptujemy. Póki ich nie znamy w szczegółach, wstrzymujemy się z ostatecznym w tej sprawie sądem. Nie możemy jednak pominąć pewnej myśli. która zapewne narzuca się każdemu czytelnikowi: Gdyby w latach 1927—1929 nie wydano na gwałt miljarda nadwyżek budżetowych, gdyby nie rozdęto budżetu nad miarę i możność finansową, to nie trzeba byłoby zabiegać zagranicą o pieniądze teraz, kiedy warunki są tak niesprzyjające. A gdyby nawet — co nie zawadzi — starano się o obce kapitały, to pp. Zaleski, Koc i Czapski przemawialiby w Paryżu trochę pewniejszym tonem. I z nimi by też inaczej mówiono.

M. K.

Wstrząsająca katastrofa lotnicza w śródmieściu Warszawy

Warszawa, 2. 4. (Tel. wł.) Plac Zbawiciela w Warszawie był dzisiaj widownią strasznej katastrofy lotniczej.

Samolot wojskowy spadł o godzinie 1-ej w południe na środek placu Zbawiciela naprzeciw gmachu min. spraw wojskowych roztrzaskując się w drzazgi. Nieszczęśliwi lotnicy nie zdążyli już otworzyć spadochronów Jeden z nich, lotnik Żebrowski, legł zabity na miejscu, drugi Liskowski został ciężko ranny. Stan jego jest niemal beznadziejny. (w)

„Zollverein" jest skutkiem ewakuacji Nadrenji

Byłoby wskazane — pisze „Action Francaise" — zająć z powrotem Moguncję

Paryż, 2. 4. (Tel. wł.). W dzienniku „Action Francaise" Charles Morin pisze, że po ostatniem posunięciu Schobera i Curtiusa nikt nie pomyślał zajrzeć do Traktatu Wersalskiego, aby przekonać się, czy w danym wypadku nie jest usprawiedliwione a nawet wskazane nowe zajęcie Nadrenji.

Znajdujemy się wobec oczywistego faktu, że unja celna z dn. 21 marca jest skutkiem bezpośrednim ewakuacji Moguncji. Gdyby była nie nastąpiła ta ewakuacja, nie byłoby zapewne unji celnej. Trzebaby zobaczyć, czy zajmując na nowo Moguncję, nie możnaby tem samem przeszkodzić przekształceniu „Zollvereinu" w „Anschluss". Logiczny ten wywód potwierdza doświadczenie historyczne. Historycy są zdania, iż nie doszłoby do Sadowy, gdyby Napoleon III. wystawił w owym czasie armję 100.00 nad Renem Wówczas wystarczyłaby jedna groźba dla cofnięcia się Prus.

Austrja i Niemcy zdecydowane na wszystko

Wiedeń, 2. 4. (PAT). „N. F. Presse" donosi z niemieckich kół dyplomatycznych:

W Berlinie oczekują. iż nacisk, wywierany na Niemcy i Austrję zwiększy się, atoli Austrja i Niemcy są zdecydowane oprzeć się temu i przystąpić jak najrychlej do opracowania wspólnej taryfy celnej, co nie będzie przedstawiało szczególnych trudności. Termin 3 miesięczny, który uważano początkowo za dostateczny dla dokonania tych prac. okazuje się zbyt krótkim. W Berlinie uważają za możliwe, iż Francja zgodzi się ostatecznie na układ gospodarczy niemiecko - austrjacki i zażąda w zamian za to koncesyj politycznych. mianowicie zrzeczenia się definitywnego przez Niemcy „anschlussu" z Austrją. Rząd niemiecki nie zgodzi się na takie załatwienie sprawy.

Konflikt w łonie partji hitlerowskiej

Zmiany w dowództwie oddziałów szturmowych

Berlin, 2. 4. (Tel. wł.) Trwający od dłuższego czasu konflikt w łonie partji hitlerowskiej doprowadził do odwołania dotychczasowego komendanta oddziałów szturmowych Stennesa. Kierownictwo partji hitlerowskiej uchwaliło na jego miejsce mianować znanego z procesu o morderstwa kapturowe por. Schultza. Według informacyj prasy demokratycznej, bezpośrednim powodem usunięcia Stennesa, były jego przygotowania do oderwania od partji grupujących się w oddziałach szturmowych żywiołów skrajnie radykalnych. Akcja tych grup była już od dawna nie na rękę Hitlerowi.

Równocześnie w kołach politycznych rozeszła się wiadomość, że dotychczasowy kierownik okr. berlińskiego partji narodowo-socj. pos. Goebbels ma być przeniesiony na stanowisko kierownika okr. wiedeńskiego.

Niemcy przeciw naszej samoobronie narodowej

Odezwa Stronnictwa Narodowego, Obozu Wielkiej Polski i Narodowej Organizacji Kobiet, ogłoszona w sobotę w naszem piśmie, a wzywająca społeczeństwo ziem zachodnich do wzmożonego odporu wobec Niemców w związku z ratyfikacją traktatów likwidacyjnego i handlowego, spowodowała w prasie niemieckiej wybuch namiętnej złości.

Bydgoska „Deutsche Rundschau", organ niemieckiego klubu w parlamencie polskim, zamieszcza artykuł p. t. „Mobilizacja szowinistów", w którym po przytoczeniu tekstu odezwy zamieszcza szereg uwag, czelnością swą wprost rozbrajających. Pismo to twierdzi ni mniej ni więcej. tylko, że działalność pruskiej Komisji Kolonizacyjnej przed wojną była „dobrodziejstwem" (!) dla żywiołu polskiego i nie miała bynajmniej na celu wypierania go (!). Trudno oczywiście polemizować z tego rodzaju świadomym fałszem. wystarczy wskazać na to, że statutowo określonym celem Komisji Kolonizacyjnej było właśnie wzmacnianie niemczyzny na polskich ziemiach zachodnich. Że to się Niemcom udało tylko częściowo, tego przyczyną jest wyłącznie wytrwała i niezłomna obrona ziemi polskiej przez całe społeczeństwo Wielkopolski i Pomorza

W dalszym ciągu „Deutsche Rundschau" zachwyca się również traktatem handlowym polsko - niemieckim i twierdzi, że podziała on „zapładniająco" na rozwój gospodarczy Polski Jak tego rodzaju twierdzenia wyglądają po nowej zwyżce ceł rolnych przez rząd niemiecki oraz po porozumieniu celnem austrjacko - niemieckiem, nie potrzeba podkreślać. Uwagi „Deutsche Rundschau" dowodzą tylko. jak bardzo Niemcom zależy na tem, by traktat handlowy wszedł w życie.

Również „Posener Tageblatt" zamieszcza obszerne streszczenie odezwy ugrupowań narodowych i zaopatruje je w obłudne komentarze Pismo twierdzi, że stanowisko, zajęte w odezwie, a nawołujące do obrony przed zaborczością niemiecką — jest sprzeczne z zasadami chrześcijańskiemi (!). A więc dążenia niemieckie do ponownego zagrabienia rdzennie polskich ziem zachodnich i do zniszczenia niepodległości państwa polskiego, są — zdaniem „Pos. Tageblattu" — ....zgodne z duchem chrześcijaństwa, natomiast obrona przed temi zakusami jest z nim niezgodna. Doprawdy, moralność to czysto murzyńska.

„Dzień Pomorski", główny organ tamtejszej „sanacji". atakuje wspomnianą powyżej odezwę na rzecz naszej samoobrony narodowej i wyśmiewa „jeremiady" z powodu podpisania traktatu handlowego z Niemcami. Czyli, że „Dzień Pomorski" jest zwolennikiem traktatu z Niemcami.

Wystarczy to stwierdzić.

Sprawa zamordowania profesora

Warszawa, 2. 4. (Tel. wł.). Po zamordowaniu w Bełchatowie profesora gimnazjalnego Chodźki policja aresztowała dwóch podejrzanych o morderstwo uczniów. Obecnie ich zwolniono, zdołali bowiem wykazać swoje alibi. Policja śledcza przypuszcza, że napad był rabunkowy, ale mordercy zostali spłoszeni, nic nie zrabowawszy. (w)

Ogłoszenia do wydania świątecznego Kurjera Poznańskiego przyjmujemy do soboty, 4 b. m., większe do godziny 9, mniejsze do godziny 11.

Horyzont europejski zaciemnia się

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego")

Paryż, w marcu.

Wrażenie, wywołane bombą austro-niemiecką, bynajmniej tutaj nie zmalało. Przeciwnie. Światła część opinji zdaje sobie coraz lepiej sprawę, że neo-pangermanizm republikański niczem nie różni się od imperjalizmu cesarskiego. Wypadki postępują w takiem tempie, że niektórzy widzą w nich pewne podobieństwo do zajść, jakie zachodziły przed 1870 r. Berlin nie zadowolnił się jedynie układem celnym z Wiedniem, który następnie, jako fakt dokonany, podał do wiadomości biednej Europie. Równocześnie Reichstag domaga się jednozłośnie ziem belgijskich: Eupen i Malmedy. Podejrzana depesza ze źródła rzekomo kowieńskiego dowodzi, że Niemcy przed konferencją rozbrojeniową poruszą kwestję granic wschodnich. Szerzą się również pogłoski, że, jeżeli Rada Ligi Narodów odmówi Austrji prawa podpisania układu celnego, to Niemcy zawieszą wypłatę długów, ustalonych planem Younga. Pozatem wybuchła nowa bomba w postaci odroczenia Reichstagu i zawieszenia wolności konstytucyjnych na terytorjum Rzeszy.

Reakcja Europy wobec tych nowych zakusów pangermanizmu jest słaba. Poczyniono oczywiście pewne kroki dyplomatyczne w Berlinie i Wiedniu, ale właściwie bez rezultatu. P. Briand podobno w czasie ostatniego widzenia się z p. Hoeschem, okazał nieco energji słownej, ale na tem się skończyło. Na francuskiej radzie ministrów panować miała atmosfera dramatyczna. P. Briand zgarbił się może w owej chwili nicco więcej, ale, powróciwszy na Quai d'Orsay, odzyskał niepoprawny optymizm. Stwierdzić jednak należy, że przyjęcie, z jakiem spotkał się w Senacie przy dyskusji nad budżetem ministerstwa spraw zagranicznych, było lodowate. Kiedy senator Bérenger domagał się utrzymania porządku europejskiego przez poszanowanie traktatów, senatorowie manifestacyjnie go oklaskiwali. P. Wiktor Bérard, prezes komisji spraw zagranicznych, nie ukrywał obaw co do „Anschlussu", widząc w tym „zamachu wiedeńskim" zamach, podobny do sprawy Tangeru i Agadiru i wyrażał się równocześnie sceptycznie o skuteczności interwencji Ligi Narodów. Jeszcze energiczniejsze było wystąpienie senatora Lémery.

Zdaniem jego, jeżeli w zarodku nie zniweczy się nowych pretensyj niemieckich, to stanowić one będą największą od 1914 r. groźbę dla pokoju. Nie chodzi o to, czy zaprotestowano przeciwko poczynaniom Berlina, ale o to, by te protesty odniosły pożądany skutek. Poczem p. Lémery wypomniał surowo Briandowi, że układ austrjo-niemiecki został zawarty bez jego najmniejszej wiedzy. Pozwolono bowiem nieostrożnie na kotłowanie się pewnych idei, do których należy idea rewizji traktatów.

Słaba odpowiedź ministra spraw zagranicznych nie przekonała nikogo. P. Briand uważa bowiem, iż zajście austro-niemieckie nie naraziło autorytetu Francji. Układ jest coprawda przeciwny prawu i konwencjom, lecz p. Briand „w miarę możności" nie pozwoli, by został w pełni zrealizowany.

Pozostaje faktem, że p. Briand nic nie wiedział o dokonywującym się spisku austro - niemieckim. Pod egidą jego polityki europejskiej zrodził się „Zollverein", będący zapoczątkowaniem wielkich Niemiec. Kampanja zaś za rozbrojeniem sprzyja planom Berlina, który już dzisiaj w cieniu tej idei usuwa sprawę Pomorza. Polityka lokarnizmu skonsolidowała dążenia Rzeszy. Jeżeli czyniła ona pewne awanse w stronę zbliżenia francusko-niemieckiego, to tylko w nadziei, że pod pokrywką tego uda się jej podminować traktat wersalski i wyłudzić jak najwięcej ustępstw. Należy przyznać, że gra Niemiec, zakrojona na wielką skalę, powiodła się na całej linji. Dzisiaj też Niemcy z cynizmem powołują się na ideje europejskie, wykorzystując je dla swych celów zaborczych.

D'atego też wyzywające stanowisko Berlina poruszyło nietylko do żywego czynniki narodowe, ale wzbudziło niepokój nawet wśród niektórych radykałów. P. Herriot bowiem, który w ostatnich tygodniach nie omieszkał być obecnym na żadnej manifestacji międzynarodowej, na której rozlegały się śpiewy „Międzynarodówki" i oklaski na cześć „przyjaciela Niemca", oświadczył jednak, iż „bierze się nas za osłów, jeżeli się mniema, że zdolni jesteśmy zapomnieć, iż jednoczenie polityczne Niemiec dokonało się właśnie drogą zjednoczenia celnego". Radykalna „Ere Nouvelle" również widzi w ostatnich posunięciach niemieckich wpływ polityki pangermanizmu. „Quotidien" zaś, w którego lewicowe uczucia nikt wątpić nie może, pisze wręcz, iż należy liczyć się z faktami. Polityka wyciągniętej dłoni jest niemożliwa do uprawiania wobec tego, który jej przeciwstawia wyciągniętą pięść.

Niemniej jednak większość lokarnistów nie chce zrezygnować z niebezpiecznych złudzeń. Sądzi ona, iż gdyby p. Briandowi danem było od 1921 r. uprawiać „swobodnie" politykę zbliżenia, to uniknęłoby się niespodzianek w rodzaju układu austro-niemieckiego... Socjaliści zaś, wierni swoim zasadom ignorowania bezpieczeństwa Francji i pokoju, uważają, iż powyższy układ jest tylko zastosowaniem teorji wolnego rozporządzania ludów swoim losem.. Zdaniem ich, narody, władające niemieckim językiem, mają prawo połączyć się. Nie potrzeba dodawać, jak daleko zaprowadziłyby Europę tego rodzaju teorje marksizmu. P. Blum zresztą, który właśnie powrócił z Berlina, jest bardzo optymistycznie nastrojony. Twierdzi, iż zawarty układ nie spotkał się w Niemczech z entuzjastycznem przyjęciem. Składa on całą winę na ministra Curtiusa. Przywódca socjalistów utrzymuje nawet, że Niemcy naogół nie uchylają się przed postawieniem sprawy przed Radą Ligi. Przeciwnie będą ją mogły przed nią bronić.

To nagłe zaufanie Berlina do instytucji genewskiej jest niepokojące, ale zrozumiałe. Wie bowiem doskonale, że w gruncie rzeczy Liga nie posiada dostatecznej siły, by zmusić go do wycofania się z ugody celnej. Jaki obrót przybierze ta sprawa, trudno narazie przewidzieć. W każdym razie należy być przygotowanym na nową ofensywę niemiecką, oraz kampanję szantażu, a to zarówno pod względem spłaty długów, jak i granic Polski.

I. Briares.

Śląsk Opolski woła o pomoc

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego")

Katowice, 31 marca.

*) Raz po raz nadchodzą ze Śląska Opolskiego alarmujące wieści o olbrzymich postępach germanizacji w ostatnich latach i grożącem zwolna całkowitem wynarodowieniu tamtejszej t. zw. „mniejszości" polskiej. Najwyraźniejszym tego dowodem są choćby ostatnie wybory do parlamentu niemieckiego, które niemiecki obóz narodowy na Śląsku Opolskim wzmocniły o 80.000 głosów i taksamo partja komunistyczna zdobyła kilka mandatów, podczas gdy Polacy nie uzyskali żadnego mandatu, a przyrost głosów polskich wynosił zaledwie 9000, co relatywnie oznacza upadek polskości, jeśli uwzględnimy okoliczność, że procentowy udział w ostatnich wyborach był znacznie większy, aniżeli w wyborach poprzednich.

Że na Śląsku Opolskim obóz polski słabnie, nie zdziwi nikogo, kto zna stosunki tamtejsze. Przedewszystkiem brak wodzów, brak inteligencji polskiej wpływa fatalnie na stan psychiczny ludności polskiej, która, czując się opuszczoną i zdaną na siebie samą, zwolna obojętnieje i traci wszelką ochotę do zajmowania się sprawami narodowemi. Bo jak tu ludność, ubogi wiejski lud, przeważnie robotniczy i małorolny, ma się oprzeć germanizacji i różnorakim wpływom niemieckim, jeśli pozbawiony jest pomocy i środków, któreby go pokrzepiały i wzmacniały na duchu, a także i pod względem materjalnym dawały gwarancję niezależności ekonomicznej? Polskich szkół powszechnych na Śląsku Opolskim istnieje tylko kilka, a i te — z wiadomych przyczyn (prześladowanie dzieci polskich a zwłaszcza ich rodziców przez żywioły szowinistyczne i szykany ze strony władz) — ledwie się trzymają. Nauczyciele, w owych nielicznych szkołach polskie dzieci wychowujący, to prawie wyłącznie obywatele niemieccy, którzy nic z polskością nie chcą mieć wspólnego i zresztą nie znają dostatecznie języka polskiego, o ile zaś nauczyciel jest obywatelem polskim, grozi mu każdej chwili wydalenie z Niemiec, jak to się już stało w szeregu wypadków.

Poza nielicznemi szkółkami powszechnemi Polacy w Niemczech nie posiadają ani jednej szkoły średniej, naprzykład gimnazjum, podczas gdy mniejszość niemiecka na Śląsku Polskim posiada coś z dziesięć gimnazjów i innych szkół średnich prywatnych z uprawnien. szkół państwowych. Ale oto — niemcy szkoły te sami utrzymują, utrzymują je z funduszów zbieranych w Niemczech drogą składek, a także z zapomóg, udzielanych przez rząd niemiecki. Gdyby społeczeństwo polskie podobnie poparło dążenia kulturalne mniejszości polskiej w Niemczech, jak to czynią Niemcy względem swych ziomków w Polsce, inaczej zapewne przedstawiałby się bilans polskiego stanu posiadania w Niemczech.

Największym brakiem jest, jak wyżej wspomniano, brak inteligencji polskiej, brak przywódców ludu. Należałoby pomyśleć przedewszystkiem o utworzeniu jakiegoś stałego funduszu stypendjalnego i zapomogowego dla studentów polskich w wyższych uczelniach niemieckich, zwłaszcza dla teologów, którzy później, jako księża pracując wśród ludu i z ludem, sprawie polskiej oddać mogą nieocenione usługi, jak to wiemy z niedawnego jeszcze doświadczenia, kiedy duchowieństwo polskie na G. Śląsku w głównej mierze się przyczyniło do utrwalenia mowy ojców wśród ludu polskiego na Śląsku, a pośrednio przez to wzbudzając i utrwalając poczucie narodowe wśród tego ludu, co w rezultacie doprowadziło do zjednoczenia części G. Śląska z Polską.

Tak, jak dziś na Śląsku Opolskim rzeczy stoją, tamtejsza ludność polska już nie na długo oprze się fali germanizacji, jeśli nie otrzyma pomocy. — Niemcy na wypadek spodziewanej wojny z Polską już od lat budują silny wał graniczny zarówno z niemieckiej, jak i polskiej strony granicy, stwarzając tutaj silną irredentę, u siebie zaś zapomocą nowej ustawy o pomocy dla kresów wschodnich ze szczętem burząc cały dotychczasowy dorobek polski. My Polacy nie mamy potrzeby organizowania na Śląsku Opolskim irredenty polskiej, obowiązkiem naszym jednak jest dbanie o kulturalne potrzeby naszych rodaków tamtejszych i ochrona ich przed grożącem im wynarodowieniem.

O Brześciu wolno pisać

Sąd okręgowy w Krakowie rozpatrywał konfiskaty pisma „Naprzód" z powodu zamieszczenia w nim trzech artykułów w sprawie Brześcia. Prokurator odczytał urywki ze znanej deklaracji premjera Sławka; p. Sławek stwierdzał w deklaracji, że w Brześciu nie było sadyzmu, wobec czego prokurator uważa, że artykuły „Naprzadu" zawierają obrazę rządu. Pozatem prokurator domagał się tajnej rozprawy, gdyż zdaniem jego sprawy Brześcia nie należy publicznie wmawiać.

Obrońca sprzeciwił się wnioskowi prokuratora o rozprawę tajną; właśnie inteires publiczny wymaga tu zupełnej jawności, a zresztą i procedura karna nakazuje jawność w sprawach prasowych. Sąd — po naradzie — odrzucił wniosek prokuratora; rozprawa odbyła się więc jawnie.

Po przemówieniach obrońcy i oskarżonego adw. Haeckera sąd ogłosił wyrok, którego mocą uchylił wszystkie trzy konfiskaty „Naprzodu", ponieważ nie zawierają one obrazy rządu, a sprawcy zajść brzeskich nie wystąpili dotychczas ze skargami o fałszywe obwinienie ich o znęcanie się nad więźniamibrzeskimi.

Zkolei są uchylii konfiskatę „Piasta" zarządzoną z powodu artykułu, omawiającego sprawę Brześcia, oraz konfiskatę „Głosu Narodu", zarządzoną z powodu artykułu, dotyczącego znęcania się nad więźniami w Brześciu.

Zapowiedzi niemieckiej ekspansji gospodarczej

Wspominaliśmy już o ogłoszeniu niejakiego Przybylskiego z Bydgoszczy (ul. Gdańska 164), które ukazało się w niemieckiem czasopiśmie „Conditor-Zeitung", wychodzącem w Trewirze. W ogłoszeniem tem p. Przybylski zachęca ni mniej ni więcej tylko do zakupienia w „pięknem niemieckiem mieście Bydgoszczy" składu towarów cukierniczych. Ogłoszenie zatytułowane jest słowami „Achtung, Deutsche;" („Uwaga, Niemcy").

Jak więc widzimy, Niemcy w oczekiwaniu bliskiego wejścia w życie traktatu handlowego zaczynają już sobie przygotowywać teren ekspansji na naszych ziemiach zachodnich a pomagają im w tem renegaci. Panami tymi będzie musiała zająć się bliżej nasza opinja publiczna.

Dowód olbrzymiej zniżki cen
Pończochy jedwab do prania złoty „Bemberg"
dawniej 13,50, 11,00 teraz 7,75
WIZA & MAŁUSZEK
Nowa 6. zw 24659 60 27 Grudnia 5

Ofiara kryzysu gospodarczego

Z Jabłonowa donoszą redakcji „Słowa Pomorskiego":

W dniu 29 marca o godz. 5 rano popełnił samobójstwo przez powieszenie najstarszy i doniedawna najbogatszy w Jabłonowie kupiec Karol Stryha. W liście pozostawionym rodzinie podaje denat jako przyczynę rozpaczliwego kroku ruinę gospodarczą z powodu nadmiernego podatku. Stryha posiadał w Jablonowie od przeszło 20 lat młyn parowy, prócz tego od 50 lat był on właścicielem restauracji, składu towarów kolonjalnych, handlu żelaza, zboża itd. Był to największy interes w miejscu.

Od Nowego Roku odebrano Stryce koncesję na wyszynk wódek, co znacznie uszczupliło jego dochody. Z powodu nadmiernego obciążenia podatkowego zamknąć również musiał Stryha swój parowy młyn. Z tego wszystkiego popadł będący już w podeszłym wieku kupiec-przemysłowiec w silny rozstrój nerwowy aż wreszcie nastąpiła katastrofa.

Samobójstwo to wywołało wielkie wrażenie w całej okolicy.

Z historji procesów prasowych

Uwolnienie red. „Słowa Pomorskiego"

Toruń, 2. 4. (Tel. wł.) W ubiegły poniedziałek odbyła się przed sądem apelacyjnym w Toruniu rozprawa przeciwko redaktorowi „Słowa Pomorskiego" Aleksandrowi Wojderowi z oskarżenia gen. Berbeckiego, b. dowódcy O. K. VIII o zniewagę.

Sprawa ta wzięła początek w sierpniu r. 1926, kiedy to „Słowo Pomorskie" zamieściło komunikat P. O. W z r 1918. Pierwsza rozprawa odbyła się w lutym 1927 r. Wówczas red. Wojder skazany został na jeden rok więzienia. Na skutek apelacji sprawa ta kilkakrotnie przechodziła przez wyższe instancje aż do Sądu Najwyższego włącznie. Poraz drugi red. Wojderowi zmniejszono karę do 6 miesięcy. Obecna rozprawa w sądzie apelacyjnym, która była szósta z rzędu w tej sprawie, dała w wyniku wyrok uwalniający oskarżonego red. Wojdera od kary. Szczegóły tej ciekawej sprawy podamy później.

Pamiętaj o Komitecie niesienia pomocy bezrobotnym — Nowy Rynek 13, telefon 55-88 — P. K. O. 213 005. Ofiary składać też można w naszej administracji.

Wydziedziczeni przez niszczący żywioł

Nowy Jork, 2. 4. (Tel. wł.) — Donoszą z Managua:

25 tysięcy mieszkańców opuściło miasto na wozach lub pieszo i udało się w głąb kraju. Część uchodźców rozłożyła się obozem w pobliżu zniszczonego miasta na wzgórzu.

Całkowita ewakuacja miasta odbyła się na rozkaz prezydenta, albowiem zachodzi obawa dalszych wstrząsów.

Bug wystąpił z brzegów i zalał kilka wsi

Warszawa, 2. 4. (Tel. wł.). Na rzece Bug koło Małkini, na wysokości wsi Glinie utworzył się groźny zator lodowy, długości 4 km., przytykający do mostu kolejowego.

Wczoraj Bug wystąpił z brzegów i zalał szereg wsi. Wysłano oddziały saperów oraz baterję 18 p. a. p. do rozbijania lodów.

Zagadnienia produkcji i zbytu zboża

Przed zakończeniem obrad międzynar. konferencji zbożowej w Rzymie — Wyniki prac konferencji

Rzym, 2. 4. (Tel. wł.) Wczoraj ukończyły swe prace wszystkie komisje konferencji zbożowej.

Uchwała komisji kredytowej w sprawie zwrócenia się z rekomendacją do Ligi Narodów co do utworzenia organizacji kredytu krótkoterminowego rolniczego i usunięcia na plan dalszy kredytu hipotecznego, uważana jest przez państwa bloku państw agrarnych Europy wschodniej za zadość uczynienie żądaniom bloku

Konferencja zostanie zamknięta prawdopodobnie dziś po południu.

Rzym, 2. 4. (PAT.) Przewodniczący konferencji zbożowej, sen Michelis, oświadczył przedstawicielom prasy włoskiej i międzynarodowej, że bez względu na zrozumiałe z punktu widzenia nietylko psychologicznego, ale i ekonomicznego różnice, jakie się zarysowały na poszczególnych posiedzeniach, konferencja rzymska może wykazać się pozytywnemi wynikami.

Jednym z tych wyników jest fakt, że po raz pierwszy przedstawiciele rolnictwa państw europejskich mogli porozumieć się z takiemiż przedstawicielami państw zamorskich w sprawach oba kontynenty interesujących. Pozytywnym jest również fakt osiągnięcia zgody na zwrócenie się do Ligi Narodów w sprawie kredytu krótkoterminowego.

W uzupełnieniu oświadczenia sen Michelisa zauważyć należy: w kołach konferencji ogólnie podkreślają, że inicjatywa Polski do nawiązania natychmiastowego porozumienia pomiędzy eksporterami zbożowemi w celu likwidacji stoku zboża w r. 1931 przyczyni się do odprężenia sytuacji na rynku zbożowym. Postanowienie konferencji rzymskiej w tej mierze uważane jest słusznie za rozwinięcie akcji, zapoczątkowanej przez blok państw agrarnych Europy wschodniej na konferencji warszawskiej. Realizacja projektu Polski dokonywuje się szybko. Już dziś obradowała komisja, złożona z przedstawicieli państw eksportujących zboże, m in państw bloku Europy wschodniej, Rosji sowieckiej, Kanady, Australji, Argentyny i Indyj.

Sławek u Prezydenta

Warszawa, 2. 4. (Tel. wł.) W godzinach południowych premjer Sławek był przyjęty przez Prezydenta na zamku. Około godz. 1 Prezydent wyjechał do Spały na święta. (w)

Komunikacja napowietrzna

Rzym — Berlin.

Berlin, 2. 4. (Tel. wł.). Wczoraj otwarta została pasażerska komunikacja napowietrzna między Rzymem i Berlinem. Pierwszy samolot z Rzymu wystartował o godz. 7.30 rano i drogą przez Medjolan i Monachjum przybył do Berlina. W tym locie inauguracyjnym wzięli udział przedstawiciele rządu włoskiego. Z Berlina pierwszy samolot pasażerski w kierunku Rzymu drogą przez Monachjum i Medjolan odleciał o godz. 9-tej rano, wioząc przedstawicieli rządu niemieckiego z ministrem Komunikacji Guerardom na czele. Przyjazd do Rzymu nastąpi o godzinie 3-ciej popoł.

Nankin — Berlin.

Szanghaj, 2. 4. (PAT). Wczoraj rano odleciał z Nankinu samolot Junkersa, inaugurując stałą służbę lotniczą Nankin — Berlin. Według przewidywań, lot trwać będzie 4 dni Samolot odlatujący z Nankinu, przelatuje przez Pekin, Mukden, Mandżuli i Irkuck, gdzie podejmuje dalszy lot lotnicza służba sowiecka, aż do Moskwy, poczem dalszy lot prowadzą samoloty Lufthansy do Berlina.

Lufthansa ma założyć w Chinach fabrykę samolotów, która, według przewidywań, dostarczy rocznie 60 aparatów, przeznaczonych wyłącznie dla rządu chińskiego.

Największy przewód wodociągowy w Polsce

Warszawa, 2. 4. (Tel. wł.) Wczoraj uruchomiono w Warszawie największy przewód wodociągowy w Polsce. Wielką rurę żeliwną o średnicy 125 ctm. (na przestrzeni 4½ km.) napełniono wodą. Następnie uruchomiono pompę parową. O godz. 2 popoł. pierwsze litry wody spłynęły do zbiorników stacji filtrowej.

Samolot polskiej produkcji

Warszawa, 2. 4. (PAT) Wczoraj wystartował z Warszawy samolot „Lotu", wykonany całkowicie w kraju, w którym udali się do Bukaresztu, Sofji, Salonik i Aten członkowie delegacji lotniczej celem przeprowadzenia rokowań z oficjalnemi kołami lotniczemi Rumunji, Bułgarji i Grecji w sprawie otwarcia nowej linji w komunikacji powietrznej.

Katastrofa okrętowa.

Gibraltar, 2. 4. (Tel wł.) — Wczoraj nastąpiło zderzenie statku angielskiego „Glories", służącego do przewożenia samolotów, z francuskim statkiem pasażerskim „Florida". 500 pasażerów „Floridy" wziął na swój pokład „Glories", który holuje „Floridę" w kierunku Malagi. W chwili katastrofy 17 samolotów ze statku „Glories", które dokonywały ewolucji, nie mogło wrócić do swej bazy. Władze hiszpańskie pozwoliły im wylądować na lotnisku w Maladze.

Londyn, 2. 4. (PAT). Admiralicja donosi, że według nowych doniesień, pochodzących ze statku „Glories", wiele osób z załogi „Floridy", które znajdują się obecnie na pokładzie „Glories", jest ciężko rannych Wiele osób z załogi zginęło na pokładzie „Floridy".

Pochód strajkujących.

Douai, 2. 4. (PAT). W okolicach Douai zorganizowano pochód strajkujących, którzy zamierzają zmusić pracujących górników do zaprzestania pracy. Komuniści umieścili na czele pochodu kobiety, popychające wózki z dziećmi, chcąc w ten sposób utrudnić interwencję policji.

Odznaczenie dziennikarzy

Order Białego Lwa otrzymali pp. red. nacz. „Orędownika Wlkp." Tadeusz Powidzki i red. D. Królikowski

W dniu dzisiejszym odbyła się w lokalach konsulatu czeskosłowackiego uroczystość wręczenia krzyża oficerskiego Orderu Białego Lwa red. naczelnemu „Orędownika Wielkopolskiego" p. Tadeuszowi Powidzkiemu oraz p. red. D. Królikowskiemu. W uroczystości wzięli udział prócz konsula p. Matouska m. in pp. dyr. R. Leitgeber, red. Tranda, członkowie rodziny oraz przedstawiciele prasy.

Aktu wręczenia dokonał konsul p. Matousek, wygłaszając okolicznościowe przemówienie. W odpowiedzi zabrali głos dekorowani, wyrażając podziękowanie za zaszczyt jaki ich spotkał. Osobne życzenia złożył prezes Towarzystwa Polsko-Czechosłowackiego, poczem nastąpiła wspólna fotografja. (m)

Obóz Wielkiej Polski

Placówka Wilda

Zebranie Młodych odbędzie się w czwartek, dn. 2 kwietnia, o godz. 20-tej w lokalu p. Kasprzaka przy ul Kilińskiego 15.

Obecność wszystkich obowiązkowa!

„Brooms Ass."

Oszukańcza impreza pod skrzydłami senatu gdańskiego

(Korespond. własna „Kurj. Pozn.")

Gdańsk, w marcu.

W Anglji istniało przedsiębiorstwo loterji „sportowej", tak zwane „Brooms Sports Association", obliczone na zamiłowanie Anglików do wyścigów konnych i wrodzoną im żyłkę hazardową. Loterja odbywała się w ten sposób, że na tydzień przed tradycyjnem „Derby" ciągnięto z koła tyle numerów, ile koni brało udział w biegu. Właściciele wygranych losów, z których każdy oznaczał pewnego konia, oczekiwali w największem napięciu wyniku „Derby". Ten właściciel losu, którego koń wygrał „Derby", otrzymał największą wygraną, sumę przekraczającą często 10 miljonów złotych.

Loterja „Broom'a" dawała grającym szanse mniej, aniżeli znikome. Z tego powodu rząd angielski, który zresztą w podobnych sprawach jest bardzo tolerancyjny, loterji zakazał, ponieważ słusznie uznał, że szansa 1 do 1.000 000 wogóle nie jest szansą.

Właściciele loterii nie dali za wygraną i przenieśli się na kontynent. Próbowali urządzić siedzibę loterji w Andorze, ale spotkali się ze sprzeciwem rządów Francji i Anglji, które obawiały się, że loterja ta może się stać niebezpieczna dla obywateli państw, sąsiadujących z republiką andorską.

Ale od czego rozum w głowie?

Od czego „suwerenne" wolne miasto Gdańsk?

Przedsiebiorstwo loterji „Broom'a" trzech angielskich obywateli, zawiązało spółkę z trzema gdańszczanami. Powstała firma: „Brooms International Sports Association Handels-Aktien-Gesellschaft" z siedzibą w Sopocie. Senat gdański, oczywiście nie za darmo, zawarł umowę z tem przedsiębiorstwem i zezwolił na sprzedaż losów i urządzenie loterji. Uznał, że jak jest kasyno w Sopocie, to również dobrze może prosperować loterja „sportowa", obliczona na żądzę gry, najbliższych sąsiadów.

Ogłoszony został już plan loterji, z którego wynika, że planowana jest sprzedaż jednego miljona losów za sumę 40 miljonów złotych. Ciągnienie, zapowiedziane na dzień 26 maja b. r., na tydzień przed angielskiem „Derby", odbędzie się „pod kontrolą" senatu gdańskiego, zaś pieniądze będą zdeponowane w rządowym „Bank von Danzig".

Loterja „Broom'a", urządzana w Gdańsku pod egidą senatu, jest bezwątpienia obliczona na polskie kieszenie. Dobrze by było, gdyby już teraz zastanowiono się nad uniemożliwieniem działalności angielsko-gdańskich aferzystów na terenie Polski. Pamiętać należy o tem, że jest to przedsięwzięcie prywatne, które nawet w razie nader problematycznej wygranej nie daje żadnej gwarancji wypłaty należności — przedsięwzięcie obliczone na najnaiwniejszych z naiwnych.

Dziwić się tylko trzeba, że senat gdański pozwala lokować się podobnemu przedsiębiorstwu na terytorjum Gdańska i daje mu swoje moralne poparcie. O loterji „Broom'a" z racji zakazania jej w Anglji, pisały londyńskie dzienniki jeszcze niedawno temu i jednogłośnie pochwaliły krok rządu.

Fob.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Ostatnie zebranie giełdowe przedświąteczne było więcej ożywione od dni poprzednich. Tendencja była utrzymana i kursy były bez zmiany. Wszystkie papiery notowane w dziale papierów procent. były w poszukiwaniu, mianowicie 5 proc poż. konwers po 48.60 proc., 8 proc. listy dolarowe (stare) po 90 proc, 4 proc. listy zast. konwert. po 37½ proc. i 6 proc. listy żytnie po 15,75.

Z akcyj bankowych wzgl. przemysłowych płacono za Bank Polski 132 —, handlowano Herzfeldy po 20,50 w tranzakcjach, w końcu handlowano R. Maya po 24,50 w zaofiarowaniu.

Komunikat.

Z dniem 1 kwietnia r. b. skreślono z urzędowej ceduły giełdowej akcje:

1) Młyn Ziemiański, Sp. Akc.
2) Spółka Stolarska, Sp. Akc.

Następne zebranie giełdowe odbędzie się dnia 7 kwietnia r. b.

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominału).

5% Pożyczka konwersyjna 48.60% P.
8% dolarowe listy Pozn. Z.emstwa Kredyt. 90% P.
4% listy zast konw. Pozn. Ziem Kredyt. 37½% P.

(Kurs w złotych)

6% listy żytnie Pozn. Ziem. Kred. 15,75 P.

Akcje bankowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję).

Bank Polski I em. 132.— P.

Akcje przemysłowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję).

Herzfeld-Viktorius I—II em. zł. 20½ +
Dr. Roman May I em. zł. 24.50 O.

Tendencja utrzymana.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8.90 zł; w Gdańsku na Warszawę 8.922 zł.

Kurs marki niem. i gud. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu, płacił dziś za 100 marek niem. w dewizach 212.09 do 212.39 zł, gotówką 211.65 zł, za 100 guldenów gd. w dewizach 173.01 do 173.27 zł, gotówką 172.69 zł.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 2. 4. 1931 r.

Waluty **Gotówka**

Dolary St. Ziedn. tr.: 8.90¼, sp.: 8.92¼, kup.: 8.88¼

Dewizy:

	trans	sprzed	kup.
Belgja	124.09	124.40	123.78
Holandja	357.50	358.70	356.90
Gdańsk	173.37	173.80	172.94
Nowy Jork	8.916	8.936	8.896
Nowy Jork kabel	8.924	8.944	8.904
Londyn	43.36	43.47	43.25
Paryż	34.91½	35.00	34.83
Praga	26.42½	26.49	26.36
Ryga	171.85	172.28	171.83
Szwajcarja	171.67	172.10	171.24
Sztokholm	238.90	239.50	238.30
Wiedeń	125.50	125.81	125.19
Włochy	46.73½	46.85	46.62
Berlin	212.44		

Tendencja niejednolita.

Papiery wartościowe i obligacje:

4% inw. seryjne sztuki	97.50
5% poż. 1924 r.	49.25

Akcje w złotych:

Bank Polski	131.25—131.50
Lilpop	0.00— 21.50

Tendencja bezczynna.

Komentarz.

Z papierów państwowych słabsza poż. inwestycyjna, dla listów zast. i akcyj tendencja niejednolita, przy niewielkich obrotach. Z bankowych Bank Polski słabszy, Lilpop utrzymany.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1000 kg reszta za 100 kg.

Berlin, 2. 4. 1931 r.

Pszenica march 75—76 kg.	286.00—288.00
Tendencja spokojna.	
Żyto march 70—71 kg	185.00—187.00
Tendencja mocniejsza.	
Jęczmień march brow. od st załad. wania	228.00—240.00
Tendencja stała.	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	210.00—227.00
Tendencja stała.	
Owies march od st załad.	165.00—169.00
Tendencja spokojna.	
Mąka pszenna	34.75—40.50
Tendencja stała.	
Mąka żytnia przem do 60%	26.50—29.50
Tendencja mocniejsza.	
Ospa pszenna	13.30—13.60
Tendencja spokojna.	
Ospa żytnia	13.00—13.25
Tendencja stała.	
Groch Victoria	24.00—29.00
Groch drobny jadalny	23.00—26.00
Groch pastewny	19.00—21.00
Peluszka	25.00—29.00
Bób polny	17.00—20.00
Wyka	23.00—26.00
Łubin niebieski	13.50—15.50
Łubin żółty	22.00—26.00
Seradela nowa	64.00—68.00
Makuchy rzepakowe	9.80—10.20
Makuchy lniane	14.60—15.00
Wytłoki suche paryt. Berlin	7.70— 8.00
Śrót Soya	14.20—14.80
Płatki ziemniaczane	14.70—15.00
Ziemniaki jadalne białe	1.40— 1.70
Ziemniaki jadalne czerwone i niebieskie z Odenwald	1.50— 1.80
Ziemniaki jadalne żółte	2.10— 2.50
Ziemniaki fabryczne	8 — 8½ fg.

Ogólna tendencja mocniejsza.

Uwaga: Jutro nie będzie notowań z powodu święta ewangielickiego.

Notowania złotego w Berlinie

z dnia 2. 4. 1931 r.

Wypłaty na Warszawę	46.95	47.15
Noty wielkie	46.75	47.15

Z powodu rokowań B. B. z Ukraińcami

Z powodu rokowań, jakie prowadził prezes B. B., p. Hołówko, z Ukraińcami, ogłosił w „Kurjerze Lwowskim" prezes senackiego Klubu Narodowego, prof. Stanisław Głąbiński, następujące uwagi:

Zdaniem p. Hołówki (wypowiedzianem w „Gazecie Polskiej")

„społeczeństwo ukraińskie winno zrozumieć, że dawna Ruś Czerwona przez 600 lat należenia do państwa polskiego uległa głębokiemu wpływowi kultury polskiej, stała się krajem mieszanym polsko-ukraińskim I dlatego Ukraińcy winni pogodzić się z tem, że ta dzielnica stała się integralną częścią Polski i że wszystkie rachuby na zmianę sytuacji są zawodne. Z drugiej strony społeczeństwo polskie w Małopolsce Wschodniej winno również zrozumieć, że dzielnica ta, państwowo, ekonomicznie i kulturalnie związana z Polską, jednak nie jest etnograficznie i kulturalnie związana z Polską, jednak nie jest etnograficznie dzielnicą czysto polską, lecz mieszaną, w której element ukraiński ma prawo uważać siebie za współgospodarza tego kraju, któremu też należy się pełnia różnych z ludnością polską praw, poszanowanie jego interesów narodowych i kulturalnych.. Wyrazem zmiany zasadniczego stanowiska winno być zgłoszenie przez klub posłów ukraińskich deklaracji, oświadczającej o przejściu z formalnej lojalności do aktywnego współdziałania nad rozbudową wielkości i siły państwa polskiego, po ogłoszeniu zaś takiej deklaracji klub B B oświadczyłby publicznie, że cały obóz marszałka Piłsudskiego bierze na siebie obowiązek wpłynięcia na to, aby ludność polska w Małopolsce wschodniej również zasadniczo zmieniła swój stosunek do ludności ukraińskiej i weszła na tory współpracy z nią, równości i zgody. Ale aby tak się stało, trzeba, aby obie strony zaczęły likwidować smutną przeszłość Społeczeństwo polskie winno zapomnieć o akcji sabotażowej, Ukraińcy o pacyfikacji".

Cały wywód p. Hołówki świadczy o wielce powierzchownem ujmowaniu kwestji polsko-ruskiej w Małopolskiej wschodniej, a przedewszystkiem o zapoznaniu znaczenia, jakie w dziejach tego kraju miała i dzisiaj ma żywa siła zamieszkałego tu narodu polskiego, który był i jest fundamentem przynależności tego kraju do Polski, o czem w państwie polskiem rządzący dzisiaj politycy jakby zupełnie zapomnieli.

P. Hołówko zwraca się do „społeczeństwa" polskiego o uznanie równouprawnienia Rusinów w kraju, którego im nikt nigdy nie odmawiał, ale nie jest tajnem p. Hołówce, że „społeczeństwo" to, pozbawione dzisiaj woli i głosu, skrępowane w swej działalności, może tylko z obawą przypatrywać się temu, co robi obóz rządzący, oraz skutkom jego pacyfikacji i pomysłów ugodowych To osłabienie polskości w Małopolsce wschodniej, materjalne i moralne, podkopanie organizacyj narodowych i wszelkiej samodzielności narodowej.ogołocenie tej dzielnicy z ludzi czynnych, ideowych, mających zaufanie ludu polskiego, brak opieki nad polskim ludem, sprawiły, że żywioły wrogie narodowi i państwowości polskiej uważały chwilę za najsposobniejszą, aby za pomocą sabotaży przygotować grunt dla wytępienia polskości w tym kraju. Czy po stłumieniu sabotaży siłą zbrojną i po pozostawieniu poszkodowanych Polaków własnemu losowi, właściwą jest chwila dla ofiarowania drugiej stronie szczerej „zgody" i współpracy nad budową państwa polskiego, na to, jak sądzę, możliwą jest tylko jedna odpowiedź.

Jedno jest prawdą: miłości, przywiązania do państwa, szczerej zgody wymusić nie można, ale także paktami ich się nie zdobędzie. Szczera zgoda i współpraca kiedyś nadejdzie, ale nadejdzie z serca i rozumu, gdy partje ruskie w kraju zrozumieją, że naród polski w Małopolsce wschodniej jest tak silny, że nie może być mowy o wyparciu go i zniszczeniu.

Kto więc chce naprawdę szczerej zgody z Rusinami, niech wzmacnia własny naród na tej ziemi, gdzie naród ten nie jest gościem i osadnikiem, ale stałym mieszkańcem od pradziejów, od przedhistorycznych wędrówek narodów.

Polacy więc mają do tego kraju nietylko prawa z tytułu wpływu swojej kultury, o jakim wspomina p. Hołówko, ale także jako tubylcy w tej ziemi od wieków osiadli

Niechże przynajmniej teraz po tych zawodach dojdzie p Hołówko i jego przyjaciele do przekonania, że fundamentem polskiego panowania w Małopolsce wschodniej jest lud polski i ziemia polska, a wcale nie Petlura lub jakiekolwiek „deklaracje" polityków ukraińskich.

Wedle spisu ludności z 30 września 1921 było w trzech województwach Małopolski wschodniej 2.473.093 Polaków i 2.629.854 Rusinów. Jeżeli od województwa lwowskiego odłączymy 9 powiatów zachodnich, zmniejszy się liczba Polaków o 600.000 głów. W wojow. lwowskiem wykazał spis Polaków 56,6 procent, w tarnopolskiem 45 proc, w stanisławowskiem 22 proc.

Liczby te dostatecznie wskazują na to, że pod opieką państwa polskiego, wobec żywiołowej parcelacji ziemi polskiej i rozrostu miast polskich, wyrównanie owego stosunku narodowości w tym kraju pod względem liczebnym nie było i nie jest rzeczą trudną.

Czy ziemia polska przechodzi istotnie w ręce polskie? Niestety, w czasach niepodległej Polski zapomniano o owym nakazie moralnym, szanowanym przez ziemian Polaków za czasów zaborczych. Wedle wykazów urzędowych w okresie jedenastoletnim 1919—1929 rozparcelowano w Małopolsce wschodniej w wykonaniu reformy rolnej 227.321 hektarów ziemi. Ile rozparcelowano poza tem, tego wykazy urzędowe nie podają, tak samo dokładnie nie wiadomo, ile ziemi dostało się w ręce polskie, a ile w ręce niepolskie. To tylko pewna, że osadnictwa polskiego nie tylko nie popierano, ale osadnikom w urzędach ziemskich mylnie tłumaczono, jakoby ustawa o samorządzie wojewódzkim z r. 1922 zabroniła parcelacji między osadników, chociaż ustawa ta mówiła tylko o osadnictwie kosztem samego państwa lub samorządów. Wedle prywatnych informacyj zaledwie trzecia część ziemi rozparcelowanej polskiej dostała się do rąk polskich. W ten sposób sami Polacy usuwają samowolnie grunt, na którym opiera się w tym kraju żywa siła polskości.

Gospodarzem na tej ziemi jest państwo polskie, które uznaje prawa wszystkich narodowości do swobodnego rozwoju kulturalnego i gospodarczego. Nikt z Polaków nie kwestjonował i nie kwestjonuje tych praw narodu ruskiego, nie potrzeba więc osobnych paktów konwentów w tym celu. Niechże rządy polskie otoczą w tej narzuconej nam walce opieką naród polski na tej ziemi, niech pozwolą mu rozwinąć swe siły samodzielne w granicach prawa i sprawiedliwości, a czas będzie najdzielniejszym środkiem zbliżenia i współpracy obu narodów bez odrębnych paktów i da Bóg bez nowych... pacyfikacyj.

Stanisław Głąbiński

Budżet, który nie jest budżetem

Przedstawiciele Klubu Narodowego w Sejmie i Senacie, w szczególności sen. Głąbiński w swej mowie skarbowej, wskazywali, że budżet tak uchwalany jak obecnie, z łuzami, przez większość B. B. w obu ciałach ustawodawczych, nie jest właściwie budżetem.

Otóż obecnie łódzka „Prawda" (nr. 13), tygodnik obozu rządowego, pisze:

„Uchwalony budżet na rok 1931/32, przewidujący w wydatkach kwotę 2 850 miljonów złotych, nie jest w gruncie rzeczy budżetem w prawdziwem tego słowa znaczeniu, t. j. ustawą, którą należy wykonać w miarę możności jak najściślej, lecz czemś w rodzaju spisu życzeń — Wunschzettel — z którego dowiadujemy się, ile i na co rząd chciałby wydatkować pieniądze, ale który nie daje nam żadnej pewności jak dalece życzenia te będą mogły być spełnione.

„Sejm nasz, przyjmując do wiadomości oświadczenie ministra skarbu, według którego prawem Sejmu jest uchwalanie budżetu w dowolnej wysokości, ale prawo to nie może w niczem naruszać prawa rządu do wykonania budżetu w granicach takich, w jakich uzna to za możliwe, znalazł niezmiernie proste, a jednocześnie zdumiewająco trafne rozwiązanie zagadnienia rozdziału kompetencyj pomiędzy ciałem ustawodawczem, a władzą wykonawczą w dziedzinie budżetowej.

„Budżetu zatem Sejm w gruncie rzeczy państwu nie dał. Da nam go dopiero minister skarbu który z Sejmu wyniósł najformalniejszy mandat dyktatury finansowej na rok budżetowy 1931/32. Stanowi to olbrzymią zasługę Sejmu, gdyż nie wątpimy, że precedens ten nie pozostanie zjawiskiem odosobnionem w naszej praktyce budżetowej w przyszłości".

W pochwałach tych mieści się najdotkliwsze szyderstwo z Sejmu i Senatu oraz z ich praw budżetowych.

Zawiadomienie.

Stosownie do pisma Generalnej Dyrekcji Loterji Państwowej z dn. 28 marca r. b. L. 4729/31 zawiadamia się, że sprzedaż losów

LOTERJI FANTOWEJ LIGI MORSKIEJ I RZECZNEJ,

zostaje przedłużona do 15 czerwca 1931,

w którym to dniu nieodwołalnie odbędzie się ciągnienie. nw 8945

Sp. Aleksander Rączkowski

Dziś rano o 6 zmarł po dłuższej chorobie śp. inż Aleksander Rączkowski, ofiara rozwydrzenia „sanacyjnych" bojówek w okresie przedwyborczym. Zmarły nie angażował się politycznie a pracował jedynie wydatnie w „Sokole", zajmując stanowisko wiceprezesa okręgu poznańskiego i ciesząc się dużym szacunkiem.

W okresie przedwyborczym powracając w towarzystwie pewnej nocy z zebrania klubu kręglarskiego „Lech" ulicą Seweryna Mielżyńskiego, napotkał bojówkę „sanacyjną", nalepiającą plakaty agitacyjne „jedynki" na gmachu muzeum Mielżyńskich. Odezwał się do rozlepiających mniejwięcej w te słowa: „Ludzie kochani! Nie oblepiajcie tego gmachu, instytucji żyjącej z dobroczynności". W odpowiedzi na to dopadł go jeden z rozlepiaczy, i rozpoczęło się szamotanie z dobrze zbudowanym ś. p. Zmarłym. Na gwizdek innego rozlepiacza zlecieli się bojówkarze „sanacyjni", którzy pobili ś. p. Rączkowskiego pałkami do krwi.

Jedno z uderzeń, zadane w kark wywołało pewnego rodzaju porażenie organizmu, wobec czego lekarze zalecili wyjazd do Miłowód. Po dłuższej kuracji ś. p. Rączkowski powrócił do Poznania, gdzie jednak wkrótce uległ poraz drugi paraliżowi, wobec czego lekarze wysłali go do Krynicy. Przed miesiącem ś. p. Zmarły powrócił i niebawem nastąpił trzeci atak paraliżu, który mimo usilnych zabiegów lekarzy zakończył się śmiercią dziś rano.

Cześć Jego pamięci!

Nowy wyrok uwalniający

W środę, dnia 25 bm., odbyła się przed sądem grodzkim w Nowem Mieście nad Drwęcą rozprawa przeciw p. Janowi Zuralskiemu ze Skarlinka w następującej sprawie:

P Zuralski otrzymał na podstawie doniesienia Pow. Komendy Policji Państwowej w Nowem Mieście mandat karny w kwocie 20 zł za rzekome wykroczenie z §§ 5 i 18 pkt. 2 ustawy o stowarzyszeniach popełnione przez to, że dnia 7 września 1930 r. w Skarlinie zwołał i przewodniczył publicznie zgromadzeniu organizacyjnemu „Młodych Obozu Wielkiej Polski" i nie zgłosił o zgromadzeniu tem zawiadomienia do miejscowej władzy policyjnej. Przeciw temu mandatowi p. Z. wniósł odwołanie. W środowej rozprawie, która trwała dwie godz., a na której przesłuchanych zostało aż 12 świadków, przeważnie „strzelców" i ich sympatyków, p Zuralski bronił się sam, gdyż adwokat, mec. Pruski, który podjął się obrony, zachorował. Sąd po zbadaniu całej sprawy na podstawie zeznań świadków i wyjaśnień oskarżonego, uwolnił go od winy i kary, nakładając koszty na Skarb Państwa.

Niewyjaśniona sprawa

Niektóre pisma donoszą, że sąd okręgowy w Warszawie opracował już motywy wyroku w sprawie Jagodzińskiego i tow. Motywy te mają być w najbliższym czasie ogłoszone.

Wspomniane pisma zwracają równocześnie uwagę, iż nic jakoś nie słychać o dalszym przebiegu sprawy Pórzyckiego, choć swego czasu tyle narobiono hałasu na temat rzekomego zamachu na niego.

Uwalniający wyrok w sprawie Dawidowskich

Gniezno, 2.4. (Tel wł.) W sprawie Dawidowskich i Michelini o krzywoprzysięstwo zapadł wyrok uwalniający wszystkich trzech oskarżonych, a mianowicie: Aleksandra i Leona Dawidowskich oraz Michelini Koszta procesu ponosi powód cywilny Powództwo cywilne o 39 tys. zł są odrzucił. (br.)

Bluski jedwabne
do **6,95**
Wiza & Małuszek
Nowa 6. zw 2-8641/2 **27 Grudnia 5.**

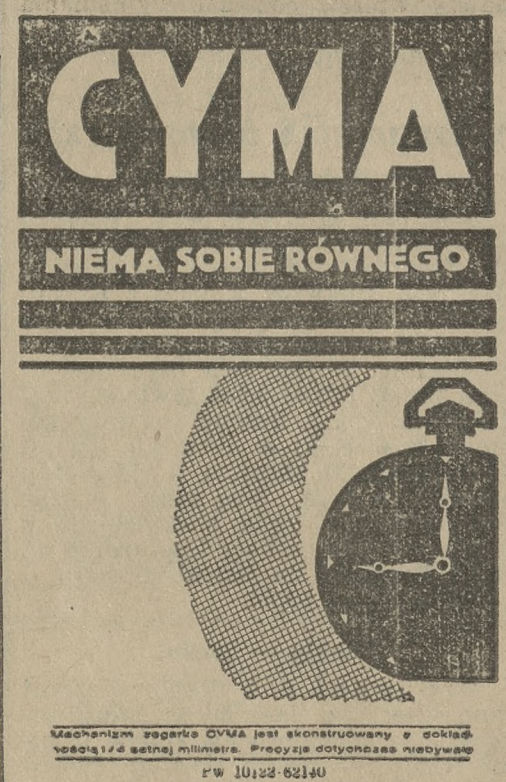

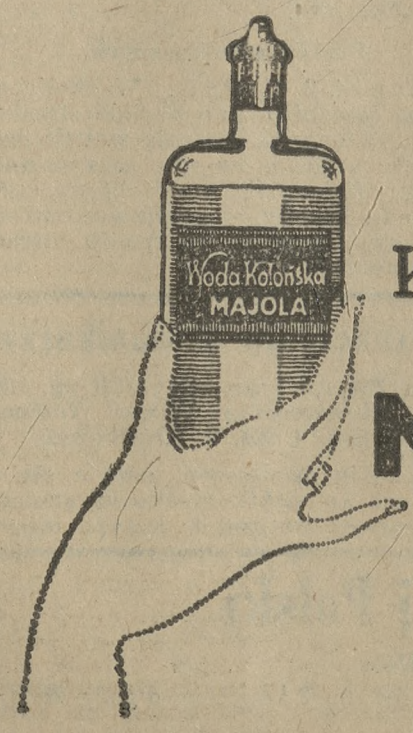

WODA
KOLOŃSKA
MAJOLA

O TRWAŁYM, PIĘKNYM, OŻYWCZYM ZAPACHU.
WYSOKIE ZALETY WODY KOLOŃSKIEJ
MAJOLA
CZYNIĄ JĄ NIEZBĘDNĄ W KAŻDYM DOMU
FLAKONY W 6 WIELKOŚCIACH

DW 6 902

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Mitropa?

Tempo posunięć w międzynarodowej polityce gospodarczej stało się istotnie zawrotnem. Niechaj zaświadczy o tem następujący kalendarzyk marcowych wydarzeń w tej dziedzinie:

16-ty marca: otwarcie III konferencji, t. j. niedojście do skutku „rozejmu celnego";

19-ty marca: rozbicie tejże konferencji, t. j. niedojjście do skutku „rozejmu celnego";

19-ty marca: otwarcie środkowo-europejskiej konferencji rolnej w Wiedniu (która ograniczyła się tylko do wymiany zdań i miała charakter półoficjalny);

20-ty marca: pierwsza wiadomość o zawarciu wstępnej umowy o unji celnej austrjacko-niemieckiej;

22-gi marca: oficjalna notyfikacja powyższej umowy, dokonana przez przedstawicieli dyplomatycznych Austrji i Niemiec w stolicach państw europejskich;

23-ci marca: démarches przedstawicieli państw obcych (Francji, Włoch Czechosłowacji i Anglji) u rządów: berlińskiego i wiedeńskiego, protestujące przeciwko projektowi unji celnej.

24-ty marca: otwarcie konferencji paryskiej dot. Paneuropy;

26-ty marca: otwarcie konferencji rolniczej w Rzymie.

W ciągu 10-ciu dni osiem doniosłych wydarzeń, pięć ważnych konferencyj międzynarodowych, rozejm celny rozbity, narodziny unji celnej austrjacko-niemieckiej, pierwsza debata nad projektem „Paneuropy", rokowania w sprawach agrarnych... Cóż za „ambaras bogactwa" dla publicysty, szukającego ciekawych tematów dla artykułów dziennikarskich!

A jednak... Oprócz ambarasu bogactwa, jest i inny jeszcze ambaras: brak perspektywy dla należytej, spokojnej oceny zaszłych faktów!

Chcąc np. mówić o gospodarczych skutkach narodzin „Mitropy" (Mitteleuropa) dla gospodarstwa polskiego, należy wpierw odczekać wyjaśnienia kilku wątpliwości, a następnie przeciwstawić sobie kilka możliwości, mogących wyniknąć z niespodzianej „umowy wstępnej o unji celnej austrjacko-niemieckiej".

Należy więc wpierw odczekać, czy istotnie — mimo licznych protestów — gospodarczy „Anschluss" państwa naddunajskiego z Rzeszą niemiecką dojdzie do skutku z dniem 1 stycznia 1932. Należy odczekać, jak rozwinie się na forum międzynarodowem kwestja niezgodności gospodarczego „Anschlussu" z protokółem genewskim z r. 1922, w którym Austrja (wzamian za pomoc finansową) zobowiązała się do zachowania gospodarczej i politycznej niezależności. Wreszcie, należy odczekać, czy znajdą się państwa, jak n. p. Węgry, które przyłączą się do powyższej unji celnej.

Powiedzmy jednak — co jest najprawdopodobniejsze — że unja celna dojdzie ostatecznie do skutku z początkiem 1932-go roku. Zajdzie wówczas pytanie: jaki będzie stosunek Rzeczypospolitej do obszaru celnego austro-niemieckiego? Czy oprze się on na traktacie handlowym polsko - austrjackim, czy też stosunek ten (o ile Niemcy nie zaratyfikują umowy gospodarczej z Polską z 17. III. 1930 r.) będzie beztraktatowym?

Dzisiejszy bilans handlowy polsko-austrjacki jest dla Austrji niekorzystny, zamyka się bowiem saldem blisko 100-miljonowem (99,6 miljn. zł. w r. 1930) na jej niekorzyść. Samej nierogacizny wywozimy do Austrji za mniejwięcej 80 miljonów zł rocznie. Przyjmijmy, że Rzesza, wykorzystując powyższe dane, nakłoni Austrję do spowodowania zaistnienia stanu beztraktatowego z Polską; wówczas stracimy korzystny dla nas rynek zbytu. Powiedzmy jednak, że — odwrotnie — traktat polsko - austrjacki obowiązywać będzie nadal, zaś Rzesza umowy z Polską nie zaratyfikuje: wówczas nastanie stan b. ciekawy: Niemcy (via Austrja) będą mogły korzystać z klauzuli największego uprzywilejowania, nie mając stosunków bezpośrednio z Polską uregulowanych!

Chwilowo jedna tylko rzecz jest pewna: zostaliśmy osaczeni. Posunięcie austro - niemieckie jest bardzo zgrabne, a dla nas bardzo groźne. Dopiero przyszłość pokaże jakie będą rozmiary konsekwencyj gospodarczych, wynikające dla Polski z narodzin „Mitropy": zdaje się, że będą tylko... niekorzystne.

Przemysł i handel Wielkopolski w marcu

w oświetleniu Izby przem. - handlowej w Poznaniu

Faza depresji gospodarczej, którą według Instytutu badania konjunktur gospodarczych i cen przedstawia wskaźnik ogólny produkcji przemysłowej, który w październiku 1930 roku wynosił 109,7, by stopniowo spadać na 105.9, 102,0, 95,4 i 92,3 w lutym 1931 r. — w okresie sprawozdawczym nie doznaje poprawy. Notowany w prasie wzrost ilości bezrobotnych w pierwszych tygodniach marca każe przypuszczać, że ograniczenie produkcji trwa nadal.

Położenie rolnictwa doznaje pewnej poprawy wskutek podniesienia się cen zbóż i nieznacznej zwyżki cen bydła, za wyjątkiem trzody chlewnej, która spadła. Zwyżkę cen na żyto, która utrzymała się do końca miesiąca, przypisać należy małej podaży, która ledwie zaspakajała popyt, zresztą niewielki, ponieważ zbyt na mąkę w kraju był w dalszym ciągu słaby i ceny mąki według notowań Giełdy zbożowej i Towarowej w Poznaniu miały w drugiej połowie miesiąca tendencję zniżkową. Rynek nabiału charakteryzuje w marcu tendencja zniżkowa, wyrażająca się w spadku cen jaj i masła, co zresztą jest odbiciem tendencji rynków światowych. Położenie finansowe rolnictwa mimo wspomnianej zwyżki cen zbóż, pozostaje w dalszym ciągu bardzo ciężkie, wskutek ciążących na niem zobowiązań kredytowych. To też siła konsumcyjna wsi, od której zależy ożywienie zarówno handlu jak i przemysłu, nie wzrosła.

Sytuacja przemysłu nie doznaje poprawy. W poszczególnych gałęziach wytwórczości należy zanotować dalszy spadek produkcji, co niewątpliwie pozostaje w związku z ogólnym zastojem ruchu budowlanego i braku widoków na ożywienie tegoż ruchu.

Na rynku pieniężnym sytuacja kształtowała się nadal niepomyślnie. Podczas gdy w całej Polsce stan wkładów w 61 bankach w dniu 31. I. b. r. wynosił 5,6 milj. zł, to w 11 bankach poznańskich w odnośnym czasie analogiczne cyfry wyrażają się w 79,5 milj. zł, czyli spadek wynosi w Poznaniu 4,1 milj. zł. Już te cyfry mówią, że rynek pieniężny w okręgu znajduje się w wyjątkowo ciężkich warunkach. W marcu rynek w dalszym ciągu nie doznaje upłynnienia. Stosunki kredytowe bardzo ciężkie. Porównanie bilansów 10 banków związkowych Polski Zachodniej z dnia 1. I. 31 r. oraz 28. II. 31 r. wskazuje na wzrost kredytów, udzielonych w rachunkach bieżących z zł 233,4 milj. na zł 241,2 milj., co świadczy o stałem napięciu potrzeb kredytowych dla podtrzymania produkcji. Ilość protestów wekslowych w lutym w porównaniu do stycznia wzrosła. (Odsetek weksli protestowanych w styczniu wynosił 3,83 proc., w lutym 4,36 proc.). Brak wskaźnika za miesiąc marzec nie pozwala przeprowadzić porównania, jednak według otrzymanych informacyj ilość protestów w okresie sprawozdawczym nie będzie mniejsza. Jako objaw charakterystyczny na naszym rynku zaczyna występować weksel, opiewający nieraz na bardzo drobne kwoty, co zresztą już i dawniej można było sporadycznie zaobserwować.

Handel mimo zbliżających się świąt nie przyniósł w okresie sprawozdawczym zwiększenia obrotów. W porównaniu do miesiąca lutego nastąpił nawet w niektórych gałęziach nieznaczny spadek, w porównaniu zaś do analogicznego okresu roku ub. spadek ten dochodzi nieraz do 40 proc., mimo, że marzec roku 1930 był już bardzo słaby.

KRONIKA GOSPODARCZA

PODATKI I OPŁATY

(p) **Potrącanie wydatków z lat ubiegłych.** Ustawa o podatku dochodowym stoi zasadniczo na stanowisku, że każdy rok gospodarczy stanowi dla siebie odrębną i zamkniętą całość, a wydatki niezwiązane z danym rokiem gospodarczym nie mogą być potrącone z przychodów przy ustalaniu podstaw wymiaru podatku. Władze wymiarowe jednak przy wymiarze podatku dochodowego osobom prawnym, prowadzącym prawidłowe księgi handlowe, niesłusznie uznają pewne wydatki za niezwiązane z danym rokiem gospodarczym i odmawiają ich potrącenia. Dotyczy to przedewszystkiem wszelkiego rodzaju bonifikat, rabatów, podatków państwowych i komunalnych, świadczeń społecznych itp. wydatków, których wysokość z różnych względów, często zupełnie niezależnie od płatnika, nie mogła być ustalona, względnie nie została ustalona w tym roku gospodarczym, za który świadczenie te i wydatki przypadały do zapłaty. Wydatki te jakkolwiek wynikają z działalności za poprzednie lata, są wydatkiem tego roku operacyjnego, w którym wysokość ich została ustalona i faktycznie poniesiona. Np. podatek za r. 1925 wymierzony w r. 1928 będzie potrącalny przy wymiarze podatku dochodowego za r. 1928 operacyjny, rabat przyznany w r. 1927 od czynności dokonanych w r. 1926 będzie potrącalny w r 1927 itp. Zaznaczyć również wypada, że odliczenia z art. 10 ust. należy uznawać w tym roku operacyjnym, w którym zostały wypłacone, lub zapisane w księgach handlowych. Wyjątek od omówionej zasady potrącalności może mieć miejsce, gdy podatnik świadomie przerzuca wydatki jednego roku na lata następne by przez to podlegać niższej skali podatku dochodowego. (a)

Z KRAJU

(K) **Sytuacja w bankach Polski Zachodniej.** Bilanse 10-ciu banków związkowych Polski Zachodniej z końca lutego r. b. w porównaniu z bilansami na ultimo r. ub. wykazują wzrost właściwych wkładów terminowych o ca. 1 milj. zł do sumy 141 milj. zł. Wkłady a vista i pozostałości w rachunkach bieżących zmniejszyły się o ca. 12,5 milj. zł do sumy 104.5 milj. zł, a równocześnie kredyty udzielone w rachunkach bieżących wzrosły z 233,4 do 241,2 milj. zł, co świadczy o niesłabnącem napięciu potrzeb kredytowych na podtrzymanie produkcji. Suma weksli zdyskontowanych w związku z płatnością pierwszej raty rejestrowych kredytów zastawowych, jak również kredytów nawozowych, udzielanych we formie wekslowej, zmniejszyła się o ca. 9 milj. zł do sumy 213,1 milj. i w tym samym mniejwięcej stosunku obniżyły się wykorzystane redyskonty z 131,6 do 122,8 milj. zł.

(k) **Bekoniarnia w Brodnicy.** Magistrat i rada miasta postanowiła przyjąć ofertę jednej firmy angielskiej na przebudowę obecnej rzeźni miejskiej i urządzenie tam bekoniarni kosztem przeszło 100 000 zł. Bekoniarnia ma być uruchomiona w lipcu. Tygodniowy przerób dochodzić ma do 1 000 sztuk.

(K) **Zbiory w Polsce w 1930 r.** Główny Urząd Statystyczny dokonał ostatecznych obliczeń zbiorów 6 głównych ziemiopłodów w Polsce. Otrzymane liczby są naogół zbliżone do danych, ogłoszonych w komunikacie Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 29 listopada 1930 r. i przedstawiają się następująco w tysiącach q: pszenica 22 404, żyto 69 578, jęczmień 14 639, owies 23 476, ziemniaki 309 023, buraki cukrowe 47 170. W stosunku do roku poprzedniego zbiory te przedstawiają się następująco: pszenicy zebrano 25 proc. więcej, żyta — 1 proc. mniej, jęczmienia —12 proc. mniej, owsa — 21 proc. mniej, ziemniaków — 3 proc. mniej, buraków cukrowych — 5 proc. mniej.

Z ZAGRANICY

(z) **Pożyczka wewnętrzna Belgji w celu pokrycia deficytu budżetowego.** Rząd belgijski projektuje zaciągnięcie wewnętrznej pożyczki w wysokości 1 miljarda franków w celu pokrycia deficytu budżetowego 1930/31 r. W tym samym celu podwyższony będzie również podatek obrotowy.

(z) **Katastrofalny stan przemysłu węglowego w Niemczech.** „Nieuwe Rotterdamsche Courant" donosi, że według oficjalnej statystyki zwolniono w Niemczech w roku ubiegłym wskutek unieruchomienia wielu kopalń węgla 140 000 górników. Pomimo jednak poważnego zmniejszenia się produkcji, zapasy węgla w Niemczech, z powodu zastoju w przemyśle, słabej zimy tegorocznej i poważnej konkurencji węgla zagranicznego, stale się zwiększają. Według danych ogłoszonych przez syndykat węglowy, zapasy na 1 stycznia rb., znajdujące się na zwałach, osiągnęły cyfrę 14,5 miljona tonn.

(z) **Stosunki handlowe amerykańsko-sowieckie.** Według danych departamentu handlu obroty handlowe amerykańsko-rosyjskie, wyniosły w r. 1930 — 145 milj. dolarów z czego 120 milj. przypada na eksport towarów ze Stanów Zjednoczonych do Rosji a 25 milj. na import towarów rosyjskich do Stanów Zjednoczonych. Z zarządzeń amerykańskich, skierowanych przeciwko przywozowi rosyjskiemu, należy wymienić wprowadzenie „embarga" na drzewo i papierówkę, wyprodukowane przy pomocy więźniów i pracy przymusowej i importowanego do Stanów Zjedn. z półwyspu Kola, Murmanu i okręgów autonomicznych: Północnego, Żyrańskiego i Karelskiego, oraz podniesienie o 50 proc. cła zasadniczego na zapałki rosyjskie.

Giełda pieniężna w marcu

Obroty Giełdy Poznańskiej, podobnie zresztą jak i innych giełd w Polsce, ograniczają się obecnie prawie wyłącznie do papierów o stałem oprocentowaniu. Tranzakcje w dziale akcyj odbywają się sporadycznie i dotyczą zwykle jednych i tych samych kilku zaledwie gatunków; reszta papierów dywidendowych pozostaje w zupełnem zaniedbaniu.

Kursy pożyczek państwowych w marcu utrzymały się mniej więcej na poziomie z ubiegłego miesiąca. A więc, za 5 proc. Pożyczkę Konwersyjną płacono od 49 do 48½ proc. wartości nominalnej, przyczem obroty były duże. Osłabł nieco kurs 4 proc. Premjowej Pożyczki Inwestycyjnej, która spadła z 95 zł na 90 zł za 100 zł nom. W obrotach nieoficjalnych duży ruch panował w dziale premjowych pożyczek dolarowych. Za stare „dolarówki" płacono 47—49 zł, a za młode (Serja III) 46—48.50 zł za sztukę 5-dolarową.

Kurs papierów Poznańskiego Ziemstwa Kredytowego wykazał lekką poprawę. Szczególnie dotyczy to 8 proc. listów dolarowych, które z 87¼ proc. podniosły się na 90 proc. i po tym kursie były obracane do końca miesiąca. Zwiększyły się nieco obroty 8 proc. listami dolarowemi w złocie amortyzacyjnemi, któremi dokonywano tranzakcyj po 85 proc. wartości nominalnej.

Również i 4 proc. listy zastawne konwertowane Poznańskiego Ziemstwa Kredytowego poprawiły swój kurs z 36 na 37½ proc., przyczem po tym ostatnim kursie były mocno poszukiwane.

Zmienną tendecję miały 6 proc. listy żytnie Poznańskiego Ziemstwa Kredytowego, które w początku marca notowano po 15 zł, następnie stopniowo kurs wzrósł na 17 zł, a w końcu marca płacono za nie 15,50 do 15,75 zł za 1 ctr. mtr.

Z obligacyj m. Poznania handlowano jedynie mniejsze ilości 8 proc. obligacyj z 1929 r. po kursie 92 proc. wartości nominalnej.

Kurs 8 proc. obligacyj Komunalnego Banku Kredytowego oraz 8 proc. listów zastawnych Zachodnio - Polskiego T-wa Kredytowego Miejskiego w Poznaniu utrzymał się na dotychczasowym poziomie 91½ proc. wartości nominalnej.

W ciągu marca wycofane zostały z urzędowej ceduły Giełdy Poznańskiej 8 proc. listy zastawne Państwowego Banku Rolnego.

W dziale papierów dywidendowych poważniejszych obrotów dokonano jedynie akcjami Banku Polskiego i Dr. R. Maya.

Kurs akcyj Banku Polskiego podniósł się początkowo z 132,50 zł na 136 zł, w końcu zaś miesiąca powrócił do poprzedniego poziomu.

Akcje Dr. R Maya znowu straciły na kursie — z 26 zł spadły na 24.25 do 24.50 zł za sztukę.

Niewielkich obrotów dokonano akcjami Lubań-Wronki po 48 zł oraz H. Cegielskiego po 35 zł.

Poza tem handlowano drobne ilości nie kwalifikujące się do notowania: Herzfelda po 20 zł, Browarów Grodziskich po 52 zł, Goplany po 8 zł, C. Hartwiga po 9 zł i Piechcina po 56 zł.

Z akcyj nieoficjalnych płacono: za Bank Cukrownictwa 135— 132 zł, za Cukrownię Zduny 35 zł, za Centralę Skór 5 zł i za Akwawit 48—46 zł.

R. U.

Stosunki handlowe w kraju

Izba przem.-handlowa w Poznaniu komunikuje, że firma C. Hartwig Sp. Akc. w Poznaniu nawiązała ścisły kontakt z firmą transportową w Bratislavie, której przyjęła generalne przedstawicielstwo na Polskę. Wspomniana firma czeska jest jednem z najpoważniejszych przedsiębiorstw żeglugowych na Dunaju, wobec czego za pośrednictwem firmy C. Hartwig mogą zainteresowane firmy eksportować swoje wyroby do państw bałkańskich i lewantyńskich przy wykorzystaniu żeglugi rzecznej na Dunaju, co może przyczynić się do znacznego obniżenia kosztów przewozu.

Na skutek inicjatywy Państw. Instytutu Eksportowego, komitet chłodnictwa przy ministerstwie przemysłu i handlu powołał do życia komisję rzeczoznawców, która ma na celu badanie i ocenę projektów rzeźni budowanych w Polsce, czy to przez magistraty, czy też przez przedsiębiorstwa prywatne. W skład tej komisji wchodzą najwybitniejsi fachowcy.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Wizytacje kanoniczne J. Em. Ks. Prymasa

W Związku Młodych Polek — W centrali Katolickiego Związku Abstynentów

Na krótko przed przyjazdem J. Em do Zw. Mł. Polek zebrały się przedstawicielki stowarzyszeń poznańskich przed biurami Związku, chcąc oddać hołd ks. Prymasowi. Przybywającego Arcypasterza powitały druchny serdecznem „niech żyje". Wśród utworzonego szpaleru sztandarowego udał się Dostojny Gość do biur Związku, gdzie zebrani byli przedstawiciele rady związku oraz pracownicy związkowi. Wszystkich przedstawił Ks. Prymasowi prezes Związku ks. radca Kaźmierski z Szamotuł. Po powitaniu zabrał głos dyrektor Związku ks. kan. Schulz, dając w swem przemówieniu krótki pogląd na działalność organizacji, na jej cel i zadanie, oraz zwracając się do Jego Eminencji z wyrazami gorącej wdzięczności za dotychczasową ojcowską opiekę.

J. Em. ks. Prymas w swem przemówieniu zwrócił uwagę na wielką siłę, jaka płynie w organizacji, która podejmuje pracę dla wyższych celów, a przyświeca jej zawsze wielka miłość Boża Udzielając wszystkim arcypasterskiego błogosławieństwa, dodał J. Em. ks. Prymas nowych sił do prowadzenia dalszej znojnej pracy wśród naszej młodzieży żeńskiej.

Następnie Dostojny Gość zwiedził biura Związku, przejrzał akta, książkowość, zainteresował się żywo wykresami i obrazami z życia stowarzyszeń Młodych Polek. W pracowni obejrzał Jego Eminencja wystawione piękne ornaty, sztandary i wyraził szczególną radość, że taka placówka powstała przy Związku Młodych Polek.

Po godzinnym pobycie w Związku opuścił biura ks. Prymas, żegnany bardzo gorąco nietylko przez przedstawicieli Związku, lecz również przez młode Polki.

* * *

O godz. 16 we wtorek zajechał J Em ks. Kardynał - Prymas z ks. sekretarzem Rutkowskim przed gmach przy Al. Marcinkowskiego 26, gdzie od lat 3 mieści się centrala Katolickiego Związku Abstynentów. Powitany przez dyrektora ks. Gałdyńskiego, przeszedł J. Em. ks Prymas długim szpalerem, który utworzyli członkowie różnych typów organizacyj przeciwalkoholowych, witając owacyjnie Dostojnego Gościa. Tuż przy wejściu do biur centrali przyjęli Najprz. Ks. Prymasa p. prof. dr. Piasecki jako prezes Polskiej Ligi Przeciwalkoholowej i p. dr. Posadzy jako prezes Związku Nauczycieli Abstynentów.

W pięknie przyozdobionym pokoju miał Jego Eminencja możność osobistego zetknięcia się z członkami zarządu głównego Katolickiego Związku Abstynentów, wydziału przy komitecie na m Poznań, rady diecezjalnej Związku Bractw Wstrzemięźliwości, zarządu głowego Polskiej Ligi Przeciwalkoholowej, Związku Nauczycieli Abstynentów i zarządów kół poznańskich obu zrzeszeń. Polski Związek Księży Abstynentów reprezentował sam kierownik centrali, ponieważ wizytacja przypadła na okres wzmożonej pracy kapłańskiej w kościele.

Uroczyste posiedzenie zagaił p. prof Piasecki, nie przemilczając, mimo uczuć radości z okazji pobytu tak miłego Gościa, przykrego faktu utrącenia pewnych ważnych artykułów ustawy przeciwalkoholowej, który to fakt zwolennicy trzeźwości narodu tak boleśnie odczuli Potem odczytał ks. dyrektor krótki referat o stanie obecnym i o dalszych zamierzeniach poszczególnych związków, przyczem stwierdził stały, choć powolny postęp w katolickim ruchu przeciwalkoholowym w obu archidiecezjach i w całej Polsce. W odpowiedzi Dostojny Gość wyraził podziękowanie zarządom głównym wszystkich związków, a szczególnie Katol. Zw. Abstynentów, który tytułem prawa kanonicznego wizytuje, za podjęte dotąd trudy. Nie omieszkał także stwierdzić, iż pogorszenie ustawy przeciwalkoholowej jest równocześnie przykrą porażką dla całego episkopatu, który dość wyraźnie wskazał na braki noweli. Po udzieleniu obecnym Swego błogosławieństwa arcypasterskiego, udał się Najprzew. Ks Wizytator do sąsiedniego pokoju na specjalną konferencję z ks. dyrektorem, poczem dokonał podpisu protokułów Kat Zw. Abstynentów, Zw. Bractw Wstrzemięźliwości i Polskiego Zw. Księży Abstynentów i odjechał o godz. 17, żegnany serdecznie przez personel biurowy.

Wieczorem o godz. 20 odbyło się w kościele OO. Franciszkanów nabożeństwo adoracyjne z udziałem J. Em. Ks. Wizytatora przy bardzo licznym udziale członków poznańskich organizacyj przeciwalkoholowych oraz ich sztandarów. Nabożeństwo celebrował ks dyrektor, a modlitwy adoracyjne odczytywał z ambony ks. dr. Gładysz z Starołęki.

Groźne chmury nad Bałtykiem

Rewelacyjny artykuł, bogato ilustrowany oryginalnemi zdjęciami o gwałtownych zbrojeniach morskich Niemiec przynosi (27) numer „Ilustracji Polskiej". W tym samym numerze znajdą Czytelnicy barwny feljeton p. t.

Boćki lecą

opowiadający o życiu i wędrówkach bocianów. Niemniej ciekawe są zdjęcia oraz artykuł o okropnej katastrofie okrętu „Viking" p. t.

Nieszczęśliwa wyprawa filmowa

(Największe i najtańsze pismo ilustrowane dla szerokich kół publiczności. Pojedyńczy egzemplarz tylko 45 groszy Nabyć można u kolporterów ulicznych, w kioskach dworcowych „Ruchu", w księgarniach oraz w agenturach naszych. Miesięczny obonament 1,50 zł, kwartalnie 4,— zł bez kosztów przesyłki. — Egzemplarzy okazowych **bezpłatnie** należy żądać wprost od administracji: Poznań św. Marcin 70)

Atrakcja sezonu

Przed jedenastym biegiem o puhar redakcji „Kurjera Poznańskiego"

Już tylko 10 dni dzieli nas od atrakcji wiosennego sezonu sportowego, jedenastego zkolei biegu na przełaj o puhar przechodni „Kurjera Poznańskiego". Bieg ten, jak wiadomo, odbędzie się w niedzielę Przewodnią, t j. 12 b. m. Na starcie staną wszyscy najlepsi zawodnicy, to też konkurencja zapowiada się niezwykle ciekawie. Prócz tego odbędzie się atrakcyjny mecz hazeny, oraz zawsze niezmiernie interesujące biegi rozstawne.

Wydawnictwo „Kurjera Poznańskiego" (prócz głównej nagrody — puharu przechodniego, który przed dwoma laty zdobył pogromca słynnego Finna, Nurmiego, Stanisław Petkiewicz, a w roku ubiegłym Janusz Kusociński, dwaj najlepsi lekkoatleci w historji polskiego sportu) ufundowało dla zwycięzcy szczerozłoty sygnet z herbem miasta Poznania, oraz złotą plakietę Drugi przybywający do mety zawodnik otrzyma mniejszą plakietę złotą, trzeci — wielki złoty żeton, czwarty — mniejszy złoty żeton, piąty i szósty — małe złote żetony, siódmy i ósmy — duże srebrne żetony, dziewiąty i dziesiąty — małe srebrne żetony.

Firma jubilersko - zegarmistrzowska Frankowski (ul. Fr. Ratajczaka nr. 1) ofiarowała dla pierwszego przybywającego do mety poznańczyka srebrną papierośnicę. Cenna ta nagroda będzie niewątpliwie bodźcem dla miejscowych zawodników, a kto ją zdobędzie — trudno przewidzieć. Pretendować będą prawdopodobnie Jakubowski z „Sokoła", Miałkas z „Warty" i Kluge z „S. M. P." Mimo, że Jakubowski pokonał przed trzema tygodniami Klugego w biegu „Sparty" i w ubiegłą niedzielę Miałkasa w biegu „Warty" nie możemy go uważać za bezapelacyjnego kandydata do nagrody firmy Frankowski, gdyż wszystkie spotkania przed biegiem „Kurjera Poznańskiego" zawodnicy uważają poniekąd za trening przygotowawczy. Z drugiej strony porażki Klugego — zeszłorocznego najlepszego poznańczyka — i Miałkasa do Jakubowskiego będą niewątpliwie dla nich podnietą do rewanżu. Nie wykluczonem jest również, że z wielkiej liczby miejscowych zawodników wyłoni się nieznany dotąd lekkoatleta, który zdoła pokonać trzech wyżej wymienionych.

Zgłoszenia wraz z 50 gr. wpisowego przyjmuje nadal jeszcze codzień redakcja „Kurjera Poznańskiego" od godz 10 do 14,30. Liczba zgłoszonych jest już bardzo poważna, nic więc dziwnego, że nasz jedenasty bieg zapowiada się niezwykle emocjonująco, zwłaszcza, że — jak nas dochodzą wieści z Warszawy — Kusociński lub Petkiewicz chcą bronić puharu.

W Wielką Sobotę, 4 kwietnia 1931 r.

ukażą się:

Orędownik Wielkopolski
o godz. **11-tej** przed południem

Kurjer Poznański
o godz. **13-tej** w południe

następne wydanie Kurjera Poznańskiego ukaże się **we wtorek, 7 kwietnia po południu** o zwykłym czasie.

Biura zamykamy w Wielką Sobotę **ekspedycję** centralną o godzinie **13** **ekspedycję** gazet i filje o godz. **16.**

Ostatnia przysługa

Do wszystkich gniazd żeńskich i męskich okręgu poznańskiego.

Śmierć nieubłagana zabrała nam wielce zasłużonego I wiceprezesa sokolstwa Okręgu Poznańskiego śp. dh Aleksandra Rączkowskiego. Pogrzeb odbędzie się w pierwsze święto Wielkiejnocy (5 kwietnia) o godz. 16.30 z kostnicy św. Józefa.

Całą drużynę sokolą żeńską i męską umundurowaną lub nieumundurowaną oraz młodzież„ wzywa się do gremjalnego stawienia się, aby oddać ostatnią przysługę śp. zmarłemu. Zbiórka o godz. 16.20 przed kaplicą św. Józefa.

Bolesław Kapela, prezes okręgu
Edmund Rutkowski, naczelnik okręgu.

Skazanie komornika

na trzy lata i dwa miesiące ciężkiego więzienia za oszustwo i sprzeniewierzenie

Czwarty Wydział Karny sądu okręgowego rozpatrywał sprawę b. komornika sądowego Stanisława Rutkowskiego oskarżonego o oszustwo i sprzeniewierzenie oraz z paragr. 331 i 339 k. k. Na rozprawę powołano 26 świadków. Na stole sędziowskim złożono mnóstwo aktów i dokumentów, faktyczny materjał dowodowy.

Akt oskarżenia zarzucał podsądnemu, iż od 1919 do 1930 r. przywłaszczył sobie w okresie urzędowania razem 75 tys. zł oraz sprzeniewierzył 15 tys. zł złożonych przez osoby zainteresowane w formie kaucyj. Oskarżony nie przyznawał się do winy, obciążając inne osoby oraz powoływał się na przewlekłą chorobę i na zaburzenia umysłowe. Prof. dr. Horoszkiewicz i prof. dr. Borowiecki orzekli, że oskarżony jest zupełnie zdrów i może odpowiadać za swe czyny.

Prok. p. Misiurewicz wykazał winę oskarżonego, stwierdzając, że nie widzi okoliczności łagodzących i prosi o ukaranie podsądnego ciężkiem więzieniem przez 5 lat i 4 miesiące. Obrońca adw. Pniewski prosił o najniższą karę. Oskarżony tłomaczył się, iż żadnych kwot nie przywłaszczył sobie i nie wie co się z gotówką stało. Podobno w jego biurze panował nieporządek, a uprzątaczka sama raz w koszu od śmieci znalazła 500 zł. Znamiennem jednak było że z akt usunięto wszelkie dowody zapłaty. Sąd po naradzie późnym wieczorem ogłosił wyrok, mocą którego Rutkowski zasądzony został na 3 lata i dwa miesiące ciężkiego więzienia bez zastosowania okoliczności łagodzących. Pozatem pozbawiono go praw obywatelskich przez lat 5. (z)

Przy objawach przeczulenia, uczuciu strachu, bezsenności, dolegliwościach sercowych, ucisku w piersiach, naturalna woda gorzka **„Franciszka - Józefa"** ożywia krwiobieg w organach podbrzusza i działa przez to uspokajająco na zaburzenia w nich. Żądać w aptekach i drog. nw 8 984

KALENDARZYK

Czwartek, 2 kwietnia 1931.

Słońce: wschód 5,26 — zachód 18,26 — długość dnia 13 godzin.

Księżyc: wschód 18,12 — zachód 5,23 — pełnia.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw Pozn: Czwartek, godz. 7 rano. Temperatura powietrza niska —2 st. Cels. Pogodnie Wiatr północno - wschodni. Ciśnienie atmosferyczne wysokie 759 m/m. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa plus 6 st. Cels., najniższa minus 4 st. Cels.

Przepowiednia pogody na piątek: Pogodnie i ciepło; w nocy przymrozek.

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodnych w Poznaniu wczoraj plus 2,54 m; dziś plus 2,50 m.

Kal. rzk: Wielki Czwartek — jutro Wielki Piątek.

Kal słow.: Sudomir — jutro Mnożysław.

Bibljoteka im. I. J. Kraszewskiego (ul. Wrocławska 17) otwarta codziennie od godz. 12—13 i od godz 16—19; w soboty od godz 12—15 Kaucja 3 zł, abonament 1,50 zł. wpis 50 gr

Bibljoteka im. Konopnickiej mieści się obecnie przy Rybakach 18 a pokój 15 i jest otwarta codziennie między godziną 17 a 19.

Czytelnia dla Kobiet, ul. Kantaka 8-9 (II piętro), otwarta codziennie od godz 11—13 i od 16—19. zaopatrzona we wszelkie nowości. Kaucja 3 zł.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka św. Marcina, ulica Fr. Ratajczaka 12 — Apteka św Piotra, ul. Półwiejska 1. — Apteka pod Białym Orłem, St. Rynek 41.

Jeżyce: Apteka Mickiewicza, ul. Mickiewicza 22.

Łazarz: Apteka p. Plucińskiego, ulica Marsz Focha nar. Niegolewskich.

Wilda: Apteka „Fortuna", ul. Górna Wilda 96.
Apteka przy Bramie Wildeckiej, ul. G. Wilda 3.

W innych dzielnicach miasta apteki tam się znajdujące.

KRONIKA KOŚCIELNA

— * **W Katedrze Poznańskiej** odprawi się Ciemna Jutrznia w piątek o godz 4 po poł. z udziałem chóru katedralnego, tak samo rezurekcja w sobotę o godz. 8 wieczorem.

OSOBISTE

— * **Z Uniwersytetu Poznańskiego.** Dyplom magistra filozofji uzyskali pp. Zofja Kielecka z Petersburga (Rosja) w zakresie filologji polskiej, Stanisław Dobrzycki z Fryburga (Szwajcarja) w zakresie matematyki, Leopold Kasperlik z Budapesztu (Węgry) w zakresie fizyki, Jan Mielke z Łodzi w zakresie fizyki i Józef Strus ze Strus w zakresie fizyki.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— * **Walne zebranie „Przy[illegible] dla Niemowląt i Matek"** przy ul. Patr. Jackowskiego 31 oraz „Przytuliska dla Niemowląt" i „Żłóbka Jeżyckiego" odbędzie się w czwartek dnia 9 bm. o godzinie 17 w małej salce św. Wojciecha przy Alejach Marcinkowskiego 22 (dawniej Hotel Rzymski) Porządek obrad: 1) Zagajenie. 2. Wybór przewodniczącej i sekretarki walnego zebrania. 3 Odczytanie protokółu z poprzedniego walnego zebrania. 4. Sprawozdanie z działalności zarządu za czas od 1. 4. 30 do 31. 3. 31. 5. Sprawozdanie kasowe. 6. Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej. 7. Wybór nowego zarządu. 8 Wybór Komisji Rewizyjnej. 9. Wolne głosy. Zebranie odbędzie się bez względu na ilość przybyłych członkiń.

— * **Ze Zrzeszenia Rodaków Warmji, [illegible] i Ziemi Malborskiej.** Nadzwyczajne zebranie Oddziału Pozn odbędzie się w dniu 10 bm. w lokalu p. Beyerowej. pl. Bernardyński, o godz. 19. Na porządku

obrad referat w sprawie odszkodowań za straty poniesione przez naszych rodaków na terenach plebiscytowych. Sprawa bardzo pilna, dlatego prosimy wszystkich członków, a zwłaszcza tych, którzy ponieśli jakiekolwiek straty w czasie plebiscytu, o przybycie na to zebranie. Sekretarjat Oddziału naszego znajduje się przy ul. Reja 5 u p. J. Mazucha. Dla zamiejscowych otwarty codziennie od godz. 16—17 za poprzedniem powiadomieniem.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— * **Zarządy Chor. Wkp. i Placówki Pozn. Zw. Hallerczyków** podają do wiadomości, że p. Markiewicz z Poznania (ul. Wybickiego 15) został zawieszony w czynnościach sekretarza Związku. Wszelką korespondencję należy wobec tego kierować wyłącznie pod adresem: Chorągiew Wielkopolska Związku Hallerczyków, Poznań, Wolnica 3.

— * **Polski Czerwony Krzyż, Oddział Poznański** podaje do wiadomości, że wygrane na loterji wielkanocnej P. C. K. wyżiaje się w lokalu przy Alejach Marcinkowskiego 24 tylko do piątku, 3 bm. godz. 16. Nieodebrane w tymże czasie przedmioty przekaże się Komitetowi Pomocy dla Inteligencji.

— * **Służba pocztowo - telegr. w czasie Świąt.** W Wielką Sobotę (4 bm) ogranicza się służbę zewnętrzną dla publiczności w urzędach i agencjach poczt.-telegraficznych do godz 17, a kancelarjach tych urzędów do godz. 12. Służbę doręczeń wykonywać będą większe urzędy w dniu 4 bm. dwurazowo, mniejsze zaś jednorazowo, tak, ażeby nadeszły dopołudnia materjał został możliwie w zupełności doręczony. Doręczenie przesyłek pospiesznych i dokonywanie protestów weksli uskuteczniać się będzie w tym dniu według obowiązujących przepisów. Godziny urzędowe telegraficzne i telefoniczne, jak również w pocztowej służbie wewnętrznej pozostaną bez zmian.

W drugie Święto Wielkanocne (6 bm) znosi się pocztową służbę zewnętrzną dla publiczności, jak również doręczanie przesyłek niepilnych, utrzymane natomiast będą dyżury dla wydawania pospiesznych przesyłek wszelkiego rodzaju i wydawania gazet adresatom, zgłaszającym się po ich odbiór.

Godziny urzędowe w Dyrekcji Poczt i Telegrafów ogranicza się w dniu 3 bm. (Wielki Piątek) do godz. 13, w dniu 4 bm. (Wielka Sobota) do godz. 12.

ŻYCIE SOKOLE

— * **Baczność „Sokoli" Okręgu Kościańskiego!** Tow. Gimnastyczne „Sokół" w Czempiniu urządza w niedzielę 12 b. m. o godz. 12 bieg okrężny na 2400 mtr. oraz wyścigi kolarskie na 25 km. o nagrody. Druhowie chcący brać udział w biegu okrężnym lub też w wyścigach kolarskich, winni się zgłosić u naczelnika gniazda druha Lewandowskiego w Czempiniu. Rynek 15 osobiście lub pisemnie, najpóźniej do dnia 10 bm. Wpisowe wynosi 50 groszy od członka, które można załączyć w znaczkach pocztowych. — Zawodnicy winni się stawić w dniu biegu, t. j. 12 b. m. o godz. 11 w Hotelu Polskim celem badania lekarskiego. Obowiązuje strój lekkoatletyczny.

KRONIKA MIEJSCOWA

— * **Poziom kosztów utrzymania** obniżył się w marcu rb w stosunku do miesiąca poprzedniego o 0,48 procentu, jak to na wczorajszem posiedzeniu ustaliła Wojewódzka Komisja dla badania zmian kosztów utrzymania osób pracujących w przemyśle i handlu.

— * **Z Poznańskiego Oddziału Stowarzyszenia Oficerów w stanie spoczynku.** W ub. miesiącu odbyło się doroczne walne zgromadzenie. Prezes Stow. gen. Raszewski wygłosił obszerne sprawozdanie zarządu. Po wysłuchaniu sprawozdań i dyskusyj, udzielono ustępującemu zarządowi absolutorjum. Do nowego zarządu zostali wybrani: ponownie, jako prezes, gen broni Raszewski, a poza tem pp. gen. bryg. Poniatowski, płk. Alzner, Kierski, Cezar i Lang, pułk. Eberowicz i Szantyr, kpt. Wadlewski i por Łyskawa. Do komisji rewizyjnej weszli: płk. Domiczek i Dyllik oraz ppłk. Turyczyn. Do komisji rozjemczej — gen. dyw Hauzer i Szamota, płk Skorupski i Ulrych, ppłk. Załuski i kpt Michalski — W kasynie D. O K. VII (Plac Działowy 2) odbywają się zebrania miesięczne Stow. w pierwszy czwartek każdego miesiąca, a prócz tego w każdy czwartek o godz. 18 i zebrania towarzyskie Tamże mieści się i sekretarjat Stowarzyszenia, czynny codziennie od 12 do 13. Chcących zapisać się do Stow. oficerów w stanie spoczynku, zarząd prosi o przybycie do sekretarjatu dla otrzymania informacyj

— * **Z Chóru Kościelnego par. św. Marcina.** W dniu 22 ub m. odbyło się walne zebranie, na którem po sprawozdaniach i udzieleniu zarządowi absolutorjum, wybrano na r. b. nowy zarząd w dotychczasowym składzie, mianowicie: prezes p. Gwizdała, wiceprezes p. Boryś, sekretarz p. Sibilski, skarbnik p. Jabłoński, bibljotekarka p. Kwiatecka, radni pp. Wujewska i Rosiński senj. Komisję rewizyjną wybrano w osobach pp. Matelskiej, Klausego i Grzemielewskiego.

— * **W sprawie rewizyj w gabinetach dentystycznych,** o czem podaliśmy wiadomość w nr. z dnia 26 marca r b., donosimy jeszcze celem wyjaśnienia, że nie chodziło o gabinety dentystyczno - lekarskie, gdyż lekarze - dentyści do prowadzenia swej praktyki nie potrzebują żadnej koncesji (potrzebne są do tego dyplomy, uzyskane na uczelniach akademickich). Technicy dentystyczni, którzy wykonują praktykę pod nielegalnym tytułem „dentysta", muszą wykazać się dokumentem, wystawionym przez władze administracyjne, stwierdzającym ich rejestrację, t. j tak zw. „koncesję". Takiego właśnie dokumentu rejestracyjnego (koncesji), brakowało właścicielom zamkniętych gabinetów techniczno - dentystycznych.

— * **Skutki podatku drogowego.** — Wejście w życie z dniem 1 bm. ustawy o państwowym funduszu drogowym pociąga za sobą konsekwencje, które ogół odczuje bardzo niemile. Jak się dowiadujemy, przedsiębiorcy autobusowi częściowo podwyższyli już ceny biletów za przejazd. — Dochodzi do niezwykłego podczas walki konkurencyjnej zjawiska, gdyż walkę między koleją a autobusami przegrywa... konsument jazdy autobusem. (k)

— * **Rekolekcje.** Staraniem Pań Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo przy Farze odbyły się w Kolegjacie Farnej rekolekcje dla wszystkich kobiet bez różnicy stanu. Udział był bardzo wielki. Nauki wygłaszał O. superjor Mieloch T. J. Na zakończenie rekolekcyj mszę św. odprawił ks prałat Stychel, a podniosłe kazanie o Najśw. Sakramencie wygłosił ks. dyr. Wołkowski Plon rekolekcyj był bardzo obfity, gdyż do Stołu Pańskiego przystąpiło około 2 tysiące osób. (k)

— * **Przebieg pogody w marcu 1931 r.** przedstawia się podług obserwacyj na stacjach Uniwersytetu Poznańskiego jak następuje:

Miesiąc marzec odznaczał się pogodą słoneczną i suchą, lecz bardzo chłodną i przeważnie jeszcze zimową. Temperatura powietrza wahała się w Poznaniu od 14 stopni mrozu do 15 stopni ciepła, średnio zaś wyniosła 0,3 stopnia mrozu i wypadła za niska o 2.7 stopnia. Śniegi i w małej mierze deszcz padały często, lecz nie obficie i przyniosły w 15 dobach ogółem 18 milimetrów wody, co stanowi 56 procentów normalnej ilości opadu w marcu. Słońce świeciło przez 188 godzin czyli 154 procentów zwykłego czasu usłonecznienia w tym miesiącu.

W obserwatorjum meteorologicznem w Gołęcinie temperatura spadła nocą 7 i 8 marca aż do 17 stopni mrozu i przekroczyła znacznie najniższe temperatury, notowane w poprzedzających miesiącach zimowych. Mróz zanotowano 27 razy (norma 15). Trwały mróz panował w 8 dobach (norma 4). Powłoka śnieżna do 11 centymetrów grubości leżała na polach przez dni 16 (norma 3).

Można oczekiwać, że i bieżący miesiąc kwiecień będzie przeważnie chłodny i suchy.

KRONIKA WYPADKÓW

— * **Tragiczna śmierć.** We wtorek po południu wydarzył się na Wiśle pod Tczewem tragiczny wypadek. 42-letni rybak p. Kiedrowski z pobliskiego Gorzędzieja znajdował się wraz z znajomym w łódce i wracał do domu. Kilka metrów od brzegu wpadł K. nagle do Wisły. Ponieważ szalał ostry wiatr, ratunek był prawie niemożliwy, to też nieszczęśliwy zginął w nurtach rzeki Śp. K. był żonaty i pozostawił żonę i 5 dzieci.

KRONIKA SĄDOWA

— * **Niepoprawny recydywista.** Na wokandzie sądu okręgowego znalazła się sprawa doliniarza Józefa Pawłyszki. Pawłyszko jest notorycznym złodziejem. Na ławę oskarżonych zaprowadzono go z więzienia, gdzie odsiadywał karę. W instancji odwoławczej odpowiadał za dokonanie zuchwałej kradzieży na pl. Wolności. Przystąpił on do przechodzącej p. W. Kruk, wyrwał jej z ręki torebkę, zawierającą 37 zł i usiłował zbiec. Na krzyk p. Krukowej puszczono się w pogoń za złodziejem i w rezultacie ujęto go i oddano władzom. Za czyn ten Pawłyszko otrzymał karę więzienia jednego roku. Naskutek wniesionej apelacji odbyła się w środę ponownie rozprawa. Pawłyszko płakał — ronił gorzkie łzy i zaklinał się, że więcej już nie będzie kradł. Sąd zmniejszył mu karę do 5 miesięcy więzienia. (z)

Z OSTATNIEJ CHWILI

— * **Pożar.** W dniu 1 bm. rano około godz. 4 wybuchł pożar w oberży p. Augustyna Netki. Ogień zniszczył cały dom z sklepem kolonjalnym i całe urządzenie. Stróż nocny, który zauważył ogień, zbudził jeszcze na czas zagrożonych pożarem mieszkańców. Powstała szkoda jest bardzo poważna, ubezpieczenie pokrywa tylko 7000 zł. (ds)

Jak Poznań uczci 3 Maja

W dniu wczorajszym odbyła się w lokalu Tow. Czytelni Ludowych przy ul. Fr. Ratajczaka 16 wielka konferencja w sprawie obchodu rocznicy 3 Maja. Od kilku lat zaprowadził się w Poznaniu zwyczaj, że w dniu święta narodowego odbywały się dwa uroczyste nabożeństwa: jedno w katedrze dla szerszych warstw społecznych i organizacyj oświatowych, a drugie na placu Wolności — dla wojska. Komitet organizacyjny obchodu zwykle urządzał jeden pochód, przyczem organizacje społeczne i oświatowe łączyły się z pochodem organizacyj wojskowych, które czekały na pl. Wolności. Program ten napotkał szereg poważnych trudności. Na wczorajszem posiedzeniu zapadła uchwała, aby nie urządzać drugiego nabożeństwa w katedrze, lecz ograniczyć się do mszy św. na pl. Wolności. Ponadto wybrano specjalną komisję, która zajmie się organizacją pochodu.

Identyczne zebranie odbędzie się dwa tygodnie przed 3 maja. (tr.).

Ruch świąteczny na kolei

Dyrekcja K. P. w Poznaniu zawiadamia:

Na czas wzmożonego ruchu w okresie świąt wielkanocnych uruchamia dyrekcja K P. w Poznaniu następujące pociągi nadzwyczajne:

Linja Poznań—Ostrów: dnia 4 bm. poc. nr. 536. Poznań odj. 15.10. Ostrów przyjazd 18.18. D. 6 4. poc. nr 537 Ostrów odj. 18,10, Poznań przyj. 21,09.

Poznań—Inowrocław: 4 bm. poc. nr. 214/II Pozn. odj. 15.30, Inowr. przyj. 18,25. 6 bm. poc. nr. 215 I. Inowrocław odj. 17,15, Poznań p. 20,04.

Poznań—Leszno: 4 bm. poc. nr. 723. Poznań odj. 13.00, Leszno przyj. 14.48; 4 bm. p. nr. 724 Leszno odj. 17.05. Poznań przyj. 18.56; 4 bm. poc. nr. 727 Poznań odj. 17.50, Leszno przyj. 19.36.

Poznań—Rokietnica: 4 bm. poc. nr. 2032 i 2034 kursują z Międzychodu bezpośrednio do Poznania. Poc. nr. 2032 Międzychód odj. 10.56, Rokietnica przyj. 12.46, Rokietnica odj. 13.10. Poznań przyj. 13 41. Poc. nr. 2034 Międzychód odj. 15.10, Rokietnica przyj. 17.33, Rokietnica odj. 18.02, Poznań, przyj. 18.33 Z powrotem kursują wymienione pociągi bezpośrednio do Międzychodu (w planie poc. nr. 4135/II. g. 20.33 i nr. 4137/II. g. 20.35): poc. nr. 4135/II. Poznań odj. 15.25. Międzychód przyj 18.14. poc nr. 4137/II. Poznań odj. 19,34. Międzychód przyj. 22,08.

Poznań—Stęszew: 6 bm. kursuje pociąg 3237 Poznań odj. 16.30. Stęszew przyj 17.13. Z powrotem poc. nr. 3240 Stęszew odjazd 17,32, Poznań przyj. 18,13.

Ostrów Wlkp.—Herby Nowe—Katowice: 6 bm. z Ostrowa do Katowic kursuje pociąg w planie nr. 38/II. Ostrów odj. g. 20, przyj. Kępno 21,08, odj. Kępno 21,10, Katowice przyj 1,50.

Bliższe informacje o ruchu świątecznym można uzyskać w biurach zawiadowców stacji (PAT).

Czy jesteś już członkiem T. C. L.? Jeśli nie, zapisz się zaraz w biurze T. C. L. przy ul. Fr. Ratajczaka 16 albo w redakcji pisma naszego!

SPORT

Piłka nożna

Do zawodów wielkanocnych występują „Zidenice" w swoim najlepszym składzie, a mianowicie: Machat, Dolezal Josef, Holas Josef, Smolka Josef, Lastovicka A., Novak Jan, Rulc Vilem, Rohlicek Ant., Chlup Frant, Janhuber Martin, Vidlak Vladim, Oldrich, Bero Bernard, Novak Josef, Mayer Ladisl., Rulc Vilem i Rohlicek Ant. Ośmiu pierwszych grało już w reprezentacji Czechosłowacji. Przedsprzedaż biletów odbywa się w sekretarjacie „Warty" od 10 do 13 i od 16 do 18.

Tennis

Mistrzostwa południowo - afrykańskie dały w finałach następujące wyniki: Raymond pokonał Bertrama 6:3, 4:6, 6:4, 6:2; Farquharson i Kirby wygrali z parą Lowe i Shaw 4:6, 8:6, 2:6, 6:0, 6:2. Zwycięzcy będą reprezntowali Poł. Afrykę w rozgrywkach o puhar Davisa i w turnieju w Wimbledonie.

Tegoroczny sezon tennisowy A. Z. S. przewiduje m. in. dwa spotkania międzynarodwe. Pertraktacje te nie zostały jeszcze ostatecznie sfinalizowane, należy jednakże przypuszczać, że spotkania dojdą do skutku. W początkach maja ma się odbyć w Warszawie mecz „Legja" - „Racing Club" Paryż. Barw „Racing Clubu" broniliby znakomici mistrzowie rakiety Borotra, Boussus i p. Mathieu. Bezpośrednio potem projektowane jest spotkanie w Poznaniu, przyczem przeciw Francuzom grałaby reprezentacja Polski, a więc w pojedyńczych Tłoczyński oraz Warmiński względnie M. Stolarow, w podwójnej — J. Stolarow i Nawratil. W dniach 6, 7 i 8 sierpnia względnie 14, 15 i 16 t. m. projektowane jest w Poznaniu spotkanie międzypaństwowe Polska — Czechosłowacja. Nie wątpimy, że „AZS" dołoży wszelkich starań, aby spotkania te doprowadzić do skutku i dać Poznaniowi możność oglądania poraz pierwszy dobrej klasy międzynarodowej. (in.)

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: 2 172.35 wypłacono na konto w Banku Miasta Poznania, dnia 1. 4. 31 i 1 dolar do Kom. Budowy Pomnika N. Serca Jezusowego; na nowo złożono: I. O. z prośbą o wysłuchanie 2 zł; — St. D. i M. K. 5 zł; — St. Krzyżaniakowie za otrzymane mieszkanie z prośbą o szczęśliwy przebieg choroby oraz zdrowie dla matki i dziecka 5 zł; — Grzelachowie z prośbą o zdrowie 10 zł; — Żona Joanna zamiast mszy św. za śp. Stanisława Merlingera 10 zł; — K. K. 1 zł; Jan Kaczmarek z prośbą o zdrowie dla syna 5 zł; — razem z poprzednio pokwitowanemi 38 zł.

Na bezrobotnych: M K. I. 2 zł; — F. D. 5 zł; — razem z poprzednio pokwitowanemi 484 zł.

Na doraźną pomoc dla weterana z roku 1863 Melchiora Kopruckiego: F. D. 5 zł; razem z poprzednio pokwitow. 25 zł.

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zgony:

Michał Bandosz, obuwnik, 49 l. Gabryel Dekorde, praktykant Szkoły Budowy Maszyn, 22 l. Franciszka Czerniakowa z d. Ziółkiewiczówna, 73 l. Zygmunt Janusz Bogumił Wojtkowiak 2 l. Jerzy Stępniewski 5 m. Leon Stachowski 3 dni. Stanisława Grzybkowa z d. Wadzyńska, 52 l. Hans Kock 7 m Stefan Sławiński, cukiernik, 66 l. Irena Marja Biadaszówna 12 lat.

Dziś, w Wielki Czwartek

REQUIEM MOZARTA

W ostatniej chwili przypominamy, że dziś, w Wielki Czwartek, dnia 2 kwietnia, wieczorem o godzinie 8 mej, w auli uniwersyteckiej wykonane zostanie **Requiem Mozarta.** Udział biorą: **Chór Poznańskiego Towarzystwa Oratoryjnego, orkiestra Filharmonji Poznańskiej oraz soliści pp.: Linda Kamieńska — sopran, Marja Trąmpczyńska — alt, Stanisław Roy — tenor i Roman Heising — bas. Dyryguje prof. Władysław Raczkowski z Warszawy.**

Sprzedaż biletów u p. Szrejbrowskiego, ul. Gwarna 20, wieczorem od godz. 6 przy kasie. zw 28413

Jego Em. X. Kardynał Hlond będzie obecny na wykonaniu „Requiem Mozarta"

Jak się w ostatniej chwili dowiadujemy, Jego Em. X Kardynał Hlond obecny będzie na dzisiejszem wykonaniu „Requiem Mozarta" w auli uniwersyteckiej. zp 28413

Wielka rewja świąteczna

W niedzielę, dnia 5 kwietnia, daje teatr rewji **„Dobry Wieczór"** przy ul. Fr. Ratajczaka 21-g, premjerę wielkiej rewji świątecznej w 18 obrazach p. t. **„Wiosna idzie"**, z udziałem ulubienicy publiczności poznańskiej MELI GRABOWSKIEJ, Blanki Orszańskiej, Eugenji Popielewskiej, Marji Żerańskiej, Michała Daneckiego, Pawła Dobieckiego, Jana Fabiana, Tadeusza Konradta, Jerzego Sulimy, Kaz. Sierszyńskiego, Zygm. Zawrockiego oraz 12 Mela-Girls. Doskonały półfinał **„Pochwała walca"**, który wykona cały zespół, — napisał A M. Swinarski. Tańce i ewolucje układu baletmistrza Jana Fabiana. Nowe dekoracje i wnętrza projektował nowopozyskany art. mal. W. Skworcoff.

Orkiestra pod dyrekcją kapelmistrza Brunona Kubika. Codziennie dwa przedstawienia o godz. 7.15 i 9.15 wieczorem. Garderoba nieobowiązująca.

Przedsprzedaż biletów w Kolekturze Loterji Państwowej J. Langera przy ulicy Fredry nar. ul. Sew. Mielżyńskiego. zw 28655

Teatr Wielki

DZIŚ — Teatr nieczynny.
Piątek, 3. 4. — Teatr zamknięty
Sobota, 4. 4. — Teatr zamknięty
Niedziela, 5. 4. „Lady Chic".
Poniedziałek, 6. 4. po południu „Piękna Helena".
Poniedziałek, 6. 4. wieczorem „Opowieści Hoffmana".
Wtorek, 7. 4. „Carmen".
Środa, 8. 4. „Lady Chic".

Teatr Polski

DZIŚ — Teatr nieczynny.
Piątek, 3. 4. — Teatr zamknięty.
Sobota, 4. 4. — Teatr zamknięty.
Niedziela, 5. 4. „O żonach złych i dobrych".
Poniedziałek, 6. 4. po południu „Pani ministrowa" (ceny zniżone).
Poniedziałek, 6. 4. wiecz. „Ulica".
Początek o godzinie 8 wieczorem.
Bilety poprzednio nabyć można w kasie teatralnej.

Teatr Nowy

DZIŚ — Teatr nieczynny.
Piątek, 3. 4. — Teatr zamknięty.
Sobota, 4. 4. — Teatr zamknięty.
Niedziela, 5. 4. wiecz. „Ludzie w hotelu".
Poniedziałek, 6. 4. o godz. 3 po południu „Krasnoludki i zajączek" — bajka-rewja dla dzieci.
Poniedziałek, 6. 4. wiecz. „Wieczne pióro".
Początek o godzinie 8 wieczorem.
Bilety wcześniej do nabycia w składzie cygar p. Zygarlowskiego, narożnik ul. Gwarnej.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

ŻYCIE KULTURALNE

„MIEJSKIE" ALE „KOMERCJALNE"?

Z Warszawy donoszą nam:

Sprawa „skomercjalizowania" teatrów miejskich znalazła się na porządku dziennym. Zmusiły do tego Warszawę nieustanne i coraz rosnące deficyty, które zwłaszcza w dziale opery stają się nieznośnym a bezpłodnym ciężarem.

Już przed kilku miesiącami wypłynęła myśl „komercjalizacji" teatrów miejskich, tj. wydzielenia ich w osobne przedsiębiorstwo. Osobne — to nietrudno przeprowadzić, ale był jeszcze inny warunek: samowystarczalność, tj. teatry miałyby być tak prowadzone, aby w ramach zgóry określonego deficytu czyli subwencji pomieściły się bezwarunkowo, bez nieograniczonych dopłat, te zaś są nieuniknione, gdy miasto prowadzi teatr na własne ryzyko, a zawisły przedewszystkiem od mniejszej lub większej frekwencji.

Na czele takiego „skomercjalizowanego" przedsiębiorstwa musiałby naturalnie stanąć ktoś doświadczony i wypróbowany w kierownictwie teatrów: fachowiec. Wszczęto więc rokowania z dyr. dr. Szyfmanem. Gdyby ta kombinacja doszła do skutku, dr Szyfman poprowadziłby cztery teatry miejskie i dwa swoje, (Polski i Mały), uzgadniając ich działalność ze sobą, chociaż personale, rachunkowość itd. pozostałyby dla obu grup oddzielne. (tw)

NAUKA

Ku czci zmarłych uczonych. Z Wilna donoszą nam: W ostatnim czasie ginekologja polska odniosła dwie duże straty, zmarli mianowicie śp. dr. Władysław Bylicki (we Lwowie) oraz dr Marjan Objezierski. Nasze Towarzystwo Ginekologiczne urządziło ku czci obu uczonych akademję żałobną. Mówcy przedstawili ich zasługi. O śp. Bylickim mówił prof. dr. W. Jakowicki o śp. Objezierskim jeden z członków Tow. Ginekologicznego, zaś imieniem Tow. Lekarskiego przemawiał dr K. Michejda. (wu)

Krakowskie Tow. Lekarskie odbyło posiedzenie z odczytem dr. Lenartowicza ze Lwowa p. t. „Kiła u królików i myszy".

Z Lwowskiego Tow. Naukowego. Sekcja historji sztuki i kultury odbyła posiedzenie, na którem została przedstawiona praca dr. M. Gumowskiego p. t. „Grobowiec Henryka IV".

MUZYKA

Szigeti w Warszawie. Piszą nam z Warszawy: Objeżdżający obecnie Polskę znakomity skrzypek węgierski Józef Szigeti wykonał w Filharmonji na koncercie piątkowym koncert a-moll Bacha i koncert e-moll Mendelsohna, z olbrzymiem powodzeniem, które artyście temu towarzyszy od lat dziecinnych. Nie wszystkim bowiem wiadomo, że Szigeti wystąpił po raz pierwszy już mając lat 13, jako uczeń znakomitego skrzypka budapeszteńskiego Jeno Hubaya. Było to w Berlinie, poczem w następnym roku powtórzyło się w Londynie. Cudowne dzieci najczęściej tracą z wiekiem całą swoją cudowność. Z Szigetim się to nie powtórzyło. Pracował dalej i tak, jak nasz Józef Hofman, osiągnął z cudownego dziecka najwyższą klasę artystyczną. Już w r. 1917 jako 25-letni młodzieniec zajął profesurę w Genewie, po Henryku Marteau, następnie mieszkał kilka lat w Paryżu, a od r. 1929 osiadł na stałe w Berlinie, odnawiając od czasu do czasu swe triumfalne objazdy. (mw)

Sto lat szkoły organowej w Pradze. Piszą nam z Pragi: Rok szkolny 1830-31 był pierwszym naszej praskiej szkoły organowej, którą stworzyło towarzystwo pielęgnowania muzyki kościelnej w Czechach. W r. 1890 została ona wcielona do konserwatorjum praskiego i wydała wielu znamienitych artystów, tak organistów, jak dyrygentów chóru, w ich liczbie Karola Bendla, Antoniego Dworzaka, Józefa Foerstera, i in. Jubileusz swój uczciła szkoła dwoma koncertami, na których wykonano przeważnie utwory jej dyrektorów i profesorów. (pm)

PLASTYKA I ZDOBNICTWO

Obraz Pruszkowskiego w Pelplinie. Z Warszawy donoszą nam: W kamienicy Baryczków jest wystawiony obraz Tadeusza Pruszkowskiego, obecnie dyrektora Szkoły Sztuk Pięknych, przeznaczony do pałacu biskupiego w Pelplinie. Wielkich rozmiarów dzieło przedstawia chwilę historyczną, gdy pod Toruniem wita króla Stefana Batorego biskup chełmiński Piotr Kostka. (pw)

SZKOLNICTWO

Literatura polska w zakresie pozytywizmu. Ukazała się na półkach księgarskich część piąta podręcznika literatury polskiej prof. Manfreda Kridla. Obejmuje ona okres po powstaniu styczniowem: powieść pozytywistyczną, poezję i dramat drugiej połowy XIX wieku. Wykład literatury polskiej poprzedza wstęp, dający pogląd na główne prądy w literaturze europejskiej tego okresu oraz jej wybitnych przedstawicieli. Wśród powieściopisarzy polskich autor omawia obszernie twórczość: Prusa, Orzeszkowej, Dygasińskiego i Sienkiewicza; z poetów — Asnyka i Konopnicką. Do pracy dr. Kridla przyjdzie oczywiście powrócić. (lk)

ZA OCEANEM

JAK WYGLĄDA AMERYKAŃSKI KONCERT PADEREWSKIEGO

P. Robert Perutz, Polak-Lwowianin, artysta skrzypek, przebywający stale w Ameryce, opisuje interesująco (w „Muzyce" nr. 3) jeden z koncertów, jakie Paderewski dał w swojej ostatniej tournée po Stanach.

Małe, 60-tysięczne miasto w Stanie West Virginii. „Auditorium", sala koncertowa, nie stojąca w żadnym stosunku do ilości mieszkańców (mieści 4 tysiące słuchaczów), oraz estrada którą też trzeba było wykorzystać — przepełnione! Wzdłuż estrady olbrzymia niebiesko-aksamitna zasłona. Przed fortepianem mały, czerwonym pluszem obity fotel, od lat wierny towarzysz Mistrza. Cztery lampy łukowe rzucają na salę olbrzymie snopy jaskrawego światła, wentylator, umieszczony u stropu, hałasuje zapamiętale. Z trudem przeciskam się przez rzędy krzeseł, by nareszcie odnaleźć swe miejsce. Sąsiad mój z prawej strony, typowy amerykański farmer, żując zawzięcie gumę, odrazu zwierza mi się ze swych kłopotów. Sąsiadka moja z lewej strony, jakaś starsza jejmość w okularach, nabożnie wpatrzona w estradę, informuje mnie, że jest nauczycielką fortepjanu, że czasy ciężkie, wszystko jest opętane radjomanją, uczni mało.

W pewnej chwili pęd wentylatora zaczyna słabnąć, by w końcu umilknąć na dobre. Równocześnie lampy gasną, na sali i na estradzie panuje tajemniczy półmrok.

Niebieska zasłona rozsuwa się. Cztery tysiące ludzi, kierowanych jakąś niewidzialną siłą, zrywa się ze swoich miejsc. Stojąc nieruchomo, wpatrują się oni w Mistrza pełni dziwnego skupienia, jakby zaczarowani. Cisza — wtem nieśmiałe, jakby wstydliwe oklaski, które rosną i potężnieją, nabierając coraz większego rozmachu, by w końcu rozpętać się w ogłuszający huragan. Paderewski stoi chwilę wyprostowany, potem schyla się głęboko. Wolnym krokiem z podniesioną głową zbliża się do fortepianu. Publiczność szaleje. Znów ukłon głęboki. Nagle wściekła ekstaza ogarnia tłumy. Tupanie tysięcy nóg, ogłuszające oklaski łączą się w iście piekielny hałas. Paderewski staje wreszcie przed fortepianem. Jeszcze jeden, ostatni ukłon. Publiczność siada równocześnie z mistrzem. Znów chwila skupionej ciszy...

Paderewski podnosi wysoko ręce, trzymając je chwilę w powietrzu — rzekłbyś, błogosławi klawiaturę...

Mój Boże! tyle, tyle lat... Wszyscyśmy się postarzeli, tylko ta najromantyczniejsza postać naszych czasów, ten dziwny człowiek, którego Bóg obdarzył wieczną młodością, został tym samym Tytanem, który dotąd, po latach, nie znalazł współzawodnika, ba, następcy. Brahmsa warjacje na temat Haendla, sonata Beethovena, sonata h-moll Szopena, nokturn, dwa mazurki, etjuda a-moll. Dwa preludja Rachmaninowa, cztery preludja Debussy'ego, Wagner - Shelling: wstęp do „Tristana", Campanella Liszta. Któż z młodych pianistów odważyłby się na pokonanie tego, iście nadludzkich sił wymagającego programu? Ten sam bajeczny mechanizm ten sam rozmach i temperament, chwilami zda się niepokiełznany, a jednak nigdy nie przekraczający granic najszlachetniejszego smaku. Ten sam spiżowy, przepotężny ton w warjacjach Brahmsa lub sonacie Beethovena, rozśpiewany w nokturnie, smutno łkający w mazurce, sfinksowo tajemniczy w preludjach Debussy'ego...

Godzina jedenasta. Półtrzeciogodzinny program skończony. Nikt z miejsca się nie rusza. Ludzie siedzą jakby przykuci. „Czy to naprawdę już koniec?" — pyta mnie farmer, spozierając na gumę, przylepioną do poręczy, klaszcząc przytem zawzięcie w swe potężne dłonie. Gdzie tam! Paderewski wraca parokrotnie i wreszcie zbliża się do fortepianu. Znów szał oklasków, tupania nogami. Zaczyna się serja naddatków: Soirée de Vienne, Impromptu Schuberta, dwa tańce węgierskie Brahmsa, walc Szopena, Wagner, Liszt, Schumann... Nic to! Publiczność tkwi, niewruszenie przygwożdżona do swych miejsc. Wtem błysnęły łukowe lampy, wentylator zaczyna harcować — nieodwołalny znak ukończenia koncertu.

BADAMY DALEJ SŁOWACKIEGO

Matuszewski i ciąg dalszy — Pawlikowski i Kleiner — „Król Duch" — Słowacki i Heine — Z punktu psychoanalizy

Epoka modernizmu w literaturze wydźwignęła Słowackiego poniekąd na szczyt polskiego Parnasu. Krytyka szła jej z pomocą, stwarzając krytyczne wydania dzieł, oświetlając życie, dociekając źródeł i pobudek twórczości. Na tem polu po Matuszewskim dokonali najwięcej Pawlikowski i Kleiner — i obaj nie ustają w pracy. Stworzyli monumentalne monografje, wydają, jak Pawlikowski, „Króla Ducha" i dialogi genezyjskie, albo, jak Kleiner, całe dzieło Słowackiego.

Kleiner spełnił to, co obiecywała jego świetna krytyka zbiorowego wydania Gubrynowicza i Hahna. Odsłonił autentyczny pomnik Słowackiego, stworzony głoskami, spoglądający z góry na wszystkie języki, lśniący jak mozaika, śpiewający jak słowiki. Jeżeli jego poprzednicy zrobili wiele, on wyrównał niedokładności, luki uzupełnił, dając w ośmdziesiąt lat po zgonie twórcy naprawdę zbiorowe i krytyczne wydanie tekstu. Dokonał dzieła epokowego, które poprzedziła przepyszna przedmowa, pełna wskazań krytyki naukowej układu wydania, ustalenia związku i przynależności fragmentów, nadania ustalonym całościom tytułów, których nie dał sam twórca, poprawek błędnych tradycyj tekstu, traktowania stylu, interpunkcji rytmicznej, dynamiczno-uczuciowej, logicznej. Zjawiło się dotąd tomów ośm, z których świeżo wyszły tom siódmy zawiera „Króla Ducha"*).

Co mamy o nim sądzić? Jest on, jak całość wydania, monumentalny. Wydawca daje nasamprzód pierwszy rapsod, poprzedzając go zwięzłą, syntetyczną, bogata w spostrzeżenia przedmową. Idą potem rzuty pierwotne i pomysły zaniechane, plan rapsodu pierwszego, odmiany tekstu, warjanty, objaśnienia. Jesteśmy wprowadzeni do pracowni genjalnego romantyka, zorjentowani w jego zamierzeniach. Komentarz — o ile chodzi np. o zjawy, które spotyka Her w zaświatach — odbiega od komentarza Pawlikowskiego. Wydaje mi się też słuszniejszy. Wogóle pomysł wydania pierwszego rapsodu, który wyszedł za życia twórcy najzupełniej wykończony, wydaje mi się nader szczęśliwy. Z największą niecierpliwością wyczekiwać trzeba wydania rapsodów pośmiertnych. Zetrą się tu niewątpliwie poglądy świetnego wydawcy poprzedniego z obecnym. Wnikniemy jeszcze lepiej w historję powstania tekstu, poznamy jeszcze lepiej tekst autentyczny. Kleiner jest i w tem mistrzem niezrównanym.

W inną sferę wchodzimy z tem, co da' znany teoretyk i krytyk Kawyn**). Podjął się on zestawienia Słowackiego z Heinem. Jest to tak zwana literacka paralela, która wykazuje pewne podobieństwa lub różnice między pisarzami lub dziełami. W skład paraleli wchodzi badanie stopni i jakości podobieństw lub różnic, badanie przyczyn podobieństw stwierdzonych, a może też paralela uwzględniać i wpływy. Ogniwem łączącem Słowackiego i Heinego jest ironja, w szczególności ironja romantyczna. Autor omawia przeto przykłady ironji w literaturze, wyjaśnia znaczenie samego terminu, a w szczególności omawia ironję romantyczną, zastanawiając się nad filozofją romantycznej jaźni i smutkiem w literaturze romantycznej.

Niegdyś celował ironją Ariost, potem Pope, za romantyzmu Byron. Słowacki zastosował ironję w Beniowskim, szczególnie w dygresjach. Ironizując życie we współczesnej sobie epoce w formie dygresji, przez proste odwrócenie wskazywał, jak powinno ono wyglądać. Otóż i Heine był ironistą rasowym. I jego życie płynęło pod znakiem ciągłego rozdwojenia a ta dwoistość znalazła odbicie w twórczości. Tragiczną była ich ironja, tragicznym ich śmiech. Są punkty styczne między nimi, jeżeli idzie o wyrażenie stanów uczuciowych poety, znajdującego się w wygnaniu, poza ojczyzną, wśród warunków dla twórczości nieprzyjaznych. Ale Słowacki przedstawia typ uczuciowca, Heine — mózgowca. Dowcip jest u Słowackiego wywołany przez uczucie, bo przedmiotem dowcipu są prawdy bliskie sercu poety. Natomiast Heine łączy przedmioty o wartości najwyższej z przedmiotami trywialnemi. Stąd pochodzi taka jaskrawość sprzeczności, o konturach ostrych, niestonowanych żadnem uczuciem. Słowacki zaś lubił idealizować zjawiska nawet w momentach realizmu.

Bez przesady można powiedzieć, że praca Kawyna przynosi chlubę współczesnej polonistyce. Autor jest zorjentowany w teorjach komizmu, w teoretykach ironji romantycznej, w literaturze światowej. Mówi o rzeczach mało u nas znanych wnikliwie i mądrze. Żaden z miłośników Słowackiego nie może pominąć jego pracy.

Natomiast można mieć duże wątpliwości co do wyników studjum psychoanalitycznego dr. Bychowskiego***). Nauka o literaturze wyrosła dziś z odwrócenia się od naturalizmu, od determinizmu, pozytywizmu a teorja freudowska psychoanalizy jest, jak mówi genjalny myśliciel współczesny Scheler, ostatniem odgałęzieniem naturalizmu. Jest niewątpliwem, że nasze instynkty określają sposób aktów naszego uczucia i dokonywują wyboru wartości. Ale freudyzm nie wyjaśnia nam, jakie warunki sprawiają, że tak zwana libido obiera drogę uwznioślenia. Dr. Bychowski przeczuwa zarzuty i odpiera je uwagą, że na zachodzie istnieją liczne już studja psychoanalityczne o twórcach, a Słowacki wprost się go domaga. Opisuje więc dr. Bychowski dzieciństwo poety, daje ogólną charakterystykę jego „narcyzmu", określa stosunek do ojca i miłość do matki, tłumienie zmysłowości i motywy psychologiczne twórczości. Walka z własnemi namiętnościami jest główną drogą do ideału świętości — walkę tę prowadzi poeta na wszystkich polach, na każdym kroku usiłując podnieść się ponad zmysłowość. Wydaje mu się nawet, że przestał być wrażliwy na ból fizyczny, przełamując w sobie gniew, zazdrość i wszelkie gwałtowności.

Wszystko to prawda. Ale czy potrzeba do udowodnienia tego metod psychoanalitycznych? Niemniej można przeczytać studjum z uznaniem dla pracy autora. Jak poprzednie, wskazuje ono, że zainteresowanie Słowackim nie mija, choć jego popularność dzisiaj w społeczeństwie hołdującem zgoła innym poetom, głoszącym właśnie panowanie instynktu i potrzebę wyżycia się, musi być mniejsze. W nauce o literaturze, która oczekuje jeszcze od Pawlikowskiego wszechstronnego studjum o dialogach genezyjskich, popularność Słowackiego nie maleje.

Jedno jest pewnem. Oto Lwów jest miejscem kultu Słowackiego jak to było za dni Szajnochy i Małeckiego. Wtedy to zamyślano już pisać powieści o nim, wtedy to krążyły po mieście fragmenty jego poezyj w autografach, których udzielał przyjaciołom Małecki. Tam powstał pomnik poety, w monografji uczonego filologa i profesora, który z Wielkopolski przejął od Libelta kult dla poety i ten kult we Lwowie utwierdził. A Małecki, jakkolwiek wielu szczegółów nie zrozumiał, utorował drogę dzisiejszym badaczom. W lwowskim kulcie dla poety rozwinął się Pawlikowski, wyrósł Kleiner, autor monumentalnej biografji i monumentalnego wydania dzieł. Rycerzowi napowietrznej walki, co się o narodowość naszą toczyła, Lwów oddał to, co mu się należało, choć i o Mickiewiczu nie zapomniał.

Dr. Tadeusz Grabowski.

Poznań.

*) Juljusz Słowacki: Dzieła Wszystkie. T. VII. Lwów — Ossolineum 1930.

**) Stefan Kawyn: Słowacki — Heine. Lwów 1930. Nakładem Towarzystwa Naukowego.

***) Dr. Gustaw Bychowski: Słowacki i jego dusza. Warszawa 1930.

Pisma nadesłane

„Sztuki Piękne" Nr. 2. Treść: K. Bartel: „Perspektywa intarsji włoskiej w okresie wczesnego renesansu" — S. Swierz-Zaleski: „Zameczek w Wiśle" — Kronika artystyczna.

„Polska Gazeta Introligatorska". Nr 3. Treść: „Pierwszy Ogólnopolski Zjazd Introligatorów" — S. Gliński: „Na cześć fachu introligatorskiego". — H. Majkowski: „Pierwsza książka polska". — Esha: „Marmurkowanie papieru". — Esha: „Oprawa nut". — „Oprawa pergaminowa" — Kronika — Wesoły kącik. — Odpowiedzi redakcji.

Wielki Czwartek na dworze hiszpańskim

W sekretarjacie Wielkiego Marszałka hiszpańskiego dworu królewskiego zapisało się już do chwili obecnej 540 ubogich kobiet i mężczyzn, pragnących dostąpić zaszczytu, jakim jest niewątpliwie uczestniczenie w uroczystościach dworskich Wielkiego Czwartku. Dnia tego dostojna para królewska, zgodnie z pradawnym zwyczajem, obmywa nogi dwudziestu czterem biedakom.

Rokrocznie rzesze ubogich składają na królewskim dworze swe podania, z pośród których drogą losowania wybiera się przepisaną ilość 24 osób. Losy ciągnie sam Patrjarcha Indyj (historyczny tytuł, przysługujący naczelnemu kapelanowi armji hiszpańskiej), oraz sekretarz Wielkiego Marszałka Dworu. Zaszczytnie przez los wyróżnieni biedacy otrzymują sakiewki, z których każda zawiera po 30 monet srebrnych, koszyki z żywnością, napełnione własnoręcznie przez parę królewską, oraz nową odzież, którą nakładają po raz pierwszy w dzień uroczystości.

Niestety, nie wszyscy zapewne tegoroczni „laureaci" będą mogli oglądać u swych stóp pobożną parę królewską i cieszyć się widokiem wspaniałych uroczystości Wielkiego Tygodnia, albowiem większość zgłaszających się kandydatów, to prawie sami niewidomi. J. K.

Największej rozpiętości most na świecie

Największe na świecie przęsło wiszące ma być rzucone prze cieśninę Golden Gate pomiędzy Oceanem Spokojnym a zatoką Kalifornijską, nad którą leży miasto San Francisco. Projekt mostu przewiduje trzy przęsła, z których dwa boczne mierzyć mają po 305 m, natomiast środkowe 1 200 m tak, że całkowita długość budowy wyniesie 1.890 m. Długość ta nie uwzględnia jeszcze dwóch wiaduktów dojazdowych od wschodniej i zachodniej strony mostu.

Wysokość konstrukcyj podporowych dla węzłów linji łańcuchowej mostu będzie wynosić 213 m. Wieże te, spoczywające na filarach, fundowanych na skalistem dnie morza, dozwolą ze swego wierzchołka ogarnąć horyzont w promieniu przeszło 40-kilometrowym. Ciężar lin nośnych ze stali niklowej, długości każda po 2 350 m, wynosić będzie 20.000 tonn; całkowity ciężar stali zużytej na budowę mostu obliczono na 75.000 tonn. Oprócz samej jezdni szerokości 18 m, przewidywanej na ruch ośmiu szeregów pojazdów, pomost posiadać będzie jeszcze po obu stronach chodniki dla pieszych.

Preliminowane koszty konstrukcji mostowej wraz z podporami wyniosą około 21 000.000 dolarów, co odpowiada w przybliżeniu 400 dolarów za 1 m kw. powierzchni użytkowej. Projektowany most ma być zbudowany jako dochodowy, t. zn. że osoby, korzystające z niego bezpośrednio, będą uiszczać pewną opłatę. Dla porównania niech służy, że z istniejących dotychczas mostów na świecie najdłuższe przęsło posiada stalowy most wiszący nad rzeką Hudson obok Fort Lee, mierzące 1067.5 m Przęsło mającego się budować mostu będzie więc jeszcze o 20 proc. dłuższe.

Most ten ma stanowić wiekopomne i monumentalne dzieło sztuki inżynierskiej, a przedewszystkiem stalowego budownictwa mostowego Ameryki.

Wenus miłońska utraciła ramiona

Wiele książek napisano o Wenus miłońskiej, najbardziej cennym skarbie paryskiego Louvre'u, która, jak wiadomo, pozbawiona jest obojga ramion. Archeolodzy ubiegłego stulecia dużo rozprawiali nad sposobem, w jaki mogła być pozbawiona ramion Afrodyta, wysuwając tu najróżnorodniejsze hipotezy. Nigdy jednak nie mogli między sobą się pogodzić.

Obecnie uczony francuski Kamil Vergniol, w książce ostatnio wydanej, przytacza w tej mierze ciekawe szczegóły pochodzące od archeologa Dumont d'Urville'a. Jak wiadomo, rolnik pewien na wyspie Milo (dawna Melos) znalazł w r. 1820 zakopaną w ziemi słynną na świat cały rzeźbę. Była ona rozbita na duże części, obie doskonale zakonserwowane. Idąc za poradą pewnego zakonnika, mieszkańcy wyspy postanowili zakupić rzeźbę, by ofiarować ją księciu Morosini'emu, lennikowi Turcji. Rolnik zażądał 750 piastów, co się wydało mieszkańcom wyspy ceną zbyt wygórowaną. Gdy pertraktacje były jeszcze w toku, przybyła do Milo wojenna eskadra francuska. Wielu wśród oficerów mogło na własne oczy podziwiać wspaniałą Wenus. Jeden z nich a mianomicie Dumont d'Urville, zaproponował swym kolegom zakupienie arcydzieła. Rolnik wówczas podwyższył swe pretensje do wysokości 1200 franków. Ponieważ oficerowie sumy takiej nie posiadali, transakcja nie doszła do skutku. Po kilkudniowym pobycie w Milo, eskadra wyruszyła w dalszą drogę do Konstantynopola, gdzie Dumont d'Urville spotkał swego przyjaciela wicehrabiego de Marcelles, wówczas pełniącego służbę dyplomatyczną przy ambasadzie francuskiej w stolicy tureckiej. Przyszły archeolog opowiedział z tak wielkiem przejęciem i entuzjazmem o rzeźbie z Milo swemu przyjacielowi, pokazując mu nawet szkiców przez siebie narysowanych (które — szczegół nader ważny — przedstawiały Wenus z obojga ramionami) że francuski dyplomata udał się wprost do ambasadora, proponując mu zakup rzeźby greckiej. Ambasador francuski, margrabia Le Riviere, postanowił wówczas zakupić arcydzieło, nie z zamiłowania dla sztuki, którą się nie zajmował, lecz w celu podarowania jej królowi Ludwikowi XVIII, panującemu wówczas we Francji.

Wysłano natychmiast na korwecie eskadry dyplomatę do Milo, celem zakupienia rzeźby Afrodyty. Gdy okręt zawinął przed wyspę zauważono już tam jakiś statecz ek w pobliżu portu, jakby w oczekiwaniu. W istocie wkrótce potem zjawili się tragarze, niosąc na barkach rodzaj sarkofagu z desek, w którem spoczywała słynna rzeźba. Prawdopodobnie chciano ją odsfawić do księcia Morosini'ego. Na ten widok młody Le Marcelles, nie tracąc czasu, wylądował w towarzystwie 20 uzbrojonych marynarzy i rzucił się na tragarzy. Wywiązała się zawzięta walka, z której wyszli zwycięsko Francuzi, zabierając na pokład obie rzeźby. Dopiero na okręcie jednak stwierdzono — oglądając z bliska rzeźbę — że utraciła ona oba ramiona I mimo najdokładniejszych poszukiwań, nie zdołano już odnaleźć brakujących części. Francuski dyplomata, jak z tego wynika, nie odkupił, lecz porwał wprost rzeźbę. Celem uniknięcia ewentualnych sporów dyplomatycznych, francuski ambasador wysłała na ręce rolnika na Milo 6.000 franków, a następnie sporządzono całkiem formalną umowę kupna, zawierającą również protokół odnalezienia rzeźby. W protokóle tym tak komendant korwety, jak i francuski konsul w Milo potwierdzili, że rzeźba już w chwili odnalezienia jej, pozbawiona była ramion, co według Vergnola jednak, nie miałoby się zgadzać z prawdą.

S. F.

Policja sesyjna polskich sądów powszechnych

Pojęcie policji sesyjnej nie jest w nauce prawa ani też w ustawodawstwie ściśle skrystalizowane. W codziennej praktyce sądowej z policją sesyjną mamy ciągle do czynienia, gdyż policja sesyjna jest czynnością pomocniczą w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości w rozumieniu przepisów ustawy o ustroju sądów powszechnych z roku 1928. Z chwilą, gdy strona lub osoba obecna na sali sądowej w czasie rozprawy, zachowa się niewłaściwie wobec sądu, na widownię wkracza policja sesyjna pod postacią napomnienia, wydalenia z sali lub odebrania głosu przez przewodniczącego, ewentualnie z mocy postanowienia sądu. Prawa przysługujące przewodniczącemu względnie sądowi w zakresie policji sesyjnej mogą posiadać często, np. w procesie karnym, znaczenie wręcz kapitalne i z tego względu kwestję z policją sesyjną związane muszą interesować nietylko świat prawniczy, lecz także szersze koła publiczności, orjentującej się w zasadach funkcjonowania organów wymiaru sprawiedliwości w państwie.

Powyższej kwestji poświęcił świeżo p. Karol Czałczyński, sędzie sądu grodzkiego w Warszawie, pracę swą zatytułowaną: „Policja sesyjna polskich sądów powszechnych". W tej treściwie ujętej pracy mamy zawartą analizę pojęcia policji sesyjnej, oraz zobrazowanie ujęcia tej instytucji prawnej w ustawodawstwie naszem. P. sędzia Czałczyński w pracy cytowanej podkreśla słuszność zasady, iż przepisy o policji sesyjnej zawarte są w ustawie o ustroju sądów powszechnych (art 60—64), gdyż są to przepisy ustrojowe, obowiązujące w sądach powszechnych wszelkich instancji. Przepisy o policji sesyjnej niezależnie od ustawy ustrojowej zawarte są zarówno w kodeksie postępowania karnego (art. 308—312 K. P. K), jak też i w świeżo ogłoszonym kodeksie postępowania cywilnego. Jest rzeczą jasną, iż jeśli chodzi o rozprawę główną, obowiązują w pierwszym rzędzie odnośne normy procedury sądowej, a dopiero na 2-iem miejscu znajdą zastosowanie przepisy ustawy o ustroju sądów powszechnych.

Wykonywanie praw policji sesyjnej należy do dwóch czynników, tj. do przewodniczącego i do sądu. Od zarządzenia i skazania porządkowego zasadniczo odwołania niema. W postępowaniu karnem atoli w myśl art. 313 nowej procedury, od zarządzenia przewodniczącego służy odwołanie do sądu. Jeżeli więc przewodniczący zarządzi wydalenie oskarżonego z sali sądowej, lub odbierze głos obrońcy lub pełnomocnikowi strony, to wskutek odwołania zapaść musi postanowienie sądu Podkreślić w tem miejscu należy, iż skazanie porządkowe np. na grzywnę 50 złotych jest natychmiast wykonalne. Uprawnienia policyjno-sesyjne pozwalają karać za cięższe naruszenie powagi, spokoju lub porządku czynności sądowych. W tych wypadkach kary porządkowe wynosić mogą do 100 zł. grzywny lub karę pozbawienia wolności do trzech dni.

Przewodniczący sądu winien dla utrzymania powagi sądu stosować na wstępie zarządzenia porządkowe wobec niewłaściwie zachowujących się, winien ich m. in. napominać i ostrzegać o skutkach. Gdyby te zarządzenia nie odnosiły skutku, przewodniczący może osobę upomnianą wydalić z sali, odebrać głos, a wreszcie skazać na jedną z wymienionych wyżej kar porządkowych tj. grzywnę lub areszt.

Jak z powyższych uwag wynika, instytucja policji sesyjnej, aczkolwiek bez wyraźnego używania tej nazwy, jest w ustawodawstwie naszem uwzględniona w celu zapewnienia należytej powagi sądów i prawidłowego ich funkcjonowania.

Niezgoda między kanarkami a radjo

Liczni posiadacze kanarków w Stanach Zjednoczonych zwrócili od pewnego czasu uwagę na stopniowe zmniejszenie się zalet śpiewaczych u tych żółtych ptaszyn, nie mogąc sobie w żaden sposób wytłomaczyć tego niezwykłego objawu tem mniej, że kanarki cieszyły się jak najlepszem zdrowiem. Tajemnicę tę wyświetlił obecnie, jak z Nowego Jorku donosi „Corriere della Sera", prof. George F. Cooper z Baltimoru, największy hodowca kanarków w Stanach Zjednoczych, który od blisko 50 lat oddaje się wyłącznie wychowaniu śpiewaczemu małych ptaszków kanaryjskich. Jeżeli wasz kanarek — oświadczył wybitny ten znawca — śpiewa coraz ciszej, lub co gorzej, przestał zupełnie śpiewać, czemprędzej wyrzućcie z waszego mieszkania głośnik radjowy. (!) Hodowca amerykański twierdzi, że aż do pojawienia się aparatów radjowych, jego kanarki nigdy nie objawiały niepokoju. Wobec skarg swej klienteli, która narzekała, że zakupione u niego kanarki wcale nie śpiewają Cooper rozpoczął cierpliwe i uważne badania, które dały nieoczekiwane wyniki. Gdy tylko w swym domu zainstalował aparat radjowy, spostrzegł że ptactwo, chcąc zagłuszyć tony wydobywające się z aparatu radjowego, wysilały swe gardziołka i skutkiem tego traciły w krótkim stosunkowo czasie zupełnie głos. Kanarki bowiem są wielkiemi naśladowcami. Trzeba zatem — oświadczył hodowca — by miłośnicy kanarków wybrali pomiędzy radjem a dobrze śpiewającemi kanarkami, gdyż mieć jedno i drugie jest rzeczą wykluczoną. S. F.

Największy na świecie pożeracz węgla ginie

W tych dniach zostanie zdemontowany angielski okręt wojenny „Tiger". Należał on do słynnej „kociej" eskadry Beatty'ego, a wybudowany w r. 1914 o pojemności 28 900 tonn, kosztował 2½ miljona funtów szterlingów, czyli przeszło 90 miljonów złotych. Na zasadzie londyńskiego porozumienia flotowego zastąpiony został przez wybudowany w r. 1918 kolos-pancernik, pojemności 41 200 tonn p. n. „Hood", opalany płynnym paliwem. „Tiger" był w użyciu kolosalnie drogim okrętem, gdyż tylko w części był opalany płynnem paliwem, głównie zaś węglem, którego przy pełnej swej szybkości zużywał 1 200 tonn, czyli 120 normalnych wagonów na dobę. „Tiger" będzie zdemontowany i sprzedany częściowo na szmelc.

Niebywały kryzys teatralny w Berlinie

Teatry berlińskie przeżywają obecnie kryzys, jakiego nie było dotychczas nietylko w Niemczech, ale w żadnym innym kraju europejskim. W ostatnich czasach zamknęło swoje podwoje 9 teatrów, a to: Trianon, Residenztheater, Thaliatheater, Teatr przy Kommandantenstrasse, Zentraltheater, Walhalliatheater, Teatr na Nollendorfplatz, Berlinertheater, Schlossparktheater. Również inne teatry nie widzą możności dalszego istnienia przedstawień, tak, że wobec coraz większych deficytów, sfery teatralne liczą się poważnie z zamknięciem w najbliższym czasie jeszcze kilku teatrów.

Jubileusz pracy społecznej

Rogoźno, 29. marca.

W dniu 25 bm. obchodził radca dr Bronisław Wysocki 30-lecie nieprzerwanej pracy w tutejszym Banku Ludowym, w którym zajmuje stanowisko członka zarządu. Z okazji tej Jubilatowi składano liczne serdeczne życzenia.

Radca dr. Wysocki, nie szukając nigdy rozgłosu, dobrze zasłużył się pracą swoją i poświęceniem miastu i społeczeństwu. Wszystkie nieomal narodowe organizacje i stowarzyszenia tutejsze szczycą się jego współpracą. W radzie miejskiej zaś, której członkiem jest już od lat 27, piastuje obecnie z ramienia Narodowego Klubu Gospodarczego stanowisko przewodniczącego. Znana jest również powszechnie działalność patrjotyczna Jubilata w czasie naszej walki o niepodległość; mianowicie dotyczyła ona zorganizowania wówczas powiatu obornickiego.

W uznaniu tych zasług obywatelstwo niedawno nadało p. radcy dr. Wysockiemu godność honorowego obywatela miasta; również doszło go odznaczenie krzyżem „Polonia Restituta".

Mimo podeszłego wieku i bolesnej straty, jaką niedawno dopiero poniósł przez zgon swego syna, Szanowny Jubilat trwa nadal wiernie na posterunku pracy obywatelskiej, będąc w tym względzie wzorem dla pokolenia młodszego. Cześć mu za to!

(ske)

Z różnych stron Polski

Źródła solankowe pod Łodzią?

W Łagiewnikach pod Łodzią dokonano rzekomo odkrycia kilku źródeł solankowych. Solanka zbliżona jest do solanki w źródłach inowrocławskich.

Magistrat miasta Łodzi zwołał nadzwyczajne posiedzenie, na którem będzie omawiana sprawa eksploatacji tych źródeł włącznie urządzenia zdrojowiska.

Karząca ręka sprawiedliwości dosięgła go po 11 latach

Przed sądem okręgowym w Łodzi toczyła się rozprawa przeciwko aresztowanemu przed rokiem właścicielowi biura wynajmu mieszkań, Władysławowi Frochowi, oskarżonemu o napad bandycki przy współudziale Wacława Wodzińskiego, Jana Mikołajczyka, Leona Masiorka i Stefana Olawy, w 1919 roku w Duisburgu w Niemczech.

Froch razem z towarzyszami napadł wtedy z bronią w ręku na urzędników rzeźni miejskiej Jakóba Laksa i Karola Wilhelma, przyczem Wilhelm poniósł śmierć na miejscu, zaś Laks został ciężko poraniony. Bandyci odebrali urzędnikom 50 tysięcy marek niemieckich gotówką i 50 tysięcy czekami.

Wytoczone śledztwo ujawniło zbrodniarzy, jednak tylko Wodziński, Mikołajczyk i Masiorek zostali ujęci i skazani przez sąd na bezterminowe więzienie. Wodziński wkrótce po wyroku powiesił się w więzieniu. Pozostałych sprawców napadu nie ujęto i rozesłano za nimi listy gończe.

W ubiegłym roku, t. j. po jedenastu latach aresztowano Frocha w Łodzi, gdzie nie przypuszczał, żeby mu mogło grozić wykrycie zbrodni.

Sąd po rozpatrzeniu sprawy skazał zbrodniarza na 8 lat ciężkiego więzienia.

Groźba zamknięcia kin w Warszawie

Właściciele kin w stolicy domagają się obniżenia podatku od biletów i w danym razie grożą zamknięciem swych przedsiębiorstw. Stwierdzają oni, że miasto od widowisk kinowych ma miesięcznie około 600 tysięcy złotych. Magistrat warszawski w odpowiedzi swej zaznaczył, że przewiduje obniżenie podatku o 15 proc. na czas miesięcy letnich, lecz ponieważ podobną obietnicę czynił już w zeszłym roku, której potem nie dotrzymał, więc tym razem właściciele kin nie chcą dłużej czekać i domagają się załatwienia sprawy niezwłocznie.

Jeden z ostatnich

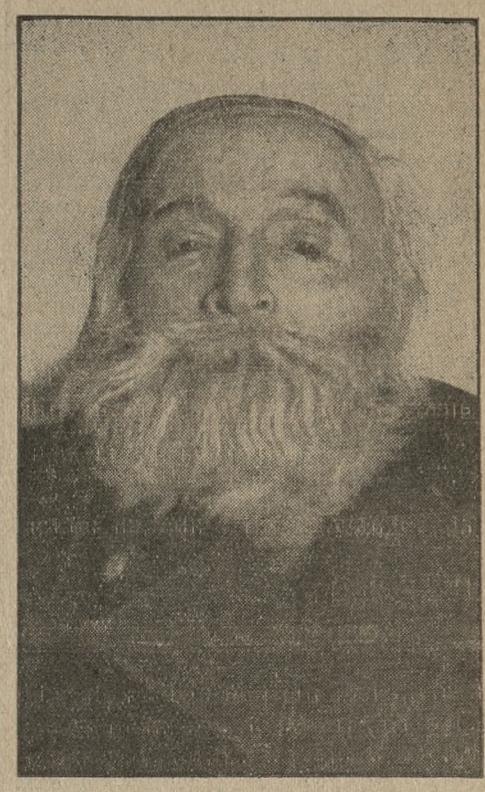

Pod takim nagłówkiem zamieściliśmy nie tak dawno opis przykrego położenia, w jakiem się znalazł weteran powstania 63 r. p. Melchjor Koprucki, obecnie już starzec 96-letni, z powodu braku odpowiedniego mieszkania. Wyrażona jednocześnie wtedy prośba nasza o pomoc dla niego nie pozostała bez skutku. Czytelnicy nasi złożyli mianowicie 300 złotych, z tego zaś pewną kwotę nadesłał Związek Powstańców w Katowicach wraz z listem dziękczynnym dla „Kurjera Poznańskiego" za zajęcie się p. Kopruckim. Ktoś ofiarował dla starego weterana, aby mu umilić ostatek dni żywota, radjoaparat, który wkrótce będzie u niego zainstalowany.

Ale rzecz najważniejsza, magistrat przydzielił dla p. Kopruckiego mieszkanko w domu swoim na Górczynie, czem mu zgotował największą radość. Wieść o tem niewątpliwie wywoła żywe zadowolenie u każdego, a magistratowi zjedna powszechne uznanie. Przeprowadzka do nowego mieszkania wkrótce ma nastąpić.

Weteranowi Korpuckiemu, który temi dowodami życzliwej pamięci jest szczerze uradowany i wzruszony, współpracownik nasz (tr.) ponownie teraz złożył wizytę. Przy tej sposobności postarał się o dokonanie zdjęcia fotograficznego p. K. dla Czytelników „Kurjera Poznańskiego", na co tenże chętnie się zgodził, pragnąc zarazem dać wyraz swej wdzięczności za udzieloną pomoc.

Walne zebranie pozn. Bursy Rzemieślniczej

W poniedziałek 30 marca b. r. odbyło się na salce p. Jarockiego w Poznaniu walne zebranie Tow. „Bursa Rzemieślnicza" im. Staszica.

Obrady zagaił prezes Tow. p. nacz. Dybczyński. Przewodnictwo pozostawiono jednogłośnie w rękach p. nacz. Dybczyńskiego a do pióra powołano p. Żyniewicza Odczytany przez sekretarza protokół przyjęto. Następnie zdał p. inż. Rydlewski, jako kierownik Bursy Rzemieślniczej obszerne sprawozdanie (streścimy je oddzielnie) z działalności kierownictwa Bursy.

Zkolei przedstawia p. dyr. Ligocki sprawozdanie kasowe. Dochód wyniósł w roku sprawozdawczym zł 22.543.26 a rozchód zł 19.126.16. Na wniosek p. Krzyżagórskiego, w imieniu Kom. Rewizyjnej udzielono ustępującemu zarządowi jednogłośnie pokwitowania. Nowy zarząd wybrano w następującym składzie: prezes p. nacz. Dybczyński, wiceprezes ks. dyr. Jarosz, sekretarz red. Adam Piotrowski, skarbnik p. dyr. Ligocki. Ławnikami p dyr. Stiller i p. Stan. Libera. Do Kom. Rewizyjnej wybrano pp. Krzyżagórskiego i Mikiaszewskiego. Przewodniczącym Komisji imprez wybrano p. syndyka Tad. Piotrowskiego.

Następnie uchwalono urządzić tradycyjne święcone dla wychowanków Bursy, nie posiadających rodziców ni krewnych i to w sobotę o godz. 5-tej popoł. na małej salce p Jarockiego Wyroby mięsne ofiarował jak corocznie poznański Cech rzeźnicki, a na resztę złożyli się jeszcze poszczególni rzemieślnicy.

Wywiązała się obszerniejsza dyskusja nad kwestją budowy własnego gmachu i powiększenia Bursy. Dziś Bursa posiada miejsca tylko na 42 wychowanków, podczas gdy zapotrzebowanie jest daleko większe. Zarząd Tow. zdołał już przez 8 lat oszczędnej gospodarki zebrać na Fund. Budowlany 30.000 zł lecz jest to fundusz bardzo szczupły.

Ponieważ jednak wychowanie młodzieży rzemieślniczej jest kwestją bardzo ważną, nie mniej palącą jak wychowanie młodzieży gimnazjalnej czy akademickiej, dla której cały szereg burs i domów już stworzono, poleciło zebranie zarządowi, by rozpoczął ożywioną agitację i podejmował wszelkie możliwe próby, celem stworzenia własnego gmachu Bursy Rzemieślniczej na conaimnjej 200 miejsc, w tem przekonaniu, że nasze wielkopolskie rzemiosło i drobny przemysł w zrozumieniu ważności sprawy, poprze te chwalebne wysiłki

Na tem solwował p. prezes Dybczyński obrady, dziękując obecnym za przybycie. (td)

Z Tow. Przemysłowych

Z Tow. Młodych Przemysłowców w Poznaniu. W ub. poniedziałek odbyło się w sali Domu Rzemieślniczego zwyczajne zebranie Tow. Mł. Przemysłowców, któremu przewodniczył prezes p. J. Zabłocki. Po przyjęciu odczytanego protokółu, uczczeniu dwóch zmarłych członków oraz po przyjęciu kilku nowych członków do Tow. nastąpił wykład red. p. Zb. Ehrenberga na temat: „Rzemiosło w życiu państwa". W godzinnym wykładzie przedstawił prelegent dzieje mieszczaństwa z uwzględnieniem głównie rzemiosła od zarania naszego państwa aż do czasów wiekopomnej konstytucji 3 maja. Za ciekawy referat podziękowało zebranie referentowi burzą oklasków.

W dyskusji przemawiał cały szereg mówców, dorzucając swe osobiste uwagi.

Następnie przedłożył obszerne sprawozdanie z Zjazdu Zw. Tow. Przemysłowych i Rzemieślniczych sekr. Tow. p. Niewiada. Osobno poruszył wiceprezes p. A. Piotrowski sprawę ataku niektórych pism na wymieniony zjazd z powdu rzekomo użytych, a przez nikogo niesprawdzonych słów, jakie paść miały na zjeździe z ust jednego z delegatów.

W komunikatach zarządu obznajmiono zebranym i członkom wogóle, że zwiedzanie elektrowni miejskiej nastąpi po świętach, o czem interesowani zostaną w prasie i na zebraniu poinformowani. Pośmiertne w razie wypadków śmierci zostanie przez skarbnika wypłacone regularnie i punktualnie, jednakże za przedłożeniem potrzebnych dokumentów (świadectwo zgonu, książka członkostwa, dowód uregulowania zaległości składek w Tow., dowód zwrotu książek u bibljotekarza i t. d.) Skarbnik funduszu p. Maliński apeluje o regularne płacenie składek zarówno do funduszu Tow. jak i do Związku, co leży w interesie wszystkich członków, o ile nie chcą pozbyć się praw swych przez wykreślenie.

Bibljotekarz komunikuje, że książki wydawane będą w bibljotece w porze letniej t. j. od 1 kwietnia tylko — w środy. W niedzielę bibljoteka jest zamknięta.

Po wolnych głosach solwuje prezes przeszło 3 godzinne obrady hasłem związkowem oraz życzeniem wszystkim: zdrowych i wesołych świąt! (gr.)

Tow. Przemysłowe Poznań-Łazarz odbyło swe roczne walne zebranie. Obrady zagaił prezes p. Wiśniewski. Po załatwieniu bieżących spraw wybrano na przewodniczącego walnego zebrania p. L Adamczewskiego, ławnikami pp M. Dusika i Zandeckiego, do pióra powołano p. R Zalewskiego.

Nastąpiły sprawozdania roczne: prezesa p. St. Wiśniewskiego, sekretarza p. Hofmana. skarbnika p. Świetlika, bibljotekarza p. Mikołajczaka. Ze sprawozdań tych wynika, że Tow liczy na rok 1931 288 członków. Saldo w kasie wynosi zł 1 640.26. saldo kasy pogrzebowej 1 239.42 zł. Na wniosek komisji rewizyjnej udzielono ustępującemu zarządowi jednogłośnie pokwitowania.

Przez aklamację wybrano nowy zarząd w następującym składzie:

Prezes — p. Wiśniewski. zastępca — p. Piskorski. sekretarz — p. Hofman, zastępca — p. Zandecki. skarbnik — p. Świetlik, bibljotekarz — p. Chwirot, zastępca — p Borowiak, radni — pp. Perz i Trybus

Na tem solwował obrady prezes p. Wiśniewski hasłem „Przemysłowi i Rzemiosłu cześć"! (K. Z.)

Z Tow. Przemysłowców Poznań - Jeżyce. Od zarządu Tow. w Jeżycach otrzymujemy następujące sprawozdanie, z prośbą o zamieszczenie. W dniu 18 stycznia br. odbyło się roczne walne zebranie Tow. Przemysłowców w Jeżycach, lecz z powodu wykrycia nadużyć przez skarbnika. obraną została specjalna komisja. w której skład weszli pp. Ziętek Bernard przewodniczący, Jankowski Antoni skarbnik. Wyremblewski Fr., Kujawa Andrzej. Stawski Bogdan. Hałupka Konstanty, oraz Matela Adam jako protokólant.

Po blisko trzytygodniowem badaniu książek, które były prowadzone w wielkim nieładzie i po wykryciu winnych i wysokości defraudacji, zwołano drugie. już nadzwyczajne walne zebranie na niedzielę, 1 marca rb. do p. Jaszyka przy ul. Kraszewskiego.

Zebranie zagaił o godz. 3-ciej przewodniczący kom. nadzw. p. Ziętek, na przewodniczącego zebrania poproszono b. prezesa Izby Rzemieślniczej p. Staszaka, do pióra p. Krawczyka a na ławników senjorów tow. pp. Frankowskiego i Bulczyńskiego.

Sprawozdanie kasowe przedstawił p. Jankowski, wykazując, iż przez niesumienną pracę w zarządzie oraz nieumiejętną kontrolę komisji rewizyjnej, popełnił b. skarbnik p. Bawelski Leon około sześciu tysięcy zł. malwersacji na szkodę towarzystwa.

W dyskusji uchwalono zarządowi oraz komisji rewizyjnej votum nieufności, a b. skarbnika postanowiono oddać do sądu.

W skład nowego zarządu wybrano pp. Staszaka Józefa prezesem. Ziętka Bernarda zast., Stawskiego Bogdana sekretarzem, Jankowskiego Ant. skarbnikiem. Schmidta Marjana bibljotekarzem dalej pp. Kaminiak, Bulczyński, Wyremblewski i Pokrywka jako ławnicy.

Do komisji rewizyjnej wybrano pp.: Hałupkę, Sobczaka, Matelę, Kujawę i Wąsikowskiego.

Po omówieniu spraw zmiany regulaminu kasy pośmiertnej oraz wniosków zabezpieczających kasę towarzyską od podobnych nadużyć, solwował nowo obrany prezes zebranie hasłem „Przemysłowi Cześć"! Członków liczy tow. przeszło 600.

Tow. Przemysłowców we Wrześni. Walne zebranie Towarzystwa Przemysłowców zagaił prezes p. Józef Łosiński i podał do wiadomości rożne komunikaty zarządu. Następnie zaznajomił zebranych z dotychczasową działalnością kasy zapomogowej, która dobrze się rozwja. Kasa ta ma ogółem 6.000 członków i dotychczas wypłacała w wypadkach śmierci po 1.000 zł. Sprawozdania członków zarządu z ubiegłego roku wykazały korzystny rozwój towarzystwa. Zjazd delegatów wszystkich towarzystw przemysłowych odbędzie się w Poznaniu dnia 22 bm. Podczas wyboru nowego zarządu na przewodniczącego walnego zebrania powołano p. aptekarza Konieczngo. Nowy zarząd tworzą po jednogłośnie dokonanym wyborze pp prezes — J. Łosiński, wiceprezes — Czesław Michalak, skarbnik — R. Kizierowski, sekretarz — Al. Matuszewski, zast. sekr. — Edmund Kozłowicz, ławnicy Kuliński, A. Stein, Czesław Kozłowicz i Stefan Obarski. Na delegatów do Poznania wybrano pp. Łosińskiego, W. Olka i dyr. Pawlaka. Przy wolnych głosach poruszono ważniejsze kwestje obchodzące żywo rzemiosło i drobny przemysł. Zebranie było liczne i miało przebieg bardzo rzeczowy.

22-ga Loterja Państwowa

(Bez gwarancji)

W dwudziestym dniu ciągnienia 5-tej klasy, wygrane padły na numery następujące:

Po 15 000 zł Nr. 5226 10862.

Po 5 000 zł Nr. 8438 40182.

Po 3 000 zł Nr. 29577 32264 54362 86672 88267 141036 144398 177208 192234.

Po 2 000 zł Nr. 3005 9441 41330 41994 45408 52902 56470 59383 97605 99726 113183 137317 144358 144597 178732 185482 192005 205963

Po 1 000 zł Nr. 1683 7614 29615 29958 31427 31623 44946 49868 51968 88271 89637 92145 93936 97134 104824 108877 110210 118771 152931 157237 162134 171037 177538 168265 205203 205326.

Po 500 zł Nr. 4968 5563 6872 7609 8899 8914 9621 9682 10057 10179 12573 13025 17471 17926 18126 19248 19392 20840 25604 27644 29042 29431 34086 35865 39446 43010 43473 43899 44034 44278 50548 51816 53346 54463 56321 56487 57708 59039 59059 65545 66033 67945 68753 72327 73502 75470 76817 77435 80545 85073 85895 86080 86310 86438 89486 90461 91122 93837 94126 97189 97319 97700 98915 101360 110969 112197 112931 115416 115544 116111 125713 127542 127771 130542 132160 132540 133360 140429 142564 146778 148316 149804 151176 151628 152629 153794 154397 155273 155640 155952 156061 158330 158674 159534 160328 161901 163398 166867 170084 170939 172026 174223 174289 178275 178446 178784 180460 182516 183182 183574 184501 185016 185020 185415 188985 189441 190878 192130 192229 193858 194395 196120 197365 197925 198925 199426 200091 201544 205375.

Po zł 250 wygrały nr. następujące:

122 45 49 77 94 244 58 83 322 614 28 848 959 1106 41 99 289 317 34 60 404 72 703 88 826 971 2117 400 94 574 650 86 738 95 809 3080 84 114 24 266 85 433 35 72 88 90 529 639 60 708 90 899 4148 79 440 531 691 723 927 51 75 84 5171 90 228 384 89 593 623 24 52 95 729 79 96 946 6056 167 393 403 21 512 88 614 17 39 50 78 844 64 947 7002 8 53 118 235 48 94 329 84 408 9 23 41 58 67 540 658 740 42 78 874 78 946 59 8010 50 121 30 215 56 80 351 62 495 693 805 61 943 62 73 82 9038 102 17 263 76 431 639 874 10013 60 94 171 300 29 55 506 33 600 809 37 86 11153 274 392 543 623 24 942 97 12047 93 160 71 220 58 302 41 415 47 638 926 57 13116 252 90 454 513 69 643 64 757 913 14007 69 160 269 368 837 15068 75 111 13 17 73 80 232 328 66 487 633 723 68 94 900 27 16023 160 217 455 504 45 612 799 873 959 69 17035 62 109 267 71 359 402 64 83 515 642 48 726 850 56 59 74 18153 97 207 94 316 23 46 452 627 89 875 951 95 19114 222 83 335 89 413 39 546 654 707 27 56 92 812 15 923 20074 169 99 215 69 85 339 402 613 948 21114 36 243 378 99 405 624 777 22061 93 138 330 450 676 888 89 23105 272 405 607 8 701 83 856 65 80 24023 26 41 192 221 74 484 523 601 48 733 97 888.

25140 64 557 86 615 88 92 903 26185 379 423 507 8 14 51 683 913 14 80 27028 69 184 243 52 95 374 96 444 503 18 40 66 777 872 928 65 80 28094 117 32 419 95 671 811 51 88 91 937 29025 356 602 53 763 910 61 30050 54 124 39 235 96 394 479 98 544 677 767 68 86 848 974 77 88 31039 88 243 72 447 602 46 725 30 89 926 32124 41 228 82 96 354 530 60 93 745 53 847 33013 47 135 230 51 417 21 65 72 79 507 731 43 834 42 93 34042 47 70 358 499 659 786 99 833 930 74 35026 152 633 69 909 36009 540 725 71 847 94 954 37054 60 80 165 305 32 72 510 32 725 876 970 38044 60 72 223 80 387 462 79 566 738 79 90 828 41 48 961 77 39084 220 32 47 56 82 386 94 522 24 33 60 75 674 775 813 40030 89 114 15 475 559 69 676 748 51 67 868 950 41098 220 32 44 86 97 400 88 576 80 678 753 92 908 49 62 42043 89 90 271 306 30 414 524 58 666 98 782 91 828 981 43197 236 65 373 494 505 48 58 678 96 763 66 861 958 97 44094 103 40 228 353 68 434 511 65 77 600 97 817 960 45111 15 21 290 314 26 74 462 536 711 86 967 46078 199 308 57 507 58 638 732 818 47131 219 66 425 60 544 601 61 67 84 850 57 59 961 48075 201 304 460 505 52 59 86 682 732 45 49131 206 88 308 35 38 75 98 501 25 616 27 67 69 93 735 56 899 902 29 30.

50140 293 365 419 91 561 655 79 725 831 51000 6 56 124 221 30 67 313 447 530 58 638 65 894 916 52017 34 78 94 131 354 413 633 53 85 86 732 831 84 965 53071 75 282 317 430 45 605 7 701 861 77 902 43 54211 54 305 478 99 516 637 68 712 802 997 55124 78 262 329 90 421 505 621 62 756 832 73 56023 194 374 87 476 560 690 777 83 98 57105 228 51 93 381 405 13 21 611 37 45 66 69 749 801 902 58036 126 343 494 98 753 906 18 59003 79 115 36 274 317 49 76 402 59 623 781 846 79 938 60000 85 164 85 201 363 419 91 503 600 9 37 803 96 939 84 61033 74 152 57 217 412 27 517 636 700 803 39 42 69 62015 247 75 326 459 63 598 605 713 83 805 8 9 73 983 63001 52 54 91 610 48 812 95 998 64062 70 90 253 442 62 508 658 89 65147 56 89 266 328 477 80 91 688 787 853 76 913 14 98 66002 159 90 229 76 390 664 705 878 67002 114 22 34 40 72 75 93 220 408 22 89 711 74 935 68025 59 146 49 92 382 465 503 69 625 40 905 69219 89 459 578 702 899 912 30 79 70016 89 295 491 595 632 65 827 79 969 71008 34 53 63 197 211 13 26 42 60 386 429 930 83 72021 49 59 122 34 208 82 369 436 60 68 508 12 46 72 664 82 802 32 76 77 989 73079 211 309 95 99 428 61 76 601 16 842 52 74010 21 345 48 420 649 809 972.

75003 7 97 220 36 90 318 464 72 560 624 27 737 868 78 76049 121 59 380 456 78 507 44 77 98 698 711 813 28 934 77032 195 218 440 58 610 24 854 71 77 927 49 66 78021 61 191 266 77 310 45 472 535 612 738 958 79031 129 37 98 228 77 324 63 432 551 627 753 819 23 949 80063 101 12 299 301 45 76 522 878 81007 44 186 280 396 411 20 530 41 64 770 864 996 82037 190 232 320 72 694 764 79 824 58 957 83018 127 204 9 25 446 575 96 97 801 948 91 84072 103 248 332 51 404 610 15 21 783 853 923 85115 55 344 410 52 77 564 97 639 830 979 86016 19 57 203 34 84 372 616 59 713 63 827 30 41 50 93 958 87060 105 10 47 387 94 456 501 57 609 918 21 88009 36 57 60 120 37 220 70 307 32 508 84 626 49 924 89119 26 88 209 330 502 17 625 88 759 76 814 19 38 940 90139 99 200 314 47 70 503 631 49 862 984 91191 260 464 510 65 75 707 85 844 92048 49 50 149 72 263 330 469 88 603 5 6 32 732 93 111 200 36 76 539 650 737 47 851 918 93 94185 208 11 300 71 88 527 913 51 95029 53 145 93 204 75 322 432 75 95 674 780 811 84 96013 143 51 217 73 410 536 89 602 793 855 985 97004 23 112 243 99 383 661 738 92 886 912 97 98027 99 131 90 221 650 66 808 15 96 975 99 131 90 221 650 66 808 15 96 975 99013 18 25 53 216 313 42 91 744 853 68 99.

100130 287 308 442 52 612 52 75 86 837 96 908 42 101108 350 447 98 555 57 627 63 724 901 102002 23 55 137 219 61 78 376 430 653 75 929 32 103163 308 90 619 52 789 820 61 80 959 104045 181 326 440 553 614 89 812 940 105065 128 86 397 419 32 709 819 27 950 106145 210 52 54 392 480 565 663 704 71 74 838 65 66 107086 213 554 727 944 88 108012 40 113 49 304 68 71 485 500 996 109320 90 422 580 935 110067 254 70 87 354 70 76 486 639 715 53 840 50 60 912 64 111045 76 225 471 565 631 94 902 92 112042 54 82 208 11 12 64 80 400 525 68 737 91 99 857 90 93 113310 34 73 80 457 774 78 821 951 114006 311 18 55 56 87 95 515 60 680 774 811 89 959 115005 58 118 53 260 79 333 401 515 605 11 30 61 831 54 949 58 116000 25 67 73 308 21 511 694 826 76 117011 32 42 127 214 58 342 402 33 37 659 819 88 118008 136 278 95 346 119061 249 324 472 81 573 697 804 35 941 50 73 88 120264 314 78 416 654 733 43 96 841 91 121010 96 153 71 318 426 38 561 622 779 90 829 915 122029 31 130 623 840 123154 252 85 344 426 84 555 610 31 805 92 903 21 124024 112 46 59 201 26 322 455 59 585 627 35 785 863 66 75 94 990.

Losy do I. klasy 23-cie Polskiej Państw Lot. Klas. są już do nabycia w najszczęśliwszej kolekturze

Juljana Langera

Tel. 16-37. Tel. 31-41.

Centrala: Poznań, Wielka 5.

Filja: Poznań, Sew. Mielżyńskiego (Hotel Monopol) nw 8381

¼ losu à zł 10,—

125063 164 386 406 25 27 614 88 897 126079 225 88 95 601 57 708 17 974 127012 47 357 488 508 662 736 850 913 49 62 128011 109 12 237 61 63 329 93 578 625 716 86 839 50 70 921 129036 134 77 97 212 305 47 51 466 533 77 608 42 45 708 902 10 12 130028 74 348 423 54 568 89 606 766 812 84 955 131100 315 42 74 90 438 46 48 58 81 526 63 669 808 902 11 132092 139 283 331 448 528 620 851 74 906 133282 97 380 420 93 510 661 91 929 134033 523 72 89 672 756 97 135026 161 261 68 83 377 80 483 578 773 896 952 136057 212 442 95 519 753 62 866 916 61 137151 278 89 361 412 36 82 510 96 604 711 61 854 61 945 48 83 138117 42 279 355 549 693 776 833 49 139004 74 500 10 811 934 75 140007 261 90 579 80 701 84 91 864 81 83 141121 264 417 555 73 749 50 883 936 62 92 93 142043 184 228 93 330 31 49 59 443 531 65 625 94 728 827 49 945 91 143026 52 146 74 204 429 84 551 70 721 841 82 903 44 144134 609 94 732 56 847 54 902 45 145324 450 582 674 781 821 30 969 96 146139 8 283 584 639 68 795 816 952 147161 228 73 85 308 429 57 77 608 49 754 845 962 148148 52 99 514 15 26 852 53 935 149078 135 38 41 66 299 328 29 559 639 63 700 89 818 954.

150270 304 10 36 453 79 94 519 26 32 71 87 601 62 895 912 16 151057 107 36 92 307 473 572 98 625 729 53 844 914 87 152042 93 128 341 90 403 663 975 92 153040 99 241 427 64 83 602 25 47 92 743 91 968 154029 200 46 357 427 44 551 782 86 93 920 155112 85 302 16 66 455 619 29 83 710 92 96 822 990 156058 72 120 243 398 465 724 962 82 83 157063 182 411 42 93 536 626 807 158064 109 11 201 54 68 300 430 99 571 98 618 53 94 765 800 42 99 976 159129 40 352 77 83 540 52 68 606 62 827 88 160 164 519 52 81 509 45 651 884 929 161016 52 182 97 295 309 405 27 35 753 807 951 162076 135 41 243 318 79 451 504 48 76 624 742 819 80 930 163315 21 492 505 606 53 64 710 814 27 35 45 66 164007 55 232 90 322 64 457 69 87 621 57 756 58 62 73 856 915 22 47 165090 92 134 93 226 59 74 86 451 527 688 774 814 23 55 91 913 47 166152 98 222 99 403 22 54 89 540 41 627 46 58 707 15 50 873 82 906 52 167087 311 493 714 912 91 168019 80 103 30 82 255 60 435 46 92 500 42 776 889 99 931 169281 89 307 48 468 525 56 61 62 634 45 46 92 705 28 29 30 882 900 170155 70 209 99 429 40 45 48 558 630 58 820 984 94 171070 89 182 248 362 465 765 80 955 172181 94 379 402 520 691 94 794 891 907 173116 234 43 360 414 605 802 38 909 47 174091 303 442 72 592 613 67 701 993.

175110 30 220 34 321 81 464 502 657 726 67 79 92 824 961 98 176075 131 524 33 63 693 732 52 862 961 177152 500 21 633 737 92 807 54 997 178115 78 217 441 64 77 532 33 657 766 75 813 79 914 179288 429 66 581 620 826 92 939 45 180067 111 96 203 99 328 51 96 455 510 31 656 92 841 43 58 181071 133 478 82 793 845 955 182046 128 53 260 57 83 844 61 906 183130 443 656 756 824 32 84 184021 49 94 135 88 292 351 403 16 734 865 72 95 955 185031 199 300 413 506 35 84 93 766 186093 417 26 597 768 94 843 931 66 187201 321 434 75 727 48 87 947 69 188044 115 82 88 252 75 334 36 68 448 539 642 75 775 858 80 189150 58 203 15 60 317 19 7 444 94 514 821 938 96 190130 81 275 341 435 534 644 53 88 743 54 60 810 31 903 191055 337 44 452 590 677 95 713 66 192069 132 215 79 341 42 51 413 83 85 506 39 630 782 816 94 193025 178 313 438 520 681 739 70 80 800 41 94 912 84 194079 114 80 85 245 307 93 542 638 52 716 859 986 195168 289 91 373 93 438 549 660 77 754 64 94 898 196242 363 88 563 64 69 631 773 803 28 995 197049 191 260 431 43 616 752 822 32 94 920 198120 307 13 69 87 447 60 68 652 73 716 669 747 77 983.

200149 63 281 507 71 606 36 88 707 94 865 928 201002 25 101 22 23 415 16 504 614 27 713 27 830 41 74 927 41 202005 11 187 237 480 530 60 681 705 46 70 834 98 203064 87 113 49 55 65 80 89 249 52 337 488 626 35 63 735 838 204008 20 67 149 69 279 91 312 41 418 91 96 504 71 728 846 958 78 205116 223 80 322 725 831 68 78 908 206011 29 150 53 80 376 89 419 73 567 629 752 874 82 926 60 68 79 207094 166 219 72 85 94 351 590 658 712 848 960 208262 72 366 85 422 514 42 50 688 861 980 209002 4 50 88 122 243 93 406 45 502 42 738 77 944 52.

Ciągnienie od 10 marca do 18 kwietnia 1931 roku

Na dyngus!

Ceny znacznie zn żone!
Olbrzymi wybór!
Wody kolońskie i kwiatowe
Perfumy — Rozpylacze
Mydła toaletowe

Perfumerja J. DOMICZ,
pl. Wol.ości 7.
Pw 10 177-13.34

RADJO

Programy radjofoniczne:

Piątek, dnia 3 kwietnia 1931 r.

Poznań (335 m), godz. **7.15** — Gazeta poranna; godz **14.00** — Komunikaty; godz. **17.45** — Haydn: „Siedem słów Chrystusa" (Kwartet smyczkowy. Transmisja na wszystkie stacje polskie). Wykonawcy: Władysław Witkowski (I. skrzypce), Feliks Dąbrowski (II. skrzypce), Jan Rakowski (altówka), Mieczysław Rozmarynowicz (wiolonczela). Program: 1. „Ojcze, przebacz im, albowiem nie wiedzą, co czynią". 2. „Zaprawdę powiadam ci, że jeszcze dziś będziesz ze mną w raju". 3. „Niewiasto — oto syn twój, a oto matka twoja". 4. „Eli, eli, lama sabathani". 5. „Pragnę". 6. „Spełniło się". 7. „Ojcze, w ręce twoje oddaję ducha mego". Epilog: Trzęsienie ziemi; godz. **18.45** — „Silva rerum"; godz **19.00** — Z terenów misyjnych; godz **19.15** — „Torem literatury i poezji"; godz. **19.30** — Kurs wyższy języka angielskiego; godzina **19.45** — Kwadrans słowiański; godz. **20.15** — Audycja wieczorna z Warszawy (Muzyka religijna); godz. **22.00** — Sygnał czasu, komunikaty.

Warszawa (1412 m), godz. **12.50** — Lekcja francuskiego; godz. **17.15** — „Kult św. Kazimierza" (Wilno); godz. **17.40** — „Siedem słów Zbawiciela" J. Haydna (Poznań); godz. **19.30** — Płyty gramofonowe; godz. **19.40** — Prasowy Dziennik Radjowy; godz. **20.00** — „U stóp Golgoty"; godz. **20.15** — Muzyka religijna. Wykonawcy: Chór mieszany „Lutnia Warszawska" pod dyr. Piotra Maszyńskiego, Kazimierz Czekotowski (baryton) i prof. L. Urstein (akomp.); godz. **21.15** — Słuchowisko „Judasz" Kazimierza Tetmajera.

Sobota, dnia 4 kwietnia 1931 r.

Poznań (335 m), godz. **7.00** — Gimnastyka poranna; godz. **7.15** — Gazeta poranna; godz. **13.05** — Koncert gramofonowy; godz. **14.00** — Komunikaty; godz **16.10** — Program dla dzieci; godz. **16.45** — Koncert dla młodzieży; godz. **17.15** — „Działalność naukowa Aleksandra Brücknera (wygł. Prof. Dr. Tadeusz Grabowski); godz. **17.40** — Odczyt o „Zygmuncie"; godz. **18.00** — Rezurekcja i dzwon Zygmunta; godz. **19.00** — Słuchowisko muzyczne „Nazarejczyk" J. S. Bach: Utwory na kwartet wokalny (Transmisja ze Lwowa); godz. **20.30** — Autorecytacje (wygł. Emil Zegadłowicz); godz. **21.00** — Koncert religijny. Wykonawcy: Chór Kolegjaty Farnej pod batutą p. Aleksandra Klichowskiego, Marja Szrajberówna (skrzypce), Prof. Franc. Łukasiewicz (akompanj.); godz. **22.00** — Sygnał czasu, komunikaty.

Warszawa (1412 m), godz. **12.10** — Muzyka gramofonowa; godz. **14.30** — Przegląd wydawnictw perjodycznych"; godz. **15.50** — Skrzynka pocztowa techniczna; godz. **16.10** — Program dla dzieci; godzina **16.45** — Koncert dla młodzieży; godz. **17.15** — „O dawnej i współczesnej kulturze Śląska" (Katowice); godz. **17.40** — Odczyt o „Zygmuncie" (Kraków); godz. **18.00** — Rezurekcja i dzwon Zygmunta (Transmisja z Krakowa); godz. **19.00** — Słuchowisko muzyczne „Nazarejczyk" Wiktora Hausmana (Lwów). J. S. Bach: Utwory na kwartet wokalny.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Związek Inwalidów Cywilnych (filja Śródmieście).** Zebranie odbędzie się w dniu 6 bm. o godzinie 15 u p. Koniecznego, ul. Masztalarska 2.

— **Tow. Uczestników Powstania Dzielnica Jeżyce.** Zebranie plenarne odbędzie się we wtorek, dnia 7 bm. o godzinie 20 w lokalu posiedzeń p. Tomikowskiego przy ul. Szamarzewskiego 18. Ze względu na odbiór nowych legitymacyj, gdyż dotychczasowe straciły ważność, stawienie się wszystkich druhów obowiązkowe.

— **Zw. Emerytów Państwowych oraz wdów i sierót.** Zebranie odbędzie się we wtorek 7 bm. o godzinie 18 w lokalu p. Jarockiej, ul. Masztalarska.

Poświęć trzy dni na zwiedzenie stolicy.

Słusznym i powszechnie uznanym jest sąd, że nic nie daje obywatelom lepszego wyobrażenia o pięknie i wielkości ojczyzny, jak wycieczki krajoznawcze. Rozpoczęcie poznawania kraju od zwiedzania stolicy, jest zupełnie słuszne. Władze m. st. Warszawy rozpoczęły już akcję popularyzacji wycieczek do Warszawy, przez wydanie pięknego afisza p. t. „Poświęć trzy dni na zwiedzenie stolicy". Pojawiły się one już również w naszem mieście. — Ruchliwe Polskie Biuro Podróży „Francopol" w połączeniu z firmą „Par" podjęły natychmiast w porozumieniu z Międzyministerjalną Komisją dla spraw turystyki inicjatywę zorganizowania popularnych trzydniowych wycieczek do stolicy po możliwie przystępnej cenie, ze wszystkich większych miast Polski. Program wycieczek jest dobrze przemyślany, gdyż zapewnia uczestnikom zwiedzenie wszystkich zabytków historycznych, muzeów, teatrów etc. Pozwoli to każdemu wyrobić sobie istotny sąd o zewnętrznym wyglądzie i życiu stolicy. Wycieczki odbywać się będą raz w tygodniu, o ile zbierze się grono przynajmniej 10 osób. Jest to okoliczność bardzo zachęcająca, gdyż pozwala wybrać się wyłącznie w gronie znajomych osób, co posiada wiele uroku. Niewątpliwie wielu Czytelników zechce skorzystać z nadarzającej się okazji, dlatego nadmieniamy, że w Poznaniu szczegółowych informacyj udziela i zapisy przyjmuje Biuro Ogłoszeń „Par", Al. Marcinkowskiego 11. zw 28 650/1

SKRZYNKA DO LISTÓW

— **P. J. Poznań.** Bezpodstawnie nie może podnieść. (K)

— **Kaktus.** Można jeździć i nocować bez pozwolenia, lecz trzeba mieć w porządku dokumenty osobiste; łódź radzimy zarejestrować. (K)

— **H. E. Poznań.** Adresów nie posiadamy. Radzimy w tej sprawie zwrócić się do Konsulatów polskich w odnośnych państwach. (K

— **St. Łazarz.** Gotówki zabrać tyle, ile potrzeba. Urlop 2 tygodnie, a po całym roku przepracowanym 1 miesiąc. W sprawie wakacyj Kuratorjum Szkolne ogłosi komunikat. (K)

— **Kosmetyka chirurgiczna.** Nie jesteśmy w tej dziedzinie znawcami i nie ryzykujemy porady. (K)

— **331 910.** Do Muzeum Wielkopolskiego w Poznaniu. (K)

— **P. W. Zieliński, Marszew.** Zamieścimy chętnie i bezpłatnie. (K)

— **W W Gostyń.** Zbór polsko-ewang. w Poznaniu przy ul. Ogrodowej (naprzeciw Piekar) W Wielki Piątek odbędzie się tam nabożeństwo w godzinach przedpołudniowych. (K)

— **Ks. J. B.** 40 zł od 100 kilo wagi przy wadze do 1500 kilo, powyżej tego 600 zł za 1500 kilo i po 50 zł za każde dalsze 100 kilo. Wolne są samochody państwowe i samorządowe. Trzeba odmeldować w województwie przez starostwo. Opłaty rejestracyjne są zniesione, jednak rejestrację jako taką trzeba będzie przeprowadzić. W kwestji ew. zwolnienia prosimy donieść, o jaki samochód chodzi, gdyż przepisy o zwalnianiu są dość obszerne. (aK)

Na Wielkanoc

modne perfumy, najlepsze wody kolońskie i kwiatowe na dyngus. Nadeszło dużo nowości na podarki świąteczne i prezenty imieninowe. Mydła toaletowe, wody do włosów, kremy, pudry, róże, pomadki do ust i ołówki do brwi, jaknajtaniej. Dla przyjezdnych specjalne ustępstwa. zw 28 658

Perfumerja Paryska, Gwarna 10

Ofiary na Pomnik Najśw. Serca Pana Jezusa w Poznaniu

179 **do kasy komitetu wpłacono do dnia 30 3. 1931.** 2225 dw

Tow. św. Władysława Poz. Wilda zebrane wśród członków	67 —	J. Affelt Więcbork	4 —	Służba dworska folwarku Luszyn	12 38
L. Heith Starolęka	5 —	Fr. Głochowska. Więcbork	2. —	J. Nitschke Chalin	5 —
Ula Pawłowna. Poznań	10 —	J. Ciszewiczówna Mogilno	3 —	M. Wnuk. Gleszczonek	5 —
P. M. Opalenica w pewnej intencji	3 —	J. Majchrzak. Bogusław	1 —	J. Zborowski. Leszno	5 —
F. W. P. z podz. za odebrane łaski z prośbą o nowe	3 —	St. Strojnowska. Śnieciska	5 —	St. Tylman Słupca	5 —
M. K.	5 —	Kowalczyk. Środa	5. —	A. Piątkowski. Budziszewko	5 —
Fr. Garstka	5 —	Fr. Dersz. Wolsztyn	5. —	St. Żółć. Kleczko	5. —
Pallutch	5. —	Ł. Marcinkowska Bydgoszcz	5 —	J. Wojtkowiak Nekla z podz. za otrzymane z prośbą o dalsze łaski	5. —
Goguisk. Pniewy	10 —	Koło Śpiewackie Lwówek	10. —	St. Kotula Poznań	5 —
Z. Jarocianka	5 —	St. Robiad. Boduszewo	10. —	J. Pilichowa. Hajduki W.	2. —
Kędziorz. Rawicz	5 —	M. Chmurzyńska, Popowo Tor.	10 —	A. Mańczyńska. Obra	10. —
J. Piechock. Szamotuły	5. —	K. Kasch. Grzegno	10 —	J. Leśniak. Rzeszów	1 —
W. Granowski. Przedław	5. —	J. K. Inowrocław	20. —	T. Skarbek. Konin	3 —
A. Stambirowska. Września z prośbą o zdrowie dla brata na obczyźnie	3. —	**X. Prob. Kowalski, Glesno zebrane wśród parafjan**	344 30	E. M. F. K. Poznań	25 —
X. Prob. Katarzewski Cegłów	5. —	J. Kempa. Krotoszyn	5. —	W. Bakos. Poznań	3. —
M. Malewska. Horodziej	4 —	**B. Pilarczyk. Krzywiń od Zarządu i Rady Nadzorczej**		Wł. Muszyński. Kleczko	10 —
J. Świderska. Warszawa	1. —	X. Prob. Wesołowski	6 —	M. Bilska. Kobylawa	3. —
P. Sikorska. Łódź zebrane	6 —	J. Czesiński.	5 —	A. Świderska. Poznań za otrzymaną łaskę	5 —
St. Góreccy. Pobiedziska	10. —	B. Pilarczyk	5 —	Sz. Wolyński. Wyszyny	5 —
P. Gorgolewski. Leszno z podz. za odebrane łaski z prośbą o opiekę i błog.	10. —	J. Górecki	2 —	St. Hilsche. Żerków	5. —
Biuro parafji Archikatedralnej:		L. Szymkowiak	2 —	X. Kowalski. Trzemeszno od M. Nowaka	5 —
N. N.	5. —	Janiak	1 —	L. Szymkowiakowa. Trzemeszno	5. —
N. N.	20 —	K. Szymkowiak	1 —	M. Drzewiecka. Marlewo z prośbą o rychłe zał. sprawy	5. —
W pewnej intencji	2 —	Antkowiak	1 —	T. Fołtec. Tarnów	5. —
W. Z. za odebrane łaski	3. —	Michałowicz	1 —	M. Waniarkowa. Września w pewnej intencji	10 —
M. Olejniczak	1 —	Gódkowski	1. —	J. Figlarz. Tarnówko	20. —
N. N.	5. —	Razem zł	25. —	Ig. i Hal. Piątkowscy Pleszew	50. —
Razem zł	36. —	St. P. G. Poznań	10 —	Z. W. Namysłowie. Odolanów z podz. za odebrane łaski z prośbą o dalsze	15. —
St. Gawrych. Więcbork	2 —	D. Zientek. Poznań	5 —	St. Metlicka	5 —
B. Kulwas. Chodzież	2. —	H. Sobczyńska. Leszno	5. —	Góreccy	5. —
M. Gendaszyk. Lubliniec	2. —	Apt. Fr. Kowalczyk. Raszków	10. —	**Zw. Kółek Włościanek Koło Wągrowiec. VI. rata**	50. —
T. Kacz. Stary Sącz	2 —	W. Banduński. K. Kubanek Poznań	20. —		
R. Bąkówna. Wągrowiec z podz. za odebrane łaski z prośbą o dalsze i o błog.	2.50	M. J. Kościan	2. —		
		M. Szymański. Tarnowo	7. —		
		Dr. B. Zdanowski. Król. Huta	5 —		
		K. Skaisk. Rajgród	10 —		

Konto P. K. O. 207 470. — Sekretarjat Al. Marcinkowskiego 21.

Dnia 1-go kwietnia 1931 r., o godzinie 5,30 po południu zasnął w Panu, po krótkich lecz ciężkich cierpieniach, opatrzony kilkakrotnie Sakramentami św., nasz najdroższy brat, szwagier i wuj, ś. p.

ks. Paweł Sypniewski

proboszcz kunowski

przeżywszy lat 62. Eksportacja z domu żałoby do kościoła odbędzie się w Wielki Piątek o godzinie 6-tej po południu, a nazajutrz o godz. 11-tej nabożeństwo żałobne i pogrzeb.

dw 3232

W smutku pogrążona
rodzina.

Czcigodnych Konfratrów uprasza się o modlitwę.
Kunowo, Poznań, Leszno

Ś. p.

ks. Paweł Sypniewski

proboszcz kunowski, asesor I dek.

opatrzony kilkakrotnie Sakramentami św., zasnął w Panu dziś, po południu o godz. 6,30, w wieku 62 lat. Eksportacja do kościoła we Wielki Piątek, o godz. 6 po południu, a nazajutrz o godz. 11 nabożeństwo żałobne i pogrzeb.

Szlachetną Jego duszę polecam gorąco modlitwom P. T. Konfratrów i Znajomych.

Ks. Dr. Ludwik Sobkowski
dziekan gostyński.

Kunowo nad Obrą, dn. 1 kwietnia 1931 r. dw 3233

Ciężką żałobą okryci, donosimy, że w dniu 31 marca 1931 roku zmarł wskutek nieszczęśliwego wypadku, jako jednoroczny ochotnik Szkoły Podchorążych w Jarocinie, licząc lat 24, ś. p.

Alfons Darnowski

profesor gimnazjalny.

Pogrzeb odbędzie się w sobotę, 4 kwietnia 1931 r., o godzinie 10 rano, z kaplicy szpitala wojskowego w Poznaniu, Wały Jana III.

Matka, rodzeństwo, narzeczona.

Bydgoszcz, Poznań. dw 3240

Zakład Pogrzebowy Bol. Jaśkiewicz. Poznań, Klasztorna 9. tel. 2539.

Dnia 31 marca, o godz. 6.20 wieczorem, zasnęła w Bogu, po długich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., moja najdroższa żona, nasza ukochana ciotka, ś. p.

Franciszka Cierniakowa

I voto Grześkiewicz z d. Ziółkiewicz

Pogrzeb odbędzie się w sobotę, dnia 4 kwietnia b. r., o godz. 4-tej, z Zakładu św. Józefa.

W ciężkim smutku pogrążeni
mąż i rodzina.

rw 13 643

Żałobne Kapelusze
stale na składzie
T. Ludwig
Poznań, Szkolna 9.
Pw 3103-,70

Sierota
parcowita, uczciwa szuka posady
Oferty Kurjer zdw 77 547

Dnia 1 kwietnia b. r spodobało się Bogu zabrać do grona Swych aniołków, po krótkich lecz ciężkich cierpieniach, znoszonych z niebiańską cierpliwością, — naszego najukochańszego syn ka, braciszka, wnuczka, siostrzeńca, bratanka i kuzynka

Jerzyka

w 1-szej wiośnie życia. Pogrzeb odbędzie się dnia 4 kwietnia, o godz. 16.30, z kostnicy cmentarza parafji św. Marcina przy ul Bukowskiej

W ciężkim smutku pogrążeni

zw 28 656 **Feliksostwo Stępniewscy z dziećmi**

†

Dnia 31 b. m., wieczorem o godz. 9 30, zasnął w Bogu na udar serca mój najdroższy mąż i ukochany ojciec, syn, brat, szwagier, zięć, wuj i ku zyn, ś. p.

Wacław Beger

przeżywszy lat 34. Pogrzeb odbędzie się w 1-sze święto Wielkanocne, po południu o godz. 16-tej, z domu żałoby, Swarzędz, ul. Wielka Rybacka 3, na cmentarz parafjalny.

W ciężkim smutku pogrążona

dw 3241 **żona z córką i rodziną.**

Osobnych zawiadomień nie wysyła się.

Najst. Zakład Pogrzeb. P. Piasecki, Klasztorna 14 tel. 2769.

Przy kupnie należy bacznie zwracać uwagę na prawnie zastrzeżoną "4711" oraz na **Niebiesko-Złotą etykietę.** Wytwarzane całkowicie w Dziedzicach (Śląsk Cieszyński).

Tw 1260

Drogerja
Stanisław Chocieszyński

Pocztowa 16 - telefon 2133

rok założenia 1910

poleca po cenach niskich

wody kolonskie

perfumy, rozpylacze

oraz **po zniżonych cenach**

mydła toaletowe

LITYLKO KRAJOWE.

Wszelkie towary podług życzenia Szan. Klienteli wysyła się w dom.

dw 3126

Alfa, Szkolna 10

narożnik Jaskółczej

Najtańsze źródło artykułów podarunkowych

Biżuterja, Papeterja, Albumy, Ramki, Kałamarze, Szkatułki, Figury, Obrazki.

Centrala pocztówek artystycznych.

Proszę zważać na firmę. nw 8759

Święconka

podana być powinna na pięknym

SERWISIE obiadowym

z polskiej porcelany

Ćmielów.

Do nabycia najtaniej i wybór największy w firmie

„Serwis" W. Ziętek

Poznań, ul. 27 Grudnia 2.

Wielka sprzedaż i składnica polskiej porcelany białej i ozdobnej jak półmiski, salaterki, wazy, sosjerki, filizanki

Fabryki „ĆMIELÓW" po cenach hurtowych dla każdego.

Na raty bez wpłaty za bonem Kredyt!

Po serwisy wszyscy do „Serwisu"!!!

Pw 10276-13,103

Wyborne piwo syfonowe

w syfonach po 5 i 10 litrów z dostawą do domu poleca

Browar i Słodownia Kobylepole

T. z o. p.

Telefony 10-01 i 31-92.

Pw 10197-12,103

Na nadchodzące

Święta Wielkanocne

polecam Szan. Klienteli moje **znane własne wyroby** jakto: **Torty, mazurki babki mielone czekoladowe** i wszelkiego rodzaju **ciasta po cenach konkurencyjnych. Do nabycia we wszystkich moich filjach.**

Mechaniczna Wiedeńska - Piekarnia - Cukiernia i Kawiarnia

St. Ruprycht.

Telefon 69-35 Poznań, ul. Marsz. Focha nr. 35. Telefon 69-35

Filja I: Grunwaldzka 31. Tel. 79-35 Filja II: Przecznica 11. Tel. 74-35

Filja III: Dąbrowskiego 2. Tel. 63 97. dw 3289

Wszelkie

NASIONA

w znanej i wyborowej jakości poleca:

B. Hozakowski, Toruń

skrzynka pocztowa nr. 1.

Skład i Hodowla Nasion Zakłady Ogrodnicze

Na życzenie wysyłam bezpłatnie mój najnowszy ilustrowany katalog główny.

dw 3229

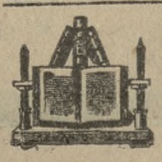

Oprawy książek wszelkiego rodzaju introligatornia Drukarni Toruńskiej T. A. w Toruniu ul. św. Katarzyny 4.

Noże i widelce

Łyżki i łyżeczki
Młynki do kawy
Żelazka do prasowania
Garnki aluminjowe i żelazne
Maszynki do mięsa
Puszki do chleba
Wanny do prania i kąpania
Karnisze do okien

poleca korzystnie

Jan Deierling

skład żelaza POZNAŃ, ul. Szkolna 3 Tel. 3518-3547

Pw 0293 18,139

Żądajcie wszędzie

konserw jarzynowych i owocowych fabryki „OWIKON"

wł. Dr Kazm. Hącia w Owidzu pod Starogardem.

Specjalność: **grzyby prawdziwe krajane — śliwki — groszki — i pomidory purée po cenach znacznie zniżonych.** Pw 10 288-54,138

NADSYŁAJCIE

oraz na podarki świąteczne dla pań i dla panów jedyne w swym rodzaju

WODY KOLOŃSKIE
WODY KWIATOWE
Ste

o silnym orzeźwiającym zapachu!

F. & F. Stempniewicz · POZNAŃ

Pw 10211-S 1703

Bardzo tanio!

Rękawiczki:

damskie imitacja duńskich	3.35
damskie modne fasony, kremowe i kolor.	3.95
damskie „Glace“ znane z dobrego kroju	6.75
dziecięce, białe i kolorowe.....od	2.20
męskie, imitacja duńskich	3.35
męskie „Nappa“ bardzo trwałe.....	9.50

Kałamajski

Pw 10201/2-13.14/5

CAŁY POZNAŃ będzie na WIELKANOC

w NOWYCH BUCIKACH

chodzi tylko o to ażeby obuwie to było **POLSKIEGO WYROBU a nie zagranicznego**

FABRYCZNY SKŁAD OBUWIA WAZA
ul. Wrocławska 15

Poleca dla **Pań** w cenie . . od **17,50 zł**
dla **Panów** w cenie . . od **26,50 zł**

Pw 10 193-13.86

Wierzycieli

firmy A. Ziemniewicz. Poznań. ul. Pocztowa 5,

zawiadamia się o zebraniu, które odbędzie się dnia **9 kwietnia r. b., o godz. 7 wieczorem** w lokalu restauracji „**BELWEDER**“, **ul. Marsz. Focha.**

zw 28648

Ogrody Fundacji Kórnickiej

posiadają do sprzedaży:

wyborowe drzewka owocowe karłowe, jabłoni, grusz, czereśni, moreli, brzoskwiń; krzewy owocowe porzeczek, malin i agrestu. Bzy i róże szczepione w najpiękniejszych nowych odmianach oraz piękne i rzadkie gatunki drzew i krzewów ozdobnych, szpilkowych i liściastych.

Katalogi i specjalne oferty na żądanie wysyła:

Dyrekcja Ogrodów Fundacji Kórnickiej
w Kórniku koło Poznania. Telefon 33.

dw 3190

Nie spiesz się z kupnem

najpierw spróbuj na nasz koszt golić się kremem PALMOLIVE przez tydzień. Osądź sam jego zalety. Korzystaj z załączonego kuponu.

Krem PALMOLIVE posiada pięć wybitnych zalet:

1. Pieniąc się rośnie 250 krotnie.
2. Wydelikatnia zarost w przeciągu 1 minuty.
3. Przez 10 minut zachowuje pełną pianę.
4. Silne bańki mydlane trzymają pionowo włosy zarostu.
5. Dzięki zawartości oleju palmowego i oliwkowego, po goleniu ma się przyjemne uczucie świeżości.

Nasza metoda sprzedaży opiera się na jednej zasadzie, nie namawiamy nikogo na kupno, póki na nasz koszt nie przekona się sam o wyższości naszego produktu. Dzięki tej zasadzie, krem do golenia PALMOLIVE rozchodzi się dziś szybciej niż jakikolwiek inny preparat do golenia, 86 % tych, którzy go raz spróbowali stale go potem używa. Chce Pan wiedzieć dlaczego? Prosimy przysłać nam kupon.

Zanim przystąpiliśmy do wyrobu kremu do golenia PALMOLIVE, pytaliśmy 1000 mężczyzn, co myślą o preparatach do golenia. Na podstawie uzyskanych w ten sposób informacji, przystąpiliśmy do pracy. 129 prób zawiodło – 130 dała świetny rezultat, krem do golenia o pięciu wybitnych właściwościach.

Duża Tuba Zł. 4.—

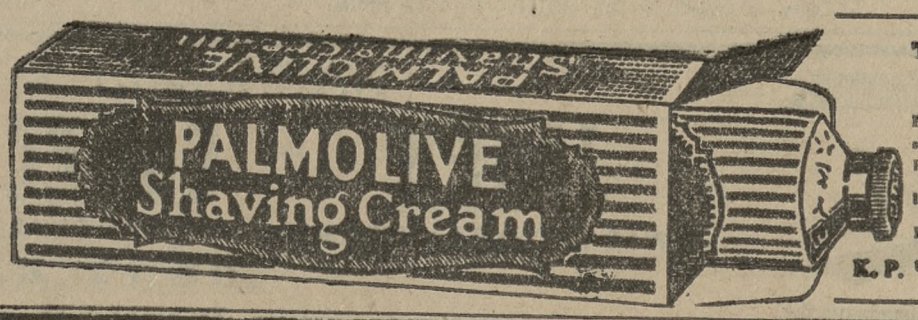

TYDZIEŃ GOLENIA ZA DARMO!

Prosimy wypisać wyraźnie imię i nazwisko oraz adres i wysłać do COLGATE-PALMOLIVE Co. Warszawa, Rymarska 6.

Imię i nazwisko .....
Miejscowość .....
K. P. Ulica .....

7638 WA

Dzierżawę majątku

uprzemysłowionego odstąpię zaraz; — 2200 mórg w pięknie położonej okolicy Poznania, ziemia pszenno-buraczana, żywy i martwy inwentarz kompletny, budynki bardzo dobre, elektryczność, tenuta dzierżawna niska. Zgłoszenia uprasza się przesłać pod adr. „PAR“, Al. Marcinkowskiego 11, pod nr. 60,104.

Pw 10 287-60,104

Lokali na kancelarję adwokacką

poszukuje się.

Łaskawe oferty z podaniem ceny i położenia do Kurjera Pozn. pod **zw 28641**

W mieście Lesznie (Wlkp.) przy Rzeźni Miejskiej jest możliwość **urządzenia**

BEKONIARNI

Zgłoszenia przyjmuje i bliższych informacyj udziela: Dyrekcja **Rzeźni Miejskiej w Lesznie, tel. 308.**

zw 8964

Pełny wspaniały biust

Jak go zdobyć w krótkim czasie, wskazuje bezpłatnie

Pani E. Feldt, Gdańsk, Leegethor 15/62.

ow 7 8

ZNAK OCHR. "SOLIDITÉ"

Odzież tej marki jest najlepszą i najtańszą.

Kto dorówna zdolności wytwórczej firmy W. Konkiewicz w Poznaniu?

Nikt!

Twierdzenie śmiałe a jednak prawdziwe. Przez stałe gotówkowe zakupy surowca i nowoczesną organizację wytwórczości, mam możność stawić odzież moją na wyżynie, tak pod względem jakości wykwintnego wykonania jak i niskich cen.

Fabrykaty moje znane w całej zachodniej Polsce jako pierwszorzędne

sprzedaję obecnie ca 30% taniej chcąc przez to produkcję jeszcze więcej spotęgować.

Gotowa odzież marki „Solidité" zastępuje wykonanie miarowe

SPECJALNIE POLECAM WYKWINTNY DZIAŁ MIAROWY.

W. KONKIEWICZ

POZNAŃ
Stary Rynek 8
dawniej ŁUCZAK

Pw 10 295-13.137

Mechaniczna Fabryka i Magazyny Wykwintnej Odzieży męskiej i dla chłopców.

Sukna — podszewki.

HURT. **DETAL.**

ODDZIAŁ I: Mechaniczna Fabryka Odzieży męskiej i dla chłopców.

ODDZIAŁ II: Magazyny detalicznej sprzedaży Poznań, Stary Rynek 8 - Gniezno. Rynek 2.

ODDZIAŁ III: Wykwintny dział miarowy. Sukna — podszewki.

ODDZIAŁ IV: Dostawy umundurowań dla władz państwowych i samorządowych

Większe przedsiębiorstwo fabryczne w województwie Poznańskiem poszukuje najpóźniej od 1 maja b. r.

kierownika handlowego

Wymagane: korespondencja w języku polskim i niemieckim, księgowość, bilanse, sprawy podatkowe ewentl. kaucja lub udział.

Wyczerpujące zgłoszenia pod „Par", Poznań, Al. Marcinkowskiego 11, pod nr. 13,138. Pw 10 296-13.138

Zamiana mieszkania Katowice-Poznań.

Zamienię ładne 4-pokojowe mieszkanie z pob. ubik., telefonem, I. piętro, na podobne w Poznaniu lub bliższej okolicy. Tutaj niski czynsz. Oferty pod **zw 28 644** do Kurjera Pozn.

3-4 pokojowego mieszkania

poszukuje lekarz w śródmieściu, wprost od gospodarza, bez pośredników (czynsz 2 lata zgóry). Oferty do eksp. Kurjera Poznańskiego pod **zw 28 657**

Zakład przyrodoleczniczy D-ra Tarnawskiego

w Kosowie k. Kołomyji (Młp.), otwarty od 1 maja do listopada. Południe Polski. Wiosna piękna. dw 8 487

Wspólnika

czynnego lub cichego z udziałem od 50.000.— poszukuje się celem powiększenia poważnego przedsiębiorstwa przemysłowego, znajdującego się w ruchu (w Polsce bez konkurencji). Gwarancja zapewniona, udział w zyskach poważny. Zgłoszenia pod „Wspólnik 1931" do „Par", Bydgoszcz, ul. Dworcowa 72. Pw 10 289-63,141

W Wielką Sobotę, dnia 4 kwietnia r. b.

biura nasze będą zamknięte

BANQUE FRANCO-POLONAISE

SUCCURSALE DE POZNAŃ

Telef. 24-05 i 25-04. Trzeciego Maja 5.

dw 8227

Ogrodniczka

(lub ogrodnik) z dobremi poleceniami i możliwie z ukończeniem niższej szkoły ogrodniczej **potrzebna zaraz** do prowadzenia ogrodu przy domu dyrektora cukrowni. Zgłosz. z odpisem świadectw uprasza się nadesłać do eksp. Dziennika Kujawskiego, Inowrocław. pod **„Ogrodniczka".** nw 8918

Ogrodnik

pomocnik ogrodniczy poszukuje posady zaraz lub od 15 4 dobrze obeznany swym zawodzie Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 77 759

Panienka

skromna z prowincji poszukuje posady do dzieci i prac domowych. Oferty Kurjer rw 13 627

MAJĄTEK **na Kujaw., 22 włók.,** rezyd., bud. masyw., inw. silny nadkomp. kol., szosa w miejscu, od masy spadk. na sprzedaż. Ag wyklucz. Inf. na miejscu. Refl. zechcą podać wysok. posiad. kap. pod **„KUJAWY", do Kurj. Warsz. Warszawa, Krak Przedmieście 40.**

zu 28668

Szwajcar

samotny poszukuje posady od 15 kwietnia lub później. Zgłoszenia Dudziak Ruda poczta Wielawa powiat Łask rw 13 637

Szukam

posady jako pokojowa lub do wszystkiego Matelska Rozalja. Bernatki, poczta Kórnik powiat śremski zdw 77 766

ODROCZENIE WYPŁAT. Stanisław Dembiński, kupiec w Gostyniu (Wlkp.) wniósł o odroczenie wypłat po myśli rozp. Prez. R. P. z dnia 6 marca 1928 (Dz. U. nr. 27 poz. 244). Celem rozpoznania sprawy wyznacza się po myśli art 4 powyższego rozporządzenia termin na dzień 21 kwietnia 1931 r., godz. 10 przed południem, w podpisanym Sądzie, pokój nr. 4. Na rozprawę mogą przybyć wierzyciele celem udzielenia Sądowi wyjaśnień. Gostyń, dnia 31 marca 1931 r. **Sąd Grodzki.** nw 9 028

2 K. 13/30. **PRZETARG PRZYMUSOWY. Nieruchomość położona w Nekli powiat średzki** oraz w obwodzie sąsiednich miejscowości **Starczanowo i Stroszki** i w chwili uczynienia wzmianki o przetargu zapisana w księdze wieczystej Nekla-majątek, na imię wdowy Rozalji z Ponińskich Żółtowskiej z Nekli, jako jedynej spadkobierczyni przedwstępnej po poprzednim właścicielu jej mężu ś. p. Zygmuncie Żółtowskim, zostanie w drodze egzekucji **dnia 12 czerwca 1931 r. o godz. 10 przed poł. wystawiona na przetarg** w niżej oznaczonym Sądzie pokój nr. 9. Nieruchomość ta stanowi majątek rycerski obszaru 2090 ha, 34 a, 60 m² o łącznym czystym dochodzie gruntowym 5265.70 talarów i rocznej łącznej wartości użytkowej budynków 3696 marek i jest zarejestrowana w Urzędzie Katastralnym w Środzie w matrykule podatku gruntowego obwodu dworskiego Nekla pod artykułami 1, 2, 3, 4 (z wykluczeniem jednak parcel 127-32, 128-32, 129-33, 130 33, 131-33, 117-26 itd. 118 25, 119-25, 120-26 itd. 121-25, 122-25, 123-25, 124-25, 125-31, 126 31, objętych artykułem 3 i wzmiankowanym pod liczbami porządkowemi 62 do 66 i 91 do 104 tegoż artykułu oraz w księdze podatku budynkowego obwodu dworskiego Nekla pod numerami 1—14. Wyciągi z ksiąg podatkowych oraz akta gruntowe można przeglądać w sekretarjacie sądowym. Pobiedziska, dnia 17 marca 1931 r. **Sąd Grodzki.** nw 9 027

Franboli

NAJWIĘKSZY W POLSCE WYBÓR

JAJEK ŚWIĘCONEK i STOLIKÓW

z NIESPODZIANKAMI MARCEPANOWYCH ARTYST. WYKONANYCH

CENY ZNIŻONE

ODDZIAŁ WŁAS. POZNAŃ, ulica 27-go GRUDNIA 10

Napisowe słowo (tłusto) 30 groszy, każde dalsze słowo 20 groszy, 5 liczb = jedno słowo, i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-łamowy milimetr 60 groszy

Znak oferty (naprzykład: n 2395, z 21205, d 1811 i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10.

1 SPRZEDAŻE

Restauracja

pierwszorzędna mieszkaniem w Gdyni, z powodu wyjazdu zagranicę odstąpię do objęcia potrzeba 8—10 tysięcy. Oferty Kurjer zdw 77 690

Sprzedam

3 gablotki fotograficzne 150×100, 1 szafę fotograficzną 1 kamerę fotogr. 60×50. Ostrówek 10/11. zdw 77 720

Meble

wszelkiego rodzaju nowe i używane po zniżonych cenach na najdogodniejszych warunkach spłaty poleca Stefan Pabi ul Marszałka Focha 29, magazyn mebli. Tel. 64-25. Pw 9015 5.99

Samochód

mały „Renault" otwarty 4 osob. na chodzie sprzedam zł 1.800 lub zamienię na dobry motocykl. tokarnię lub gryzarkę. „Montan". Ostrów Pozn., Raszkowska 26. zdw 77 325

Bemberga pończochy

po cenie fabrycznej oddamy detalicznie za 4,50 zł. Hurtownia Pończoch „Atlantic" Wrocławska 15 I piętro Pw 9 860-54.65

Najtaniej

noże, widelce, łyżki, grubo srebrzone 12, łyżeczek zł 7, 12 dużych łyżek 18 zł. Staszewski, 27 Grudnia 5, skład platerów, porcelany. zdw 77 884

Witold Leworski obrazy i oprawa tylko Wrocławska 36

największy wybór, najniższe ceny. Pw 9 549-11.114

Renaissance

zegar, kandelabry, bronz francuski zegar „Bull", kandelabry „Empir", świeczniki staro hebrajskie i inne okazyjnie tanio. Antykwarjat Antoniego Pióro Aleje Marcinkowskiego 28. Pw 10 017-12.135

Sypialnie

ładne, kompletne bardzo tanio sprzedam. Stolarnia Kwiatowa 6. zdw 76 809

Maszynę

„Singera" okazale czołenko tanio sprzedam. Wolnica 4 5, I. lewo zdw 77 927

Frotery

i płaty w dużym wyborze poleca tanio drogerja Borowskiego Wielkie Garbary 38, narożnik ulicy Woźnej. zdw 77 059

Wszyscy

zakupują modne eleganckie kapelusze męskie dobre, tanie w firmie A. Pietrzykowski, Wielka 8 Sprzedaż na asygnaty Kredyt. Pw 10 194-9 18

Autobus

na linji Borek—Krotoszyn, dobrze zaprowadzony bez konkurencji korzystnie na sprzedaż. — Zgłoszenia Skorliński Borek, p. Koźmin. zdw 77 738

Dyngus
Najtańsze i najlepsze wody kolońskie luzem i we flakonach dostaniesz w drogerji Borowskiego, Wielkie Garbary 38, narożnik Woźnej. zdw 77 060

Pensjonat Riviera jugosłowiańska
Dubrownik śliczne położenie, 8 pokoi, cały rok sezon, 8 tysięcy cena. Oferty Kurjer zdw 77 963

Wózek
dziecięcy tanio sprzedam. Piotra Wawrzyniaka 43, IV, front. zdw 77 967

Dom
z 2 mieszkaniami po dwa pokoje, kuchnia, cały wolny, przy ul. Grunwaldzkiej na sprzedaż. — Wpłata 7 000—8 000 Oferty Kurjer zdw 77 972

Austro-Motorette
z rowerem (300 zł). Łąkowa 17, m. 23. zdw 77 980

Wózek
modny tanio. Źródlana 29, m. 2. zdw 77 979

Skład
kolonjalny, mieszkanie, korzystnie. Adres Kurjer zdw 77 977

Młoda
koza mleczna na sprzedaż Kopanina 23 Górczyn. zdw 77 976

Majętność ziemska
przy Poznaniu 2 000 mórg korzystnie sprzedam przy zaliczce 200 000 zł lub zamienię na kamienice przy dopłacie. Zgłoszenia Kurjer zdw 78 011

Maszynę
Singera damską sprzedam zaraz. Szwajcarska 16, mieszkanie 16. zdw 78 010

Kanapy, leżanki, materace
sprzedaje bardzo tanio M. Kowalski, zakład tapicerski, Woźna 14, za Garbarami. rw 13 559

Skład
spożywczy, dobry, z jedną ubikacją sprzedam tanio. Adres Kurjer zdw 78 019

Klubowy
garnitur elegancki oraz leżanka. Lewicki, Łazienna 1 b. zdw 78 018

Radjo
trzylampowe, Telefunken za 200 zł sprzedam Poznańska 27 a, mieszkanie 5 zdw 78 014

Sypialnia
biała, 2 szafy brzozowe Biedermayer, biurko, szafa, komoda, mahoniowe 2 lustra, leżanka, lampy, z powodu wyjazdu spiesznie, korzystnie sprzedam. Św. Marcin 66/67, front, mieszkanie 8 zdw 78 024

Majątek miejski
250 mórg ziemi buraczanej, budynki wspaniałe, inwentarze kompletne, gimnazjum w miejscu, — światło elektryczne, wodociągi, cena 120 000 wpłaty 25 000. Zgłoszenia Rutkowski, Grobla 29. zdw 78 036

Pianino
„Fiebiger" biurko, sekretarzyk mahoń i sypialnię bardzo korzystnie sprzedam. Grudziński, Plac Sapieżyński 5, I. zdw 78 021/2

Pianino
używane korzystnie. Św. Marcin 22, I., prawo zdw 78 001/2

Najtaniej!
Płaszcze oraz kapelusze damskie. Olbrzymi wybór — nowości sezonu. Ceny rewelacyjnie niskie. Na raty na asygnaty Kredyt poleca P. Szczawińska i S-ka, ul. Wodna 1
Pw 9 855/6-12.31/2

Rower
damski, męski, jak nowy tanio. Kraszewskiego 8, skład rowerów. jw 5784

Skład kolonjalny
z towarem, przyległym pokojem i kuchnią w centrum miasta zaraz korzystnie na sprzedaż. — Zgłoszenia Szczepkowski, Gniezno, Grzybowo 3 nw 8955

Zakopane
Okazja! Willę — pensjonat komfortową, murowaną 28 ubikacji dol. 18.000 sprzeda Ajencja Siemianowskiego. Aktualne dla Związków! nw 8952

Zakopane
Okazja — znaczna zniżka cen! Agencja Siemianowskiego, sprzedaż will, parcel, dzierżawa pensjonatów. Informacje bezpłatne. np 8750

Szczególnie tanio
kupuje się wprost w Hurtowni Porcelany, Wroniecka 24, podwórze. Tamże sprzedaje się bez wyjątku każdemu — szklanki — talerze — filiżanki — serwisy alpakę — noże, widelce, łyżki — moc prezentów. Wszystko za tanie pieniądze. zdw 78 105

Starożytności
przedmioty okazyjne: stylowe meble antyczne, srebra bronzy, kryształy, porcelana i inne po okolicznościowo bardzo zniżonych cenach poleca Antykwarjat Antoniego Pióro (dawniej Bracia Pióro), Aleje Marcinkowskiego 28
Pw 9867-12.13/4

Domek
4 pokoje, duży ogród owocowy, wzorowe. Swarzędzu. 18 000, sprzedam, zaraz wolny. Kapitan Wiatr, Swarzędz. zdw 77 935/6

Na pończochy
wielka zniżka cen — A Szymański Poznań Św Marcin 1 Specjalny magazyn pończoch
Pw 9491/92-8.58/59

Kostjum
surdut. Młyńska 3., III. zdw 78 052/53

Mereżkarkę
Singera za gotówkę. Stanisz, Nowa 2. rw 13 648

Parcelę
Puszczykówko przy dworcu. — Stanisz, Nowa 2. rw 13 649

Kanapa
czerwona Wrocławska 18, mieszkanie 2. zdw 78 088

Spodnie odzież zawodową
dostarcza tanio Fabryka Spodni St. Krause Nast., Dominikańska 2. zdw 78 026

Majątek
250 mórg przy stacji blisko Poznania inwentarze nadkompletne budynki bardzo dobre murowane, cena 125, wpłaty 60 tysięcy złotych Samoliński, Poznań, Wielkie Garbary 42. zdw 78 077

Skład
kolonjalny z pokojem, kuchnią przy ruchliwej ulicy z powodu wyjazdu do sprzedania. Adres wskaże Kurjer zdw 78 113

Gramofony najtaniej
Bruździńska, Wielka 18, III. zdw 78 128

Maszynę
damską sprzedam. Kuśnierski, Zielona 5. zdw 78 124

Biały lis
piękny okaz tanio sprzedam. Ratajczaka 3, mieszkanie 8. zdw 78 083

Klubowy
garnitur dobrym stanie sprzedam 220. Lewicki, Grobla 4, I. zdw 78 140

Wózek
dziecięcy. Wielkie Garbary 46, I. piętro, lewo. zdw 78 151

Skład
maszyn, powiatowe miasto, obszerny wraz urządzeniem, nadający się każde przedsiębiorstwo 5 pokojowe mieszkanie meblami za 10 000 zaraz. Zgłoszenia Kurjer zdw 78 158

Każda pani
oszczędza kupując płaszcze damskie we Fabryce Konfekcji Damskiej W. Kowalski i S-ka. Wielkie Garbary 22, po cenach fabrycznych Najtańsze źródło zakupu. Specjalny dział miarowy.
Pw 10 280-54.134

Jajka
wylęgowe „Karmazynów" Rod-Isl-Red, po dobrych zimowych nioskach, kilkakrotnie premjowanych oddaje Hodowla Karmazynów, Stefan Słaby, Poznań—Staroleka, Bystra 35. zdw 77 674

Gramofony Płyty — Przybory
Sprzedaż po najniższych cenach F. Bałoń Woźna 12
Pw 9539-10.53

Plusz
meblowy oraz gobelin w największym wyborze po cenach najniższych poleca Pieczyński, Poznań, Pocztowa 11. zdw 77 026

Pończochy
bielizna najtaniej. Słowackiego 44/46, parter, prawo. zdw 77 533

Najnowszy spis ulic i przedmieść Poznania
z podaniem dokładnej drogi ze Starego Rynku na każdą ulicę. Broszurowany egz. 1.60 zł, oprawiony w płótno zł 2.20 Drukarnia Mieszczańska, Poznań, Murna 2. P. K. O. 201 485.
Pw 10 182-13.60

Lisy
ciemne, jasne. Wierzbięcice 13, parter. zdw 78 166

Kilimów
pracownia. Wierzbięcice 13. zdw 78 165

Majątek
ca. 2 000 mórg magdeb. z gorzelnią na Pomorzu tanio i na korzystnych warunkach do sprzedania Zgłoszenia proszę skierować do Kurjera Poznańskiego pod zdw 78 177

Fotograficzny
nowy, 9/12 „Agfa Standard", Doppelanastigmat 4,5, okazyjnie. Słowackiego 36, mieszk. 4. zdw 78 131

5 KUPNA

Kupię
prima brylanty pierścień lub buttony. Adres wskaże Kurjer zdw 77 732

Biurko
kupię. Oferty pod zdw 77 952

Sypialnie
szafy do sypialni 1.60 do 2 mtr., bibljoteki, garnitury klubowe w skórze, biurka, stoły rozciągane, wózki dziecięce, lustra mniejsze i większe oraz krzesła kupuje i płaci wysokie ceny Poznański Dom Komisowy Dominikańska 3 telefon 24-42. Pw 10 279-13.106

Prof. Petrażyckiego
„O pobudkach postępowania" kupię Oferty z podaniem ceny proszę do Kurjera zdw 77 698

Kupię
dobre gospodarstwo około 60 mórg powiat Środa Śrem. Września. Poznań Oferty Kurjer zdw 77 579

Młyn
poszukuje używany Planzychter 4 lub 2 działowy. Kramer, poczta Lewice. zdw 77 949

Motocykl
dobrej marki, może być z przyczepką, kupię. Dokładne oferty Kurjer zdw 77 945

Motocykl
o ile możności z przyczepką kupię wzamian za list hipoteczny wartości 3 500. Szczegółowe oferty Kurjer zdw 77 944

Urządzenie
rzeźnickie dobre kupię natychmiast. Poznań, skrytka pocztowa 461. zdw 78 120

7 PIENIĄDZ

Pożyczki
10 000 poszukuje pod zastaw dolara na I. hipotekę, posiadam 92 morgi ziemi pszenno-buraczanej. Oferty Agencja Kurjera Krotoszyn nw 8938

6 000 dolarów
pożyczki hipotecznej dam na kamienicę w Poznaniu. Oferty Kurjer zdw 77 961

1 500 zł
pożyczki poszukuję na rok. 3% miesięcznie Gwarancja skład kolonjalny, wart ści 5 000 zł. Oferty Kurjer zdw 77 957

800 — 1 000 zł
pożyczki poszukuję pani, posiadająca nieruchomość w Poznaniu na 4 miesiące. Procent podług ugody. Oferty Kurjer zdw 77 954

List hipoteczny
wartości 3 600 sprzedam za gotówkę za ca. 2 500. Zgłoszenia Kurjer zdw 77 946

Na
I. hipotekę dam 100 000 w kwotach 20 lub 40 tysięcy na domy czynszowe w Poznaniu. Pośrednicy wykluczeni. Zgłoszenia Kurjer zdw 77 986

60 zł
która można szlachetna osoba dopomoże pannie inteligentnej, samotnej celem wyuczenia się fachowego prasowania i usamodzielnienia. Zwrot wedle ugody. Kurjer zdw 77 934

Pożyczki
uzyskać mogą rolnicy właśc. nieruchomości urzędnicy itd. Biuro Bankowe, Poznań, Fredry 2., I. Pw 10 286-54.143

50—100 tys.
pożyczki mam do ulokowania na I. hipotekę kamienicy w Poznaniu. „Agrarjusz", Nowy Rynek 14/15. zdw 78 102

Która
niezależna osoba pożyczy samotnemu panu 150 zł na 14 dni, dam zastaw i dobry procent. Oferty Kurjer zdw 78 152

Poszukuję
na I. hipotekę na 2 000 morgowy majątek na Pomorzu ca. 130 000 zł. Zgłoszenia z podaniem warunków proszę skierować do Kurjera Poznańskiego pod zdw 78 176

Wspólnika
2 000. Wysoki zysk. Oferty Kurjer zdw 78 135

Autobus
z linją zaprowadzoną w dobrym stanie z powodu przesiedlenia za 6 tys. zł. na sprzedaż. Oferty Kurjer Pozn. dw 3235

Pożyczki
5—10.000 zł na pierwszą hipotekę pierwszorzędnego gospodarstwa pow. szamotulski poszukuje. — Oferty Kurjer Pozn. dw 3236

Limuzynę
kupię na taksówkę w dobrym stanie. Dokładny opis wozu. — Oferty agencja, Oborniki. nw 8953

8 DO WYNAJĘCIA

2 pokoje kuchnia
parter i duże suche sutereny przy Placu Sapieżyńskim do wynajęcia. Zgłoszenia Stasiak, Kwiatowa 8. zdw 77 939

Mieszkanie
4 pokojowe, nowa willa, komfort, ogród, za Djakonickami, czynsz umiarkowany, do wynajęcia od 1 maja. Oferty Kurjer zdw 77 938

Pokój
do wynajęcia dla bezdzietnego małżeństwa na mieszkanie Znajdujące się w nim meble warunek kupna. Oferty Kurjer zdw 77 994

6
pokojowe mieszkanie przy ulicy Matejki za zgodą gospodarza odstąpię. Oferty Kurjer zdw 78 008

Pokój
kuchnia centrum 800 złotych, dzierżawa 35 złotych wydzierżawi Pawilon, Marszałka Focha 15. zdw 78 146/7

Pokój
kuchnia, dwa pokoje kuchnia 1.500. Niesiołowski, Piekary 18, I. zdw 78 096

Pokój
kuchnia roczna dzierżawa 600. Agencja Kurjera Przecznica 1a. zdw 77 926

4 pokojowe
komfortowe w nowej willi. — Szczegóły poda Kurjer Pozn. zdw 78 121

Pokój
kuchnia, meblami sprzedam. — Adres Kurjer zdw 78 119

Pokój
kuchnia, Jeżyce 150 wskaże Krzyczyński, Łukaszewicza 6, podwórze. zdw 78 117

Mały
pokój, centrum oddam tanio tylko za koszta renowacji. Adres wskaże Kurjer zdw 78 154

Mieszkanie
pokój 1½ roku dzierżawy 800 zł. Palacza 11, m. 3. zdw 78 084

9 SZUKA MIESZK.

Szukam
3—4 pokojowego mieszkania z przynależytościami wprost od gospodarza, ewentualnie przeprowadzę eksmisją na własny koszt. Oferty Kurjer zdw 77 753

Mieszkania
3—4 pokojowego z wygodami blisko śródmieścia poszukuję zapłacę czynsz zgóry. Oferty z warunkami Kurjer zdw 77 843

Mieszkania
1—3 pokojowego poszukuję. Płacę 1 000 zgóry za dzierżawę. — Oferty Kurjer zdw 77 423

3—4 pokoi
z kuchnią i łazienką wprost od gospodarza poszukuje urzędnik państwowy. Czynsz zgóry. Oferty Kurjer zdw 77 970

Dwupokojowego
od gospodarza poszukuje małżeństwo, stałych posadach, dysponujące większą gotówką. Dokładne oferty Kurjer zdw 77 975

Mieszkania
4 ewentualnie 5 pokojowego z łazienką, pokojem dla służby, gazem, elektrycznością nie wyżej drugiego piętra, w śródmieściu, lepszym domu, wprost od gospodarza za dzierżawę zgóry. Oferty piśmienne Kurjer zdw 77 981

Mieszkania
4 do 5 pokoi wprost od gospodarza poszukuję Zgłoszenia Kurjer zdw 78 005

1 lub 2
pokoi i kuchnia z opłatą zgóry, wynajmę wprost od gospodarza, Oferty Kurjer Poznański zdw 78 003

Poszukuję
2 lub 3 pokoi z kuchnią za dzierżawę, płacę zgóry. Oferty Kurjer z podaniem czynszu pod zdw 77 997

Kupię
1 pokój od gospodarza, płacę za rok zgóry. Oferty Kurjer zdw 78 107

Pokój
i kuchnia wprost od gospoadrza wynajmie. Oferty Kurjer zdw 78 174

Mieszkanie
2—3 pokoje centrum lub z dobrem połączeniem tramwajowem, czynsz za rok zgóry lub wedle umowy. Zgłoszenia Konarkowska, Gniezno, 3 Maja 2. nw 8956

10 ZAMIANA MIESZKANIA

Zamienię
za zgodą gospodarza 8 pokojowe komfortowe mieszkanie z centralnem ogrzewaniem na II. piętrze w centrum Poznania przy pryncypalnej ulicy na 5 pokojowe z przynależytościami bez wzajemnej dopłaty Oferty Kurjer zdw 77 955

11 POKOJE UMEBL.

Pokój słoneczny
dla 2 panów wolny. Wielkie Garbary 36, m. 22 Zgłoszenia od 5—7. zdw 71 579

Mniejszy
pokój elektryczność, ewentl. utrzymaniem Przemysłowa 27 a, mieszkanie 14 zdw 77 838

Pokój
ładny, czysty, słoneczny 2 panom odnajmę zaraz Polna 13, I. lewo. zdw 77 812

2 pokoje
na wysokim parterze przy ul. Półwiejskiej 1 — Strzeleckiej 33, na biura zaraz do wynajęcia. — Zgłoszenia ul. Słowackiego 18, parter, telef 66-89.
Pw 9540-11.2

Małżeństwo
zaraz. Traugutta 5, m. 9. zdw 77 947

Jednoosobowy
czysty pokój, światło elektryczne, telefon, Młyńska 13, parter, mieszkanie 6. zdw 77 941

Dwuosobowy
panom. Mickiewicza 11, III., prawo. zdw 78 007

Pokoik
dla panienki. Wierzbięcice 31, front, IV. ptr., prawo zdw 78 015

Pokój
umeblowany dla panów lub małżeństwa z używaniem kuchni zaraz. Warchlewski, Przecznica 2. zdw 78 042

Pokój
dwom panom zaraz. Kalczyńska, św. Marcin 4. zdw 78 038

Pokój
niekrępujący zaraz. Piekary 8 a, parter, front. zdw 78 033

Frontowy
zaraz, Rybaki 22, parter, prawo. zdw 78 032

Pokój
umeblowany, Grobla 30, III., lewo, narożnik Wielkich Garbar. rw 13 642

Pokój
słoneczny, elektryczność. Kręta 22, III., prawo. rw 13 644

Pokój
osobne wejście. Mickiewicza 1, m. 4 zdw 78 092

Pokój
z niekrępującem wejściem zaraz. Grobla 19, I., prawo. zdw 78 091

Wspólny
panom, paniom. Półwiejska 35, I. ptr. zdw 78 090

Pokój
frontowy, jednemu lub dwom panom Waly Królowej Jadwigi 7 a, parter zdw 78 089

Małżeństwu
Staszica 25, II. lewo. zdw 78 028

Pokój
1—2 osobom Ratajczaka 11 a, wejście 6, m 98. zdw 78 050

Pokój
2 osboom zaraz. Św. Marcin 5, II. prawo. zdw 78 044

Pokój
wynajmę. Maluśkiewicz. Półwiejska 11. zdw 78 056

Centrum
Podgórna 10 a, III. prawo, balkonowy słoneczny pokój klubowy drugi skromniejszy odpowiedni dla panienki ewentl. utrzymanie. zdw 78 055

Pokój
umeblowany z osobnem wejściem Pocztowa 14, II. 3. zdw 78 054

Śródmieście
pokój wolny, Rzeczypospolitej 2, Chudzicka. zdw 78 051

Pokój
umeblowany zaraz Wielkie Garbary 46, mieszkanie 7. zdw 78 062

Pokój
wynajmę, Św Józefa 6, parter, prawo. zdw 78 066

Pokój
Poznańska 33, III. lewo. zdw 78 072

Pokój
dwuosobowy wynajmę. Szulczyk, Śniadeckich 9, II. p. zdw 78 075

Pokój
dla pana. Ogrodowa 12, m. 11. zdw 78 106

Pokój
umeblowany, frontowy z osobnem wejściem zaraz Ogrodowa 4, part., prawo. zdw 78 104

Pokój
Żydowska 30, Zakrzewska. zdw 78 115

Pokój
2-osobowy od zaraz. Jeżycka 43, m. 7. zdw 78 109

Pokój
frontowy, parterowy dla 2 panów bezdzietne małżeństwo nie wykluczone od 15. 4. Śniadeckich 6. Olejniczak. zdw 78 078

Tani
pokoik. Grunwaldzka 11, mieszkanie 6. zdw 78 085

Pokój
frontowy 1—2 Kręta 6, m. 2. zdw 78 143

Pokój
frontowy 1—2 osobom wynajmę Dąbrowskiego 26, I. prawo. zdw 78 142

Elegancki
frontowy wynajmę. Pocztowa 21, I. prawo. zdw 78 150

Panienki
tanio przyjmę. Wolnica 4/5, I. lewo. zdw 78 145

Z
klatki schodowej na czas świąteczny, Ratajczaka 38, II. lewo. zdw 78 144

20
pokoik. Chwaliszewo 4, mieszkanie 8. zdw 78 162

Pokój
umeblowany zaraz. Św. Marcin 13, m. 9. zdw 78 164

Inteligentom
wynajmę duży balkonowy, elektryczność, dobrze umeblowany, dwuosobowy pokój zaraz. Pocztowa 31 a, mieszkanie 18. zdw 78 167

Dwuosobowy
front elektryczność. Emilji Sczanieckiej 1, m. 15. zdw 78 137

Dwa próżne pokoje
duże, słoneczne z balkonem na biura lub [illegible] lekarska do wynajęcia [illegible] wietnia. Zgłoszenia plac [illegible]żyński 5, mieszkanie 5 zdw 78 099

12 SZUKA POKOJU

Pokoju
skromnego, czystego, wygodnego szuka pan. Oferty, cena zdw 77 968

Pokój
skromny z elektryką nie wyżej 40 złotych, okolica Plac Sapieżyński, potrzebny. Oferty Kurjer zdw 77 401

Pokoju
wygodnego, niedrogiego w cichej okolicy szuka od 15. 4 solidny pan na stałej posadzie. Zgłoszenia Kurjer zdw 77 964

Pokoju
telefonem śródmieściu poszukuję. Kurjer zdw 77 956

Pokój
dla żony z dwojga dziećmi nie wyżej 40 złotych potrzebny. Zgłoszenia Kurjer zdw 77 969

Pokoju
na pracownię krawiecką parter, piętro. Kurjer zdw 78 013

Poszukuję
w śródmieściu umeblowanego pokoju niekrępującego o ile możności z osobnem wejście Oferty z podaniem ceny Kurjer zdw 78 173

13 LOKALE

Większą ubikację (szopę)
na składnice do 100 m², obojętnie gdzie, zaraz wynajmę. Zgłoszenia z ceną Kurjer zdpw 77 953

Skład
pokoje, parter, okolica Ratajczaka, szukam (cena). Zgłoszenia Kurjer zdw 78 000

Ubikacja
większa na warsztat i mieszkanie do wynajęcia, Dąbrowskiego 69, stróż. zdw 78 057

Ubikacje
na każde cele do wynajęcia. — Oferty Kurjer zdw 78 074

Poszukuję
składu z mieszkaniem lub ubikacji na pierwszem piętrze na cele handlowe. Okolica Stary Rynek lub sąsiednich ulic. Zgłoszenia podaniem warunków Kurjer Poznański zdw 78 127

14 DZIERŻAWY

Garaże
wolne, ceny zniżone, przy Parku Wilsona, murowane obsługa nocą. Garaże Polonia, Drużbackiej 2, telefon 6484. zdw 77 883

Majątek
800 mórg budynki dobre, inwentarze kompletne światło elektryczne ctr. z morgi, objęcie 45 000 Zgłoszenia Rutkowski, Grobla 29. zdw 78 035

Gospodarstwo
118 mórg wprost od właściciela, budynkami, inwentarzem 10 lat wydzierżawie, objęcie 4 500 zł. od Poznania 45 klm. Sowiński, Poznań, św. Marcin 22, tel. 18-97. zdw 77 995/6

Gospodarstwo
70 mórg pszenno-buraczanej ziemi jednym planie, 5 mórg łąki, drenowane, 6 bydła 2 konie, 16 świń, martwy kompletny, kontrakt 12 lat, wydzierżawi właściciel, morg 125 funt., objęcie 7 500, w tem 2 lata dzierżawa zapłacona, od miasta Gniezna 5 klm, przy szosie, dom 3 pokoje kuchnia. Sowiński, Poznań, św. Marcin 22 telefon 18-97. zdw 77 998/9

Skład
pieczywa z kawiarnią, 2 pokoje kuchnia, nadające się na każde inne przedsiębiorstwo w Gnieźnie przy Rynku zaraz lub 15 kwietnia do wydzierżawienia. Oferty Kurjer zdw 78 161 lub Agencja p. Bibrowicza w Gnieźnie.

15 UZDROWISKA

„Miłowody" Zakład przyrodoleczniczy
leczy nerwy, choroby wewnętrzne ceny niskie. Poczta, stacja kolejowa Oborniki Wlkp. zdw 76 140

Poszukuję
letniska na 14 dni w Poznańskiem u p. posiadającego polowanie lub u myśliwca z możliwością do strzelania rogacza. Oferty Kurjer Poznański pod zdw 78 155

16 OSOBISTE

Panna
Zosia, Stasia i Marysia najzdolniejsze dekoratorki, dadzą naszym wyrobom specjalny gust, przekonaj się pan. F-a Aleksy Golisz, Wrocławska 32. zdw 78 023

Obelgę
rzuconą na M. j Cz Płócinikównę cofam. St. Świetlik. zdw 78 111

N. N.
Spóźniłem, proszę adres do Kurjera zdw 78 086

Ida
nie masz chodzić z Krysią. Z. nw 8958

A.
Najdroższy „Wesołych świąt". Jak zajechałeś? Tęsknię. Dada. jw 5783

20 LICYTACJE

Licytacja
3 kwietnia 1931 o godzinie 12. odbędzie się licytacja 8 skrzyń pomarańcz (136 kg) w Ekspedycji Pospiesznej w Poznaniu
zdw 78 175

21 ZGUBY

Zaginął
dnia 30. III. czarny jamniczek. Proszę oddać Śniadeckich 32. Norek zdw 77 990

Zgubiono
1 kwietnia dokumenty w rolce. — Uczciwego znalazcę upraszam oddać za wynagrodzeniem. Matejki 65. II., lewo zdw 78 129

22 ROZMAITE

Pończochy, skarpetki zupełna wyprzedaż
tylko do Świąt. Pocztowa 11. parter zdw 77 139

Markizy
słoneczne wykonuje fachowo. Wrocławska 18. telefon 15-84.
zdw 78 087

11,90
podpięcie kopertowe z gustowną klocką strojne poduszk od zł 2.90 z falbanką od zł 6.90 poleca fabryka bielizny J. Schubert ul. Wrocławska 3. specjalność kompletne wyprawy Pw 9525 9 43

Zł 2.40
powleczenie na poduszkę, na pościel od 7.90, poduszki strojne od 3.90, podpięcie od 9.80 poleca Fabryka Bielizny J. Schubert. Wrocławska 3, specjalność wyprawy. Pw 10 214-13.96

6.90 zł
koszule wierzchnie zefirowe, koszule męskie sportowe z krawatką od 7.90, białe smokingowe od 8.90, jedwabne markizetowe od 12.50, nocne od 6.90 poleca Fabryka Bielizny J. Schubert. Wrocławska 3. Pw 10 215-13.97

Abażury
obciągam akuratnie tanio. Gorzelniaska. Skośna 16 zdw 77 985

Brzoskwinie
morele poleca Piliński.

Drzewka
owocowe, krzewy poleca Piliński.

Glicynje
migdały kwiatowe poleca Piliński

Bzy
róże w najlepszych odmianach poleca Piliński.

Dziczki
drzew owocowych, róż, bzu, machonje poleca Piliński. Górczyn. Szosa Okrężna, obok warowni 9. dojazd 4. przystanek końcowy, telefon 70 06 zdw 77 761 5

! Foto - amatorzy!
Baczność! Wywoływanie, odbitki najtaniej i starannie Laborat. Fotochemiczne. Poznań Fredry 2, przybory fotograficzne.
zdw 78 071

! Foto - amatorzy!
Baczność! Powiększanie, reprodukcje najtaniej i starannie Laborat. Fotochemiczne. Poznań, Fredry 2. Przybory fotograficzne
zdw 78 070

Baczność ! Foto - amatorzy!
Przekonaj się, że tanio szybko i starannie w Laborat. Fotochemicznem, Poznań, Fredry 2. — Przybory fotograficzne.
zdw 78 069

DZISIAJ W KINIE

Apollo: „Młode orły".
Aurora: Charlie Chaplin p. t. Bohater wojny światowej
Casino: „Mężczyzno, — nie grzesz".
Colosseum: „Banda czarnego Billa", „Dom Upiorów" i „Rex Bell — Czarodziej".
Corso: „Deszcz Róż".
Edison: „Nocna taksówka".
Harfa: „Agonja Jerozolimy".
Kapitol: „Deszcz Róż".
Metropolis: „Messalina" (Służebnica Wenery).
Orzeł: „Żelazna stopa" i „Napad na ekspress".
Odeon: „Władczyni miłości".
Renaissance: W sidłach szantażystów. — Panienka od szlagierów.
Słońce: „Tyranja miłości".
Stylowe: „Poznań wte i wewte" oraz „Wszystko za pieniądze".
Tęcza: „Zatracona ulica".
Teatr Dobry Wieczór: „Kotv i Kominiarze".
Wilsona: „Pod banderą miłości".

Przyjmujemy
do okrętk. Wiza & Małuszek, Nowa 6 27 Grudnia 5.
zdw 77 942 3

Okazja
Pianino sprzeda tanio Drygas, Kantaka 5 Pw 10 274-13.102

Suknie w 24 godzinach
wykonuje Salon „Zofja", Bukowska 3, gdzie Kino Stylowe.
zdw 78 130

Pracownia
poduszek gobelinowych, torebek, mereżki, napawa jedwabnych pończoch. Kopernika 6 m. 12.
zdw 78 009

Srebrzenie - złocenie
papierośnic, torebek alp., cukiernic, zastaw metalowych przedmiotów antycznych — wykonuje „Galwanostegja" (M. Borzyński) Wielkie Garbary 4 zdw 36 864

23 OŻENKI

Kawaler
lat 27, na stanowisku pozna pannę lub wdówkę z gotówką. Cel matrymonjalny. Oferty Kurjer
zdw 78 012

Szatynka
lat 30 z mieszkaniem szuka męża na stanowisku. Oferty Kurjer
zdw 78 136

24 NAUKA

Kursy stenografji
pisania na maszynach Kantaka 1. II piętro zdw 74 417

Lekcyj
matematyki zakres 6 gimnazjum poszukuję. Zgłoszenia Kurjer
zdw 77 701

25 MUZYKA

Kwartet
wolny od zaraz z pobocznemi instrumentami Zgłoszenia Kurjer
zdw 77 973

NIEODWOŁALNIE
jeszcze tylko
2 dni
TANI TYDZIEŃ
Wł. Wilak
KSIĘGARNIA I ANTYKWARJAT
Poznań, Podgórna 10
zw 25 652

26 ROZRYWKA

Kino „Tęcza"
Zatracona ulica z Gretą Garbo. W niedzielę i poniedziałek o godz. 3 dla młodzieży Czerwony Korsarz. zdw 78 159

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących pos. ty w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych

Szofer
mechanik długoletnią praktyką poszukuje posady. Miejscowość obojętna. Zgłoszenia Kurjer
zdw 77 951

Książkowa
bilansistka (zur. am.) korespondentka polsko-niemiecka, starsza, dobra pracownica poszukuje posady. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdpw 77 711

Osoba
w średnim wieku, znająca gospodarstwo miejskie i wiejskie, szuka posady do samotnej osoby za skromnem wymaganiem. Miejscowość obojętna. Zgłoszenia Kurjer jw 5 775

Początkująca kasjerka
z 3 miesięczną praktyką pierwszorzędnego majątku, szkoła handlowa szuka posady, najchętniej w majątku bezpłatnie zaraz lub później Łaskawe zgłoszenia Bzyl. św. Marcin 66. zdw 77 937

Stenotypistka
biegła zdolna i obznajmiona dokładnie z czynnościami adwokackiemi i notarjalnemi z praktyką 6 letnią, z dobremi referencjami szuka posady od 1. V., względnie później. Łaskawe zgłoszenia do ekspedycji Kurjera zdw 77 940

Biuralistka
młodsza z 2 letnią szkołą handlową, dobremi świadectwami, poszukuje posady. — Wymagania skromne. Oferty Kurjer
zdw 77 948

Służąca
z gotowaniem szuka pracy zaraz. Oferty Kurjer zdw 77 933

Szofer
(ślusarz) z długoletnią praktyką, dyplom niemiecki i francuski, wykonuje także reparacje różnych maszyn, poszukuje posady w majątku, albo w innem większem przedsiębiorstwie, żonaty. Łaskawe zgłoszenia do Stanisław Maciejewski, Mogilno, ul. Hallera 24. nw 8957

Cukiernik laborant
samodzielny z kilkuletnią praktyką poszukuje posady. Zgłoszenia do Kurjera pod zdw 77 742

Pokojowa
lat 22 poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer zdw 77 982

Krawcowa
(mistrzyni) wykonuje płaszcze, kostjumy sukienki ceny przystępne Wały Zygmunta Starego 9 mieszkanie 14. zdw 77 931

Uczciwa
dziewczyna z skromnem gotowaniem poszukuje posady zaraz lub 15 Oferty Kurjer zdw 78 006

Panienka
lat 17 znająca język polski i niemiecki, ekspedycję w składzie poszukuje jakiegokolwiek zatrudnienia. Oferty Kurjer zdw 76 599

Służąca
do wszystkiego szuka posady 1. 4. Oferty Kurjer zdw 77 678

Technik dentystyczny
młodszy poszukuje posady względnie praktyki w operatywie. — Oferty Kurjer zdw 77 635

Kasjerka - książkowa
z kilkoletnią praktyką, pisaniem na maszynie przyjmie posadę zaraz. Oferty Kurjer zdw 77 798

Potrzebni na stałą posadę w Poznaniu
2 maszyniści offsetowi.
Tylko rutynowani fachowcy, mogący wykazać się poważnemi referencjami, zechcą zgłoszenia składać do administracji **Polskiej Agencji Telegraficznej w Poznaniu, ul. Skarbowa nr. 7, pod 1315** nw 9025

Praczka prasowaczka
sztywną bieliznę z dobremi świadectwami poszukuje posady zarab lub 15 Oferty Kurjer
zdw 77 978

Człowiek
lat 37 kawaler, syn gospodarskorolny w krytycznem położeniu, szuka jakiejkolwiek posady do składu, magazynu lub śpichrza. Oferty Kurjer zdw 77 974

Dziewczynka
lat 17 pros. o posadę dla dzieci, poleca się na świadectwa szkolne. Oferty Kurjer zdw 77 983

Kucharka
przyjmie posadę na wyjazd. — Oferty Kurjer zdw 77 966

Panienka
inteligentna szuka posady do dzieci zna dobrze język niemiecki ewentualnie na wieś. Oferty Kurjer zdw 78 004

Biurowego
człowieka sumiennego i pilnego piszącego także na maszynie który posadę stracił w związku z wyborami poleca się pp pracodawcom. Łaskawe oferty do Kurjera pod zdw 77 470 1

Panienka
z półroczną nauką szycia z znajomością robótek poszukuje posady do pomocy krawcowej. — Oferty Kurjer zdw 78 093

Dziennikarz
prosi jakiekolwiek zajęcie. Kurjer zdw 78 063

Panienka
biegła maszynistka z roczną praktyką poszukuje posady zaraz lub później Zgłoszenia Kurjer
zdw 78 059

Sierota
lat 20. przyjmie posadę od 1. 4. lub 15. 4. rb. najchętniej do 1 dziecka jako wychowawczyni. Miejscowość obojętna. Zgłoszenia Agencja Kurjera Poznańskiego, Gniezno 93. nw 8954

Młynarz
dobry fachowiec poszukuje posady od 1. 4 lub później. Zgłoszenia Kaz Staszak Zbąszyn. Plac Wolności 27. n 8 944

Ręczniarka
do krawieczyzny męskiej lub damskiej poszukuje posady. — Oferty Orędownik zd 78 163

Rzadca gospodarczy
zamiłowany rolnik i hodowca z bardzo dobremi rekomendacjami w intenzywnie prowadzonych majątkach poszukuje posady samodzielnej lub pod ogólną dyspozycje zaraz względnie 1 7. w Poznańskiem lub Kongresówce. — Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdw 75 862

Dziewczyna
z dzieckiem, znająca wszelką pracę domową i szycie szuka posady Łaskawe oferty do Kurjera
zdw 76 594

Szofer
kowal — ślusarz szuka posady w wolnych chwilach zajmie się inną pracą. Oferty Kurjer
zdw 77 695

Pomocnik
ogrodniczy szuka posady 1 kwietnia lub później Oferty Kurjer
zdw 77 740 1

Osoba
starsza szuka posady z gotowaniem u bezdzietnych państwa od 1. 4 Oferty upraszam Przecznica 3. II prawo zdw 76 602

Gosposia
z szyciem szuka posady od 15. 4. lub 1. 5. Oferty Kurjer
zdw 77 897

Pokojowa
bieliźniarka szuka posady od 15. 4. lub 1. 5 Oferty Kurjer
zdw 77 896

Kto
przyjmie inwalidę woj. celem wyuczenia zawodu mechanika. — który szkoli się na koszt Wojewódzkiej Szkoły Reedukacyjnej. Oferty Kurjer zdw 77 777

Panienka
znająca stenografję polską i niemiecką, korespondencje i pisanie maszyną poszukuje posady początkującej Zgłoszenia Kurjer
zdw 77 788

Zamiejscowa
osoba uczciwa sumienna, znająca gospodarstwo domowe, poszukuje posady w lepszym domu — najchętniej u samotnej osoby w Katowicach od 1. 5. Oferty Kurjer zdw 77 903

Wolna
pianistka saksofonem oraz jazzbandzista saksofon flet. Kurjer
zdw 77 912

Młodsza
dziewczyna poszukuje posady od 1. 4. z cośkolwiek gotowaniem. Oferty Kurjer zdw 77 665

Ogrodnik
szuka jakiejkolwiekbądź pracy oraz przycina drzewa fachowo i tanio. Oferty Kurjer zdw 77 603

Samotna
inteligentna pani przyjmie zaraz jakąkolwiek posadę. Oferty Kurjer zdw 77 726

28 WOLNE MIEJSCA

Bona
potrzebna na wieś do dwojga dzieci 3—6 lat z szyciem. Oferty z świadectwami, podaniem lat i pensji do Kurjera zdw 77 709

Przedstawiciela miejscowego
poszukuje poważna krakowska firma elektrotechniczna na Poznań i Województwo Poznańskie. Brana będzie pod uwagę wyłącznie osoba fachowa o pierwszorzędnych kwalifikacjach doskonale wprowadzona na tamtejszym terenie Zgłoszenia sub Inicjatywa do Biura ogłoszeń Stattera Kraków nw 8943

Fryzjerka
posada stała, pomocnik wypomóżka, potrzebni. Głowacki. Wielkie Garbary 39. zdw 77 796

Poważna
firma poszukuje propagandzistkę propagandzisty stała pensja. Wskaże Kurjer zdw 77 962

Maszynistka
biegle pisząca Remington, godziny popołudniowe Zgłoszenia Piekary 16/17. III. piętro. piątek 4—5. Koło Nrukowe. zdw 77 934

Służąca
do wszystkiego z gotowaniem potrzebna od 15 4. Dłuższe świadectwa pożądane. Zgłoszenia Cieszkowskiego 7. mieszkanie 6. godz. 10—11 i 2—3 zdw 77 932

Fryzjerka
lub kursistkę potrzebna. Marszałka Focha 96. zdw 78 037

Ucznia
ładnym charakterem pisma, dobremi referencjami poszukuje Biuro wydawnictwa. Oferty Kurjer zdw 77 287

Fryzjer
damski i fryzjerka, siły I. potrzebni zaraz Oferty Kurjer
zdw 78 020

Fryzjer
na wypomóżkę. Górna Wilda 88. zdw 78 017

Pomocnik
fryzjerski na wypomóżkę. Kaźmierczak. Główna 122. zdw 78 016

Pomocnik
fryzjerski na wypomóżkę potrzebny. Gołębia 10/11. zdw 78 040

Szofer
spokojny i trzeźwy z referencjami pierwszorzędnemi potrzebny. Zgłoszenia z świadectwami i podaniem referencji przyjmuje Kurjer zdw 78 100

Służąca
do wszystkiego zaraz. Matuszewski, Łazarz. Karwowskiego 24, I. zdw 78 116

Pomocnik
fryzjerski potrzebny zaraz na 50 procent. Górna Wilda 30.
zdw 78 110

Szofer
z kaucją na taksówkę potrzebny. Oferty Kurjer zdw 78 112

Fryzjerka
stała posada, pomocnik wypomóżkę. Wodna 14 zdw 78 125

Służąca
umiejąca gotować Aleje Marcinkowskiego 15. „futra".
zdw 78 122

Marszantki
młodsze potrzebne zaraz Matuszewska. Aleje Marcinkowskiego 13 zdw 78 048

Pomocnik
fryzjerski potrzebny zaraz. Górna Wilda 52. zdw 78 126

Służąca
starsza do restauracji od zaraz potrzebna. Dąbrowskiego 18.
zdw 78 123

Pomocnik
fryzjerski i fryzjerka potrzebni. Ślusarska 3 zdw 78 080

Fryzjerski
pomocnik może się zgłosić Rynek Śródecki 2. zdw 78 081

Pomocnik
fryzjerski Orzałkiewicz Chwaliszewo 33. zdw 78 141

Stałą
posadę inkasenta biurowego — wskaże za udzieleniem pożyczki Kurjer zdw 78 149

Fryzjerka
pomocnik potrzebni. 50% Matejki 7. zdw 78 148

Introligator
potrzebny. Ślusarska 7.
zdw 78 153

Służąca
do wszystkiego potrzebna zaraz. Wojciechowska, Szamarzewskiego 8. III zdw 78 160

Ogrodnik
potrzebny na 2 miesiące. Zgłoszenia z podaniem pensji i odpisami świadectw: Gorszewice, powiat Szamotuły, Rothowa.
zdw 78 156

Służąca
zaraz potrzebna. Św Marcin 56. II., Cenkier zdw 78 134

Dziewczyna
młodsza przychodnia na pół dnia do dzieci potrzebna Pińska, ul. Długa 4. II. zdw 78 133

Uczennica
potrzebna zaraz. Cukiernia „Słowiańska", Marsz. Focha 70.
zdw 78 132

Fryzjerka
dzielna potrzebna. Wrocławska 30. zdw 78 138

Fryzjer (ka)
damski, dobra siła może się zgłosić od zaraz „Renaissance", Aleje Marcinkowskiego 24.
zdw 78 031

Fryzjerka
potrzebna na stałe wypomóżki. Górna Wilda 37. zdw 78 030

Pomocnik
fryzjerski potrzebny zaraz. Ul. Rolna koszary saperów.
zdw 78 034

Trykotarka
na wyjazd potrzebna. Górna Wilda 102, mieszkanie 10.
rw 13 641

Dziewczę
pozaszkolne do małej posługi potrzebne zaraz. Wielkie Garbary 48, m. 7. rw 13 646

Służąca
młodsza potrzebna zaraz. Grobla 27a, I piętro, lewo.
rw 13 647

Fryzjerka
potrzebna zaraz. Półwiejska 16.
zdw 78 098

Fryzjerka
dzielna potrzebna zaraz Woźna 16. zdw 78 097

Fryzjerski
pomocnik potrzebny Wielka 24.
zdw 78 029

Dziewczę
uczciwe sumienne do dzieci lekkich prac domowych potrzebne zaraz. Józef Cyrankowski Poznańska 57. zdw 78 025

Pomocnik
fryzjerski potrzebny. Mylna 6.
zdw 78 049

Pomocnik
obuwniczy może się zgłosić zaraz. Warszawska 5. zdw 78 118

Dziewczę
do dzieci przyjmę, szkolne świadectwo zabarać. Szymańska. — Wielkie Garbary 33. zdw 78 047

Posługaczka
potrzebna. Działyńskich 1. VII. ptr. zdw 78 046

Pomocnik
fryzjerski na wypomóżkę potrzebny. Św. Marcin 53
zdw 78 041

Marszantka
siła pierwszorzędna potrzebna. Szczawiński, Aleje Marcinkowskiego 25. zdw 78 058

Pomocnik
fryzjerski potrzebny Półwiejska 38. zdw 78 068

Duet
z repertuarem może się zaraz zgłosić. „Broodway", Starościńska 1. zdw 78 067

Pomocnik
fryzjerski potrzebny zaraz. Poznańska 22 zdw 78 065

Fryzjerka
potrzebna zaraz. Aleje Marcinkowskiego 6 zdw 78 064

Fryzjerka
(ewentl. kursistka) potrzebna, ul. Matejki 48/49. zdw 78 073

Wina Krajowe
Kantorowicza:
przedmiotem podziwu
Pw 10 005 12.110

Humor zagraniczny

— Nie mam szczęścia, Janie! Pani postanowiła nie wyjeżdżać w tym roku. A ja sobie już kupiłam czerwony kapelusik, dostosowany do jej sukni wieczorowej, którą zamierzałam nosić podczas jej nieobecności!
(Illustré, Lozanna). S. F.

Przedpłata na kwiecień 1931, za oba wydania razem włącznie tygodniowego dodatku ilustr. „Jlustracja Poznańska" i „Nowiny Sportowe" w Poznaniu w eksped. zł 4.00, w agencjach w mieście zł 4.50, z odnoszeniem do domu w Poznaniu zł 4.70, z odnoszeniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 5.01 kwartalnie zł 15.03, pod opaską w Polsce zł 9.00, pod opaską w innych krajach zł 11.00. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia na stronie 6-łamowej 30 gr, na stronie 4-łamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 75 gr, na stronie czwartej 120 gr, na stronie drugiej 150 gr, przed wiadomościami potocznemi 240 gr od 1-łamowego milim. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30, w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża, do wydania wieczornego do godz. 10, w dni przedświąt. do godz. 9 przedpołudn. Drobne ogłoszenia: słowo napisowe (tłuste) 30 gr, każde dalsze słowo 20 gr. Za różnice między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania, wydawnictwo nie odpowiada.

W wydaniach wielkoświątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami, materjał poświęcony danej uroczystości.

Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 4072, 2305, w niedziele, święta i nocą tylko 1476 i 3524. — P. K. O. Poznań nr. 200 149.